

ЗАКОН О ТРЖИШТУ КАПИТАЛА

("Сл. гласник РС", бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016)

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Циљ и предмет уређивања

Члан 1

Овим законом уређују се:

- 1) јавна понуда и секундарно трговање финансијским инструментима;
- 2) регулисано тржиште, мултилатерална трговачка платформа (у даљем тексту: МТП) и ОТЦ тржишта у Републици Србији (у даљем тексту: Република);
- 3) пружање инвестиционих услуга и обављање инвестиционих активности, укључујући издавање дозвола за рад и уређивање инвестиционих друштава и других учесника на тржишту капитала у складу са овим законом;
- 4) обелодањивање финансијских и других података, као и обавезе извештавања издавалаца и јавних друштава у складу са овим законом;
- 5) забрана преварних, манипулативних и других противзаконитих радњи и чињења у вези са куповином или продајом финансијских инструмената, као и остваривањем права гласа у вези са хартијама од вредности које издају јавна друштва;
- 6) клиринг, салдирање и регистравање трансакција финансијским инструментима, као и организација и надлежности Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар);
- 7) организација и надлежности Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија).

Циљеви овог закона су:

- 1) заштита инвеститора;
- 2) обезбеђење праведног, ефикасног и транспарентног тржишта капитала;
- 3) смањење системског ризика на тржишту капитала.

Појмови

Члан 2

Поједини појмови, у смислу овога закона, имају следећа значења:

1) финансијски инструменти су:

(1) преносиве хартије од вредности;

(2) инструменти тржишта новца;

(3) јединице институција колективног инвестирања;

(4) опције, фјучерси, свопови, каматни форварди и остали изведени финансијски инструменти који се односе на хартије од вредности, валуте, каматне стопе, принос, као и други изведени финансијски инструменти, финансијски индекси или финансијске мере које је могуће намирити физички или у новцу;

(5) опције, фјучерси, свопови, каматни форварди и остали изведени финансијски инструменти који се односе на робу и који:

- морају бити намирени у новцу,

- могу бити намирени у новцу по избору једне од уговорних страна, а из разлога који нису у вези са неизвршењем обавеза или раскидом уговора;

(6) опције, фјучерси, свопови и остали изведени финансијски инструменти који се односе на робу и могу намирити физички, под условом да се њима тргује на регулисаном тржишту, односно МТП;

(7) опције, фјучерси, свопови, форварди и остали изведени финансијски инструменти који се односе на робу и могу намирити физички, а нису обухваћени подтачком (6) ове тачке и:

- немају комерцијалну намену,

- имају карактеристике изведених финансијских инструмената, имајући у виду, између осталог, да ли се клиринг и салдирање врше у признатим клириншким кућама или да ли подлежу редовним позивима за доплату;

(8) изведени финансијски инструменти за пренос кредитног ризика;

(9) финансијски уговори за разлике;

(10) опције, фјучерси, свопови, каматни форварди и други изведени финансијски инструменти који се односе на климатске варијабле, трошкове превоза, стопе инфлације, квоте емитовања или друге службене, економске и статистичке податке, а који се намирују у новцу или се могу намирити у новцу по избору једне од уговорних страна из разлога који нису у вези са неизвршењем обавеза или раскидом уговора, као и други изведени финансијски инструменти који се односе на имовину, права, обавезе, индексе и мере који нису наведени у овој тачки, а који имају одлике других изведених финансијских инструмената, имајући у виду, између осталог, да ли се њима тргује на регулисаном тржишту или МТП, да ли се клиринг и салдирање врше у признатим клириншким кућама и да ли подлежу редовним позивима за доплату;

(11) робни деривати су изведени финансијски инструменти који се односе на робу, који морају бити намирени у новцу, или изузетно физички, уколико се њима тргује на регулисаном тржишту, односно МТП;

(12) кредитни дериват на основу наступања статуса неиспуњавања обавеза (енгл. *credit default swap*) је врста кредитног деривата којим се пружалац кредитне заштите обавезује да ће кориснику те заштите измирити губитак у случају неизмирења обавеза дужника или неког другог уговореног кредитног догађаја, за шта му корисник кредитне заштите плаћа одговарајућу накнаду;

2) преносиве хартије од вредности су све врсте хартија од вредности којима се може трговати на тржишту капитала, изузев инструмената плаћања. Преносиве хартије од вредности укључују нарочито:

(1) акције друштава или друге хартије од вредности еквивалентне акцијама друштава, а представљају учешће у капиталу или у правима гласа тог правног лица, као и депозитне потврде које се односе на акције;

(2) обвезнице и друге облике секјуритизованог дуга, укључујући и депозитне потврде које се односе на наведене хартије;

(3) другу хартију од вредности која даје право на стицање и продају такве преносиве хартије од вредности или на основу које се може обављати плаћање у новцу, а чији се износ утврђује на основу преносиве хартије од вредности, валуте, каматне стопе, приноса, робе, индекса или других одредивих вредности;

3) инструменти тржишта новца су финансијски инструменти којима се обично тргује на тржишту новца, као што су трезорски, благајнички и комерцијални записи и сертификати о депозиту, изузев инструмената плаћања;

3а) референтна вредност је свака стопа, индекс или бројка доступна јавности или објављена која се периодично или редовно утврђује применом формуле на следеће вредности или на основу њих: вредност једне или више врста основне имовине или цена, укључујући и процењене цене, стварне или процењене каматне стопе или друге вредности или анкете, с обзиром на коју се утврђује износ који је потребно платити за неки финансијски инструмент или вредност финансијског инструмента;

4) инвестиционо друштво је лице у чије редовне активности или пословање спада пружање једне или више инвестиционих услуга трећим лицима, односно професионално обављање једне или више инвестиционих активности;

5) брокерско-дилерско друштво је инвестиционо друштво у чије редовне активности или пословање спада пружање једне или више инвестиционих услуга трећим лицима, односно професионално обављање једне или више инвестиционих активности;

6) овлашћена банка је инвестиционо друштво које је организациона јединица кредитне институције у чије редовне активности или пословање спада пружање једне или више инвестиционих услуга трећим лицима, односно професионално обављање једне или више инвестиционих активности у вези са једним или више финансијских инструмената;

7) кредитна институција је лице које обавља послове у складу са одредбама закона којим се уређују банке, односно кредитне институције;

7а) роба је било која роба заменљиве природе коју је могуће испоручити, укључујући метале и њихове руде и легуре, пољопривредне производе и енергију;

7б) спот уговор за робу је уговор за испоруку робе којом се тргује на спот тржишту, а која се испоручује одмах након што је извршено намирење у новцу, и уговор о испоруци робе који није финансијски инструмент, укључујући термински уговор који се намирује физички;

7в) спот тржиште је тржиште робе на коме се роба продаје за новац и одмах испоручује након што је уговор намирен у новцу и друга тржишта на којима се не тргује финансијским инструментима;

8) инвестиционе услуге и активности које се односе на све финансијске инструменте су:

(1) пријем и пренос налога који се односе на продају и куповину финансијских инструмената;

(2) извршење налога за рачун клијента;

(3) трговање за сопствени рачун;

(4) управљање портфолиом;

(5) инвестиционо саветовање;

(6) услуге покровитељства у вези са понудом и продајом финансијских инструмената уз обавезу откупа;

(7) услуге у вези са понудом и продајом финансијских инструмената без обавезе откупа;

(8) управљање мултилатералним трговачким платформама;

9) додатне услуге су:

(1) чување и администрирање финансијских инструмената за рачун клијената, укључујући чување инструмената и са тим повезане услуге, као што је администрирање новчаним средствима и колатералом;

(2) одобравање кредита или зајмова инвеститорима како би могли да изврше трансакције једним или више финансијских инструмената када је друштво зајмодавац укључено у трансакцију;

(3) савети друштвима у вези са структуром капитала, пословном стратегијом, спајањем и куповином друштава и сличним питањима;

(4) услуге девизног пословања у вези са пружањем инвестиционих услуга;

(5) истраживање и финансијска анализа у области инвестирања или други облици општих препорука у вези са трансакцијама финансијским инструментима;

(6) услуге у вези са покровитељством;

(7) инвестиционе услуге и активности, као и допунске услуге које се односе на основ изведеног финансијског инструмента из тачке 1) подтач. (5), (6), (7) и (10) овог члана, а у вези са пружањем инвестиционих услуга и активности, као и допунских услуга;

10) инвестициони савет је пружање личне препоруке клијенту, било на захтев клијента или на иницијативу инвестиционог друштва у погледу једне или више трансакција финансијским инструментима;

11) инвестициона препорука је истраживање или друга информација намењена јавности у смислу поглавља VI. овог закона којом се изричито или прећутно препоручује или предлаже стратегија улагања у вези са једним или више финансијских инструмената, односно издавалаца;

12) трговање за сопствени рачун, односно дилерски посао је трговање коришћењем сопствене имовине, односно у своје име и за свој рачун, а чији је резултат закључење трансакција с једним или више финансијских инструмената;

13) маркет мејкер је инвестиционо друштво које је стално присутно на финансијским тржиштима и тргује за сопствени рачун куповином и продајом финансијских инструмената користећи сопствену имовину по ценама које само одреди;

14) покровитељ је инвестиционо друштво које врши услуге покровитељства у вези са понудом и продајом финансијских инструмената уз обавезу откупа;

15) агент је инвестиционо друштво које врши услуге у вези са понудом и продајом финансијских инструмената без обавезе откупа;

16) управљање портфолиом је управљање појединачним портфолијима на основу одобрења из посебног уговора закљученог са клијентом, а портфолији се односе на један или више финансијских инструмената;

17) клијент је правно или физичко лице коме инвестиционо друштво пружа инвестициону, односно додатну услугу;

18) професионални клијент је клијент који поседује довољно искуства, знања и стручности за самостално доношење одлука о улагањима и правилној процени ризика у вези са улагањима и који испуњава услове прописане овим законом;

19) организатор тржишта је лице које управља, односно обавља делатност у вези са функционисањем регулисаног тржишта, а организатор тржишта може бити и само регулисано тржиште;

20) регулисано тржиште је мултилатерални систем који организује, односно којим управља организатор тржишта и који омогућава и олакшава спајање интереса трећих лица за куповину и продају финансијских инструмената у складу са његовим обавезујућим правилима и на начин који доводи до закључења уговора у вези са финансијским инструментима укљученим у трговање по његовим правилима у систему, има дозволу и редовно послује у складу са овим законом;

21) мултилатерална трговачка платформа (МТП) је мултилатерални систем који организује, односно којом управља организатор тржишта или инвестиционо друштво и који омогућава и олакшава спајање интереса трећих лица за куповину и продају финансијских инструмената у складу са његовим обавезујућим правилима и на начин који доводи до закључења уговора, у складу са овим законом;

22) ОТЦ тржиште је секундарно тржиште за трговање финансијским инструментима које не мора да има организатора тржишта и чији систем трговања, подразумева преговарање између продавца и купца финансијских инструмената у циљу закључења трансакције;

22а) место трговања је свако регулисано тржиште, МТП или ОТЦ;

23) извршење налога за рачун клијента подразумева активности у вези са закључењем уговора за куповину или продају једног или више финансијских инструмената за рачун клијента;

24) клиринг је поступак утврђивања међусобних обавеза купца и продавца финансијских инструмената у сврху размене финансијских инструмената и новца.

25) салдирање је реализација трансакције кроз завршни пренос финансијских инструмената и новца између купца и продавца;

26) друштво за управљање је друштво за управљање у смислу закона којим се уређују инвестициони фондови;

27) рејтинг агенција је овлашћено правно лице које даје мишљење о будућој способности издаваоца, односно дужника да благовремено и у потпуности измири своје финансијске обавезе, а на основу унапред утврђеног и јасно одређеног система рангирања;

28) квалификовано учешће је посредно или непосредно учешће у инвестиционом друштву, организатору тржишта и Централном регистру које представља најмање 10% учешћа у капиталу, праву гласа или које омогућава остваривање значајног утицаја на управљање тим правним лицем у коме се поседује учешће, а у складу са одредбама овог закона;

29) контрола представља однос у коме:

(1) матично друштво:

- има већину права гласа акционара или чланова у зависном друштву,

- има право да постави или разреши већину чланова управног или надзорног одбора зависног друштва, а у исто време је акционар или члан тог друштва,

- има право да врши доминантан утицај на зависно друштво у складу са уговором које је закључило са тим друштвом или одредбом из уговора о оснивању или оснивачким актом, када закон који се примењује на то зависно друштво дозвољава примену таквих уговора, односно његових одредаба;

(2) матично друштво је акционар или члан зависног друштва и:

- директно поставља већину чланова управног или надзорног одбора зависног друштва као резултат остваривања свог права гласа,

- само контролише већину права гласа акционара или чланова у зависном друштву на основу уговора са другим акционарима или члановима тог друштва;

(3) матично друштво има власничко учешће у зависном предузећу, и:

- фактички остварује доминантан утицај над тим друштвом,

- на јединственој основи управља матичним и зависним друштвом;

(4) матично друштво може другим средствима да управља или одређује правац управљања и политику зависног друштва;

30) блиска повезаност подразумева да су два или више физичких или правних лица повезана:

(1) учешћем, које означава поседовање, непосредно или посредно, најмање 20% права гласа или капитала неког друштва;

(2) контролом, која означава однос између матичног и зависног друштва у свим случајевима из тачке 29) овог става или сличан однос између физичког или правног лица и неког друштва, с тим да се свако зависно друштво зависног друштва такође сматра зависним друштвом матичног друштва, које се налази на челу свих поменутих друштава;

(3) трајно у једно исто лице путем односа контроле;

(4) као чланови породице;

31) чланови породице су:

(1) супружници, односно лица која живе у ванбрачној заједници;

(2) потомци и преци у правој линији неограничено;

(3) сродници до трећег степена сродства, у побочној линији, укључујући и сродство по тазбини;

(4) усвојилац и усвојеници и потомци усвојеника;

(5) старалац и штићеници и потомци штићеника;

32) законити ималац финансијског инструмента је лице на чије име гласи рачун хартија од вредности у Централном регистру, односно, у случају обављања послова из тачке 9) подтачка (1) овог члана, лице за чији рачун се финансијски инструмент води на рачуну хартија од вредности у Централном регистру;

33) акционар је физичко или правно лице које посредно или непосредно поседује:

(1) акције издаваоца у своје име и за свој рачун;

(2) акције издаваоца у своје име, а за рачун другог физичког или правног лица;

(3) депозитне потврде, при чему се лице које поседује те потврде сматра акционарем у односу на акције представљене тим депозитним потврдама;

34) посредни власник је лице које и када није законити ималац финансијског инструмента, а ужива предности власништва над тим финансијским инструментом у целости или делимично, укључујући могућност утицања на гласање, располагање финансијским инструментом или уживање економских предности власништва над тим финансијским инструментом;

35) власничке хартије од вредности су акције и друге преносиве хартије од вредности истоветне акцијама друштава које представљају учешће у капиталу, као и друге врсте преносивих хартија од вредности из којих произлазе права стицања поменутих хартија од вредности као последица њихове конверзије или уживања права које оне носе, под условом да другоспоменуте хартије од вредности издаје издавалац основних акција или лице које припада групи тог издаваоца;

36) дужничке хартије од вредности су обвезнице и други преносиви секјуритизовани инструменти дуга, изузимајући хартије од вредности које су еквиваленти акцијама друштава или које, уколико се конвертују или уколико се остварују права која из њих произилазе, дају право стицања акција или хартија од вредности еквивалентним акцијама;

37) јавна понуда хартија од вредности је свако обавештење дато у било ком облику и путем било ког средства, а које даје довољно података о условима понуде и о хартијама од вредности из понуде тако да се инвеститору омогући доношење одлуке о куповини или упису ових хартија од вредности, а јавном понудом се сматра и понуда и продаја хартија од вредности преко финансијских посредника, односно покровитеља и агента;

37а) значајна дистрибуција је иницијална или секундарна понуда хартија од вредности која се разликује од уобичајеног трговања како у погледу износа вредности понуђених хартија од вредности тако и у погледу методе продаје;

37б) стабилизација је куповина или понуда за куповину хартија од вредности или трансакција еквивалентним повезаним инструментима коју спроводи кредитна институција или инвестиционо друштво у контексту значајне дистрибуције тих хартија од вредности искључиво за потребе одржавања тржишне цене тих хартија од вредности током унапред одређеног периода због притиска на продају тих хартија од вредности;

37в) програм откупа је трговање сопственим акцијама јавног акционарског друштва које испуњава услове за стицање сопствених акција прописане законом којим се уређује пословање привредних друштава, у случају када се стицање врши на регулисаном тржишту или МТП, а не путем понуде за откуп свим акционарима;

38) издавалац је домаће или страно правно лице које издаје или предлаже издавање хартија од вредности и других финансијских инструмената, а уколико се ради о депозитним потврдама, издаваоцем се сматра лице које издаје хартије од вредности које представљају те депозитне потврде. Издаваоци су и:

(1) Република, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, правна лица корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања у Републици;

(2) Народна банка Србије;

(3) стране државе, државни органи, централне банке, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Међународна банка за обнову и развој, Међународна финансијска корпорација, као и остале чланице Групаације Светске банке, Европска централна банка, Европска инвестициона банка, Европска банка за обнову и развој и остале сличне међународне организације;

39) лице које упућује понуду (понуђач) је правно или физичко лице које упућује јавну понуду хартија од вредности или других финансијских инструмената;

40) основни проспект је проспект који садржи све значајне информације из одредаба чл. 15, 16, 17. и 18. овог закона, као и члана 33. о издаваоцу и хартијама од вредности за које ће се упутити јавна понуда или које ће бити укључене у трговање, а, уколико се издавалац тако одлучи, може садржати и коначне услове понуде;

41) понављајуће издавање хартија од вредности је издавање хартија од вредности у траншама или у најмање два издавања хартија од вредности исте врсте, односно класе у периоду од 12 месеци;

42) програм понуде је план који допушта понављајуће издавање дужничких хартија од вредности, укључујући и варанте у било којем облику, сличне врсте, односно класе, кроз одређени временски период;

43) јавно друштво је издавалац који испуњава бар један од следећих услова:

(1) успешно је извршио јавну понуду хартија од вредности у складу са проспектом чије је објављивање одобрила Комисија;

(2) чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП у Републици;

44) прописани подаци су сви подаци које јавно друштво, издавалац или лице које подноси захтев за укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП у Републици мора јавно да обелодани у складу са овим законом, актима донесеним на основу овог закона и прописима о хартијама од вредности у Републици или на основу закона којим се уређују привредна друштва.

Када је у питању јавно друштво чије су акције укључене у трговање на тржиште ван Републике или чије ће хартије од вредности бити предмет јавне понуде, односно укључивања на регулисано тржиште ван Републике, прописани подаци подразумевају и све податке које је јавно друштво или издавалац дужан да јавно обелодани у складу са законима и прописима стране државе и тржишта те државе где су такве хартије од вредности укључене у трговање или ће бити предмет јавне понуде, односно укључивања у трговање;

45) електронска средства су средства електронске опреме за обраду (укључујући дигиталну компресију), чување и пренос података, користећи жичне, радио и оптичке технологије или друга електромагнетна средства;

46) инсајдерске информације су информације о тачно одређеним чињеницама, које нису јавно објављене, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијских инструмената, а које би, да су јавно објављене, вероватно имале значајан утицај на цену тих финансијских инструмената или на цену изведених финансијских инструмената;

46а) лице које професионално договара или извршава трансакције је лице које се професионално бави примањем и преносом налога за финансијске инструменте или извршењем трансакција финансијским инструментима;

47) манипулације на тржишту су трансакције и налози за трговање којима се дају или који ће вероватно пружити неистините или обмањујуће сигнале о понуди, тражњи или цени финансијских инструмената или којима лице, односно лица која делују заједнички одржавају цену једног или више финансијских инструмената на нереалном или вештачком нивоу, трансакције или налози за трговање у којима се употребљавају фиктивни поступци или сваки други облик обмане или преваре, као и ширење информација путем медија, укључујући и интернет, или другим путем којим се преносе, односно којим би се могле преносити неистините вести или вести које могу изазвати заблуду о финансијским инструментима, укључујући и ширење гласина и неистинитих вести и вести које доводе у заблуду, а од стране лица које је знало или је морало знати да су те информације неистините или да доводе у заблуду;

48) правне последице осуде су догађај или околност у вези са правним или физичким лицем које су у супротности са одредбама овог закона, другог закона и аката донетих на основу тих закона и које се односе на лице које подноси захтев за добијање дозволе или већ поседује дозволу, односно сагласност Комисије у складу са одредбама овог закона, а такво лице је или се на њега примењује:

(1) правноснажно осуђивано за кривична дела против радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца, финансирање тероризма, јавног реда, правног саобраћаја и службене дужности или за кривична дела утврђена овим законом;

(2) у последњих 10 година починило тежу повреду, односно понављање повреде закона којим се уређују хартије од вредности, преузимање акционарских друштава, инвестициони фондови, добровољни пензијски фондови, закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма, закона којим се регулише пословање банака, друштава за осигурање, аката Комисије, регулисаног тржишта, односно МТП или Централног регистра, а које се односе на или су за последицу имале:

- неистинито објављивање информација, односно објављивање информација које доводе у заблуду,

- понашање супротно одредбама о злоупотребама на тржишту из поглавља VI. овог закона,

- повреду обавезе чувања пословне тајне,

- угрожавање интереса учесника на финансијском тржишту;

(3) у последњих 10 година починило тежу повреду, односно понављање повреде прописа из подтачке (2) ове тачке, а која се односи или је за последицу имала:

- престанак обављања дужности члана управе, директора, запосленог или лиценцираног лица у Централном регистру, организатору тржишта, регулисаном тржишту или МТП, брокерско-дилерском друштву, овлашћеној банци, кредитној институцији, друштву за осигурање, друштву за управљање инвестиционим фондом, друштву за управљање добровољним пензијским фондом, кастоди банке,

- повлачење сагласности за стицање квалификованог учешћа у капиталу таквих лица;

(4) у последњих 10 година на лице је примењена санкција, односно мера према законима или подзаконским актима стране државе, а која представља сличну, односно упоредиву санкцију или меру из ове тачке;

49) члан управе је директор или члан одбора директора, извршног одбора, надзорног одбора или члан управног одбора.

Изузеци

Члан 3

Дефиниција појма финансијски инструменти из одредбе члана 2. тачка 1) овог закона не односи се на:

1) полисе осигурања и реосигурања и друге производе осигурања друштава за осигурање;

2) финансијске инструменте који се издају поводом промета робе и услуга, као што су меница, чек, писмени упут (асигнација), коносман, товарни лист или складишница;

3) друге исправе о дугу, новчаном депозиту или штедњи које немају својства финансијских инструмената у складу са овим законом;

4) уделе у ортачком, командитном и друштву са ограниченом одговорношћу организованим у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Члан 4

Поглавља IX. и X. која регулишу инвестициона друштва не примењују се на:

1) институције колективног инвестирања и њихове кастоди банке и друштва за управљање, осим када је то изричито предвиђено појединачним одредбама овог закона;

2) лица која пружају инвестиционе услуге:

(1) искључиво свом матичном друштву, својим зависним друштвима или другим зависним друштвима њиховог матичног друштва;

(2) повремено у оквиру обављања њихове главне професионалне делатности, а сама делатност је уређена законским или подзаконским одредбама или правилима пословне етике који уређује саму професију и којима се не забрањује пружање те услуге;

(3) које се искључиво баве управљањем програмима учешћа запослених у улагању;

(4) које се састоје искључиво од управљања програмима учешћа запослених у улагању и пружања инвестиционих услуга искључиво за своја матична предузећа, своја зависна предузећа или за друга зависна предузећа својих матичних предузећа;

3) лица која, осим трговања за сопствени рачун, не пружају ни једну инвестициону услугу нити обављају ни једну инвестициону активност, осим када делују у својству маркет мејкера или на организован, учестао и систематски начин тргују за свој рачун изван регулисаног тржишта или МТП, а притом користе систем који је доступан трећим лицима како би се са њима склапали послови;

4) лица која пружају инвестиционе савете у оквиру обављања других послова, а на које се не примењују одредбе овог закона, уколико се за пружање таквих савета не наплаћује посебна накнада;

5) чланице Европског система централних банака и друга државна тела која обављају сличне послове и друга јавна тела одговорна за управљање јавним дугом или која посредују при управљању јавним дугом;

6) лица која за сопствени рачун тргују финансијским инструментима или пружају клијентима из своје основне делатности инвестиционе услуге у вези са робним дериватима или изведеним финансијским инструментима из члана 2. тачка 1) подтачка (10) овог закона, под условом да се ради о додатној услузи која је допунска њиховој основној делатности, а главна делатност, с обзиром на групу у коју су укључене, није пружање инвестиционих услуга у смислу овог закона;

7) лица чија је основна делатност трговање за сопствени рачун робом, односно робним дериватима, осим уколико су укључене у групу чија је основна делатност пружање инвестиционих услуга у складу са овим законом;

8) друштва која пружају инвестиционе услуге, односно обављају инвестиционе активности које се искључиво састоје од трговања за сопствени рачун на тржишту финансијских фјучерса, опција или других изведених финансијских инструмената и на тржиштима новца, једино у сврху заштите позиција на тржишту изведених финансијских инструмената, друштва која тргују за рачун других чланова ових тржишта или одређују цене за њих, а које гарантују клириншки чланови истих тржишта када су одговорност за осигурање извршења уговора, који су закључили поменуто друштво, преузели клириншки чланови истих тржишта.

Члан 5

Одредбе овог закона не примењују се на Републику или Народну банку Србије, на трговање финансијским инструментима чији су издаваоци Република и Народна банка Србије, као ни на нестандардизоване изведене финансијске инструменте, осим уколико законом није друкчије одређено.

Одредбе поглавља III. овог закона које регулишу јавну понуду не примењују се на акције које се издају, продају или деле у складу са законом којим се уређује приватизација и законом којим се уређују права грађана на бесплатне акције и новчане накнаде у поступку приватизације.

Акције из става 2. овог члана могу бити укључене на регулисано тржиште, односно МТП без одобрења Комисије, уколико испуњавају друге услове из овог закона и услове за пријем на регулисано тржиште, односно МТП.

Издаваоци акција из става 2. овог члана сматрају се јавним друштвима уколико испуњавају услове за јавно друштво прописане одредбом члана 2. тачка 43) овог закона.

Издаваоци из члана 2. тачка 38) подтачка (3) овог закона који издају дужничке хартије од вредности не сматрају се јавним друштвом у смислу овог закона.

На инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова не примењују се одредбе овог закона, осим уколико овим законом није друкчије одређено.

II ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Пренос права из финансијских инструмената

Члан 6

Финансијски инструменти и права из финансијских инструмената могу се неограничено преносити у правном промету, осим ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Преносиве хартије од вредности јавног друштва са седиштем у Републици које се издају или нуде на подручју Републике, издају се, односно нуде се као дематеријализовани финансијски инструменти.

Дематеријализовани финансијски инструменти

Члан 7

Дематеријализовани финансијски инструменти се региструју као електронски записи на рачуну хартија од вредности у Централном регистру, а на основу којих законити ималац финансијског инструмента има одређена права у односу на издаваоца.

Организатор тржишта прописује услове за укључење изведених финансијских инструмената у трговање, услове за обављање трговине, начин измирења обавеза из послова закључених у трговини тим инструментима, односно клиринга и салдирања, а по претходно прибављеној сагласности Комисије.

Битни елементи дематеријализованих финансијских инструмената

Члан 8

Дематеријализовани финансијски инструмент мора имати следеће елементе уписане у Централни регистар:

- 1) ознаку врсте финансијског инструмента;
- 2) идентификационе податке о издаваоцу;
- 3) укупан број издатих финансијских инструмената;
- 4) укупни номинални износ издатих финансијских инструмената, ако финансијски инструмент гласи на номинални износ;
- 5) датум уписа финансијског инструмента у Централни регистар.

Дематеријализована акција мора поред елемената из става 1. овог члана имати и следеће елементе:

- 1) ознаку класе;
- 2) номинални износ на који гласи или назнаку да се ради о акцијама без номинале;
- 3) податак о праву гласа;
- 4) садржај посебних права, уколико акција даје посебна права.

Дематеријализована обвезница или друга дужничка хартија од вредности, на основу које ималац од издаваоца има право да захтева исплату главнице и могућих камата, поред елемената из става 1. овог члана, мора имати и следеће елементе, када је то применљиво:

- 1) номинални износ на који гласи, износ главнице;
- 2) податке о каматној стопи и податке о начину и роковима обрачуна камате, ако ималац има право на исплату камате;
- 3) податке о доспећу обавеза издаваоца из хартије од вредности;
- 4) ако издавалац има право превременог откупа:
 - (1) податке о откупној вредности за коју може остварити то право или начин одређивања откупне вредности;
 - (2) друге услове за остварење тог права;
- 5) податке о дану за који се везује право на исплату главнице или камате.

Дематеријализовани финансијски инструменти који имаоцу дају право замене за други финансијски инструмент, поред елемената из става 1. овог члана, мора имати и следеће елементе:

- 1) право које се стиче заменом;
- 2) однос у коме је могуће извршити замену;

- 3) начин остварења права на замену;
- 4) рок за остварење права на замену, ако је право везано уз рок;
- 5) друге услове за остварење права на замену.

Централни регистар прописује ближе елементе финансијских инструмената, начин доделе и евидентирања јединствених идентификационих бројева, као и права и обавеза које такав финансијски инструмент садржи.

Дематеријализовани финансијски инструменти, који нису одређени овим чланом, морају имати у Централном регистру уписан тачан садржај права која дају.

Централни регистар је обавезан да од сваког издаваоца финансијских инструмената кога евидентира захтева опис права и обавеза које такав финансијски инструмент садржи, да сачува те податке у својој евиденцији и да те информације објави електронским путем на интернет страници Централног регистра.

Централни регистар је надлежан за издавање јединствених идентификационих бројева за финансијске инструменте, у складу са протоколима међународне доделе бројева и размене информација.

Валута

Члан 9

Финансијски инструменти који се издају и којима се тргује у Републици изражавају се у динарима, осим ако одредбама овог члана није друкчије одређено.

Депозитне потврде које се односе на хартије од вредности страног издаваоца које се издају или се њима тргује у Републици изражавају се и исплаћују у динарима.

Дужничке хартије од вредности и инструменти тржишта новца које издају домаћи и страни издаваоци могу бити изражене у динарима и у страниј валути, у складу са одредбама овог члана.

Пре издавања финансијских инструмената изражених у страниј валути издавалац је обавезан да добије сагласност Народне банке Србије.

Народна банка Србије прописује ближе услове за давање сагласности из става 4. овог члана.

Решење о давању сагласности из става 5. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

На издавање финансијских инструмената изражених у страниј валути када је издавалац Република, аутономна покрајина, јединице локалне самоуправе, правна лица корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања у Републици примењују се одредбе закона којим се уређује јавни дуг.

На издавање финансијских инструмената изражених у страниј валути када је издавалац Народна банка Србије примењују се одредбе закона којим се уређују организација и надлежност Народне банке Србије.

Обавезе из финансијских инструмената издавалац је дужан да изврши у валути у којој су изражене.

Власничка права

Члан 10

Финансијске инструменте и права која из њих произлазе могу стицати и њима располагати домаћа и страна физичка и правна лица, осим ако овим или другим законом није друкчије одређено.

III ЈАВНА ПОНУДА; УКЉУЧЕЊЕ У ТРГОВАЊЕ; ИЗУЗЕЦИ

Обавеза објављивања проспекта

Члан 11

Није допуштено објављивање проспекта пре него што буде одобрен у складу са одредбама овог закона.

Ништава је свака јавна понуда хартија од вредности у Републици ако се врши без претходног објављивања валидног проспекта, осим у случајевима прописаним одредбама овог закона.

Није допуштено укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП у Републици, ако пре њиховог укључења није објављен валидан проспект, осим у случајевима прописаним одредбама овог закона.

Изузеци од обавезе објављивања проспекта за одређене јавне понуде

Члан 12

Објављивање проспекта није обавезно код следећих јавних понуда:

- 1) понуда која је упућена само квалификованим инвеститорима;
- 2) понуда која је упућена физичким или правним лицима у Републици чији број не може бити већи од 100, а који нису квалификовани инвеститори;
- 3) понуда која је упућена инвеститорима који ће за уписане хартије од вредности уплатити износ од најмање 50.000 евра у динарској противвредности по инвеститору за сваку појединачну понуду;
- 4) понуда хартија од вредности чија појединачна номинална вредност износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности;
- 5) понуда са укупном накнадом за хартије од вредности која је мања од 100.000 евра у динарској противвредности, при чему се овај износ рачуна током периода од 12 месеци;

6) понуда акција које се издају у замену за већ издате акције исте класе уколико издавање таквих нових акција не подразумева повећање основног капитала друштва;

7) понуда хартија од вредности које се нуде као начин плаћања у понуди за преузимање, и то путем понуде за замену, под условом да за те хартије од вредности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона који уређује преузимање акционарских друштава;

8) хартије од вредности које се нуде, додељују или ће бити додељене у вези са спајањем друштава, под условом да за те хартије од вредности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона који уређује привредна друштва;

9) акције које се нуде, додељују или ће бити додељене без накнаде постојећим акционарима или као дивиденде исплаћене у виду акција исте класе, као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да постоји документ са подацима о броју и правима из акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом;

10) хартије од вредности које нуди или ће понудити издавалац чије су хартије од вредности укључене на регулисано тржиште, односно МТП или друштво које је повезано са издаваоцем, а које нуди или ће понудити садашњим или бившим члановима управе или запосленима, под условом да постоји документ са подацима о броју и природи хартија од вредности, као и разлозима и детаљима везаним за понуду.

Свака наредна продаја хартија од вредности које су претходно понуђене као неки од изузетака из става 1. овог члана сматраће се посебном понудом и понуђач је обавезан да прибави одобрење за објављивање проспекта уколико одредбе овог закона за такву понуду прописују обавезу објављивања проспекта.

Приликом понуде и продаје хартија од вредности преко финансијских посредника постоји обавеза објављивања проспекта ако коначна понуда не испуњава ниједан од услова из става 1. тач. 1) - 5) овог члана.

Прспект за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП

Члан 13

Прспект за укључивање хартија у трговање на регулисано тржиште, односно МТП треба да садржи податке о целокупној класи тих хартија од вредности, укључујући и хартије од вредности које су резервисане за будуће издавање након остварења права по основу тих хартија или конверзије издатих хартија од вредности, као што су: опције, варанти и заменљиве хартије од вредности.

Објављивање проспекта није обавезно приликом укључења на регулисано тржиште, односно МТП следећих хартија од вредности:

1) акција које, у току периода од 12 месеци, чине мање од 10% од укупног броја акција исте класе које су већ укључене у трговање на исто регулисано тржиште, односно МТП;

- 2) акција издатих ради замене за акције исте класе које су већ издате, уколико издавање таквих нових акција не подразумева повећање капитала тог издаваоца;
- 3) хартија од вредности које се нуде као начин плаћања у понуди за преузимање, и то путем понуде за замену, под условом да за те хартије од вредности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона који уређује преузимање акционарских друштава;
- 4) хартија од вредности које се нуде, додељују или ће бити додељене у вези са спајањем друштава, под условом да за те хартије од вредности постоји документ са подацима које Комисија сматра еквивалентним подацима из проспекта, узимајући у обзир одредбе закона који уређује привредна друштва;
- 5) акција које се издају постојећим акционарима, по основу повећања основног капитала из средстава друштва или у другим случајевима када се нуде, додељују или ће бити додељене без накнаде постојећим акционарима или као дивиденде исплаћене у виду акција исте класе као и акције у вези са којима су дивиденде исплаћене, под условом да постоји документ са подацима о броју и правима из акција, као и разлозима и детаљима у вези са понудом;
- 6) хартија од вредности које нуди или ће понудити издавалац чије су хартије од вредности исте класе укључене на регулисано тржиште, односно МТП или друштво које је повезано са издаваоцем, а које нуди или ће понудити садашњим или бившим члановима управе или запосленима, под условом да постоји документ са подацима о броју и природи хартија од вредности, као и разлозима и детаљима везаним за понуду.
- 7) акција насталих конверзијом или заменом других хартија од вредности, односно остваривањем права из других хартија од вредности, под условом да су те акције исте класе као и акције издаваоца које су већ укључене на регулисано тржиште, односно МТП.

Квалификовани инвеститори

Члан 14

Квалификовани инвеститори су:

- 1) правна лица која су добила одобрење за рад од одговарајућег надзорног органа или су субјект надзора на финансијском тржишту, укључујући: кредитне институције, инвестициона друштва, друге финансијске институције чије пословање је одобрио или надзире одговарајући надзорни орган, друштва за осигурање, друштва за управљање и институције колективног инвестирања којима та друштва управљају, друштва за управљање и пензијски фондови којима та друштва управљају, дилери продуктних берзи;
- 2) Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и стране државе или национална и регионална тела, Народна банка Србије и централне банке страних држава, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Европска централна банка, Европска инвестициона банка и остале сличне међународне организације;
- 3) друга правна лица која испуњавају најмање два од следећих услова према последњем годишњем финансијском извештају или консолидованом извештају:

- (1) просечан број запослених током пословне године је већи од 250;
- (2) укупна имовина је преко 43.000.000 евра у динарској противвредности;
- (3) годишњи пословни приход је преко 50.000.000 евра у динарској противвредности.

Изузетно од става 1. овог члана Комисија одобрава статус квалификованог инвеститора следећим лицима:

1) правним лицима који не испуњавају услове из става 1. тачка 3) овог члана, али испуњавају најмање два од следећих услова према последњем годишњем финансијском извештају или консолидованом извештају:

- (1) просечан број запослених током пословне године је већи од 250;
- (2) укупна имовина је преко 20.000.000 евра у динарској противвредности;
- (3) годишњи пословни приход је преко 25.000.000 евра у динарској противвредности;

2) физичким лицима уколико задовољавају најмање два од следећих услова:

- (1) инвеститор је извршио трансакције на финансијским тржиштима уз просечну учесталост од најмање 10 трансакција по кварталу у току последње године и у вредности од 50.000 евра квартално;
- (2) величина портфолија хартија од вредности инвеститора прелази 500.000 евра у динарској противвредности;
- (3) инвеститор ради или је радио најмање годину дана у финансијском сектору на пословима који захтевају познавање улагања у хартије од вредности.

Комисија води регистар квалификованих инвеститора којима је одобрила статус.

Комисија уређује ближе начин одобравања статуса квалификованог инвеститора и вођења регистра.

Прспект

Члан 15

Прспект мора да садржи све информације које, с обзиром на посебне карактеристике издаваоца и хартије од вредности које се јавно нуде или укључују у трговање на регулисано тржиште, односно МТП омогућавају инвеститорима да изврше објективну процену имовине и обавеза, финансијског стања, пословних добитака и губитака, потенцијалних пословних резултата издаваоца и гаранта уколико постоји, као и права из тих хартија од вредности.

Информације у проспекту морају бити тачне, потпуне, а проспект доследан.

Прспект мора бити прегледан и разумљив, а информације у проспекту морају бити приказане на начин који омогућује њихову једноставну анализу.

Скраћени проспект

Члан 16

Део проспекта је и скраћени проспект у коме се наводе, у кратким цртама и на једноставан начин, најзначајнији подаци и ризици у вези са издаваоцем, гарантом и хартијама од вредности.

Скраћени проспект треба да садржи следеће упозорење да:

- 1) скраћени проспект сматра се уводом у проспект;
- 2) свака одлука инвеститора о улагању у хартије од вредности треба да буде заснована на целокупном садржају проспекта;
- 3) издавалац и лица која су саставила скраћени проспект солидарно одговарају за насталу штету у случајевима када скраћени проспект доводи у заблуду и када је нетачан или недоследан у односу на друге делове проспекта.

Уколико се проспект односи на укључивање у трговање дужничких хартија од вредности чија појединачна номинална вредност износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности, не постоји обавеза састављања скраћеног проспекта.

Јединствени и подељени проспект

Члан 17

Издавалац или понуђач може саставити проспект као један документ (јединствени проспект) или као више посебних докумената (подељени проспект).

Обавезни елементи проспекта састављеног из више посебних докумената су:

- 1) документ о регистрацији који садржи информације о издаваоцу;
- 2) документ о хартијама од вредности који садржи информације о хартијама од вредности које се налазе у јавној понуди или ће бити укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП;
- 3) скраћени проспект.

Основни проспект

Члан 18

Основни проспект може да се израђује код следећих хартија од вредности:

- 1) дужничке хартије од вредности, укључујући и варанте у било ком облику, издате у оквиру програма понуде;

2) дужничке хартије од вредности које кредитне институције издају континуирано или периодично, под условом да:

(1) су средства добијена на основу издавања ових хартија од вредности пласирана у имовину која даје довољан степен сигурности за испуњавање обавеза које проистичу из издатих хартија од вредности до њиховог доспећа;

(2) у случају несолвентности кредитне институције издаваоца, средства из подтачке (1) ове тачке користи, као приоритет, за отплату главнице и камате која доспева, не искључујући примену закона који регулише стечај и ликвидацију кредитних институција.

Основни проспекти из става 1. овог члана мора да садржи све податке из чл. 15, 16, 17. и 18. овог закона и одговарајућег акта Комисије и, уколико је потребно, подаци морају бити допуњени у складу са одредбама члана 33. овог закона, као и новим подацима о издаваоцу и хартијама од вредности које ће бити предмет јавне понуде или ће бити укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП.

Уколико коначни услови понуде нису наведени у основном проспекту или додатку проспекта, исти морају бити достављени инвеститорима и Комисији у што краћем року након објаве понуде, а уколико је могуће, пре почетка важења понуде у складу са одредбама члана 14. овог закона.

Основни проспекти не може бити израђен као подељени проспекти.

Одговорност за садржај проспекта

Члан 19

Када проспекти или скраћени проспекти садрже погрешне, нетачне или податке који доводе у заблуду, односно изостављене су битне чињенице одговорност сноси:

1) издавалац, директор и чланови управног одбора издаваоца, осим уколико члан управног одбора није гласао против одобрења јавне понуде;

2) лице које упућује понуду, а није издавалац (понуђач);

3) гарант у вези са издавањем хартија од вредности;

4) инвестиционо друштво које пружа услуге покровитеља или агента у вези са јавном понудом;

5) независни ревизори издаваоца, искључиво у вези са финансијским извештајима који су укључени у проспекти, а обухваћени су њиховим извештајем о ревизији;

6) друго лице које преузме одговорност за тачност и потпуност информација у делу проспекта за који је преузело одговорност, искључиво у вези са тим подацима.

Када је издавалац лице из члана 2. тачка 38) подтачка (3) овог закона, одговорност за садржај проспекта и скраћеног проспекта одређена је у складу са уговором о оснивању или другим одговарајућим актом тог издаваоца.

Проспект мора да садржи све информације о лицима која су одговорна за тачност и потпуност информација у проспекту. За физичко лице се наводи име и функција у правном лицу, а за правно лице се наводи назив и седиште.

Проспект мора да садржи и изјаву сваког лица које је одговорно за тачност и потпуност информација у проспекту да су, према његовим сазнањима, информације у проспекту у складу са чињеницама, као и да нису изостављене чињенице које би могле да утичу на истинитост и потпуност проспекта.

Лице које је саставило скраћени проспект сноси одговорност искључиво за штету насталу због тога што је скраћени проспект погрешан, нетачан или доводи у заблуду када се чита заједно са другим деловима проспекта, осим ако лице није могло знати за значајно погрешне или обмањујуће информације у проспекту.

Комисија није одговорна за истинитост и целовитост података наведених у било ком делу одобреног проспекта, односно скраћеног проспекта за јавну понуду или укључење у трговање на регулисано тржиште, односно МТП.

Обавезни подаци

Члан 20

Комисија прописује форму, минимални садржај информација које треба укључити у проспект у вези са различитим издаваоцима, хартијама од вредности и понудама, као и објављивање и оглашавање у вези са проспектом.

Приликом доношења акта из става 1. овог члана Комисија води рачуна о стандардима у вези са финансијским и нефинансијским подацима које прописују Међународне организације комисија за хартије од вредности (IOSCO), као и о релевантним прописима Европске уније који се односе на проспект.

Изостављање података

Члан 21

Уколико коначна продајна цена и количина хартија од вредности које ће бити предмет јавне понуде не могу бити приказане у проспекту, понуђач мора:

1) унети критеријуме и услове у складу са којима се утврђује коначна цена у понуди, односно унети највиши износ коначне цене у понуди, као и унети критеријуме и услове у складу са којима се утврђује коначан број понуђених хартија од вредности или;

2) уколико не поступи у складу са тачком 1) овог става, да омогући инвеститору повлачење сагласности за куповину или упис хартија од вредности у року од најмање два радна дана од дана објаве коначне цене и броја понуђених хартија од вредности.

Издавалац, односно понуђач је дужан да достави податке о коначној продајној цени и количини хартија од вредности Комисији чим је то могуће и одмах затим да их објави у складу са правилима из члана 31. став 1. овог закона.

Комисија може да дозволи, на захтев издаваоца или понуђача изостављање одређених података које проспект мора да садржи у складу са одредбама овог закона или акта Комисије уколико сматра да би:

- 1) обелодањивање таквих података било у супротности са јавним интересом;
- 2) обелодањивање таквих података могло нанети несразмерну штету издаваоцу, под условом да изостављање података не би довело јавност у заблуду у погледу чињеница и околности неопходних за објективну процену издаваоца, понуђача или гаранта, као и погледу права из хартија од вредности на које се проспекти односи;
- 3) такви подаци били од незнатног значаја само за предметну понуду или укључење у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, а не би утицали на процену финансијског стања и развојних могућности издаваоца, понуђача или гаранта, уколико постоји.

Ако су неке информације, које је према одредбама члана 20. овог закона неопходно приказати у проспекту, неодговарајуће за делокруг пословања издаваоца, његов правни статус или за хартије од вредности на које се проспекти односи, проспекти мора да садржи информације еквивалентне прописаним информацијама ако такве постоје.

Комисија одлучује о захтеву из става 3. овог члана у року од седам радних дана од дана пријема тог захтева.

Комисија прописује ближе критеријуме, начин достављања документације и утврђивање испуњености услова у вези са изостављањем података из проспекта.

Валидност проспекта, основног проспекта и документа о регистрацији

Члан 22

Проспект за упућивање јавне понуде или укључење у трговање на регулисано тржиште, односно МТП валидан је у периоду од 12 месеци након објављивања, под условом да је проспекти допуњен, по потреби, додатком проспекта с новим информацијама о издаваоцу и хартијама од вредности које ће бити у јавној понуди или укључене на регулисано тржиште, односно МТП у складу са одредбама члана 33. овог закона.

У случају упућивања програма понуде дужничких хартија од вредности из одредаба члана 18. став 1. тачка 1) овог закона, раније поднесени основни проспекти важи најдуже 12 месеци.

У случају дужничких хартија од вредности из одредаба члана 18. став 1. тачка 2) овог закона, основни проспекти важи све док се хартије од вредности на које се односи издају континуирано или периодично.

Документ о регистрацији, као део подељеног проспекта који је одобрила Комисија, важи најдуже 12 месеци, под условом да је иновирани у складу са одредбом члана 23. став 1. овог закона.

Валидан проспекти чине документ о регистрацији, документ о хартијама од вредности по потреби иновирани у складу са одредбама члана 25. овог закона, као и скраћени проспекти.

Годишњи документ о објављеним информацијама

Члан 23

Издаваоци чије су хартије од вредности укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП дужни су да најмање једном годишње саставе и објаве документ који садржи или упућује на све информације које су објавили или ставили на располагање јавности током претходних 12 месеци, а у складу са обавезама прописаним одредбама овог закона, прописима донетим на основу овог закона и закона којим се уређују привредна друштва.

Годишњи документ о објављеним информацијама из става 1. овог члана доставља се Комисији у року од 20 радних дана од дана објављивања годишњих ревидираних финансијских извештаја издаваоца и ставља на увид јавности у складу са чланом 31. овог закона.

Уколико су неке информације укључене у годишњи документ о објављеним информацијама упућивањем на друге документе, у њему се наводи где су те информације доступне јавности, а документ садржи напомену, уколико је то случај, да неке информације могу бити застареле.

Обавеза из овог члана не односи се на издаваоце једино дужничких хартија од вредности, а чија појединачна номинална вредност износи најмање 50.000 евра у динарској противвредности.

Комисија прописује начин на који мора бити објављен документ о објављеним информацијама, рокове објављивања и подношења овог документа Комисији.

Упућивање на документе

Члан 24

Информације се могу приказати у проспекту упућивањем на један или више раније или истовремено објављених докумената, а те информације су последње познате издаваоцу.

У случају из става 1. овог члана проспект обавезно садржи списак свих докумената у којима су садржане наведене информације, с јасном назнаком у ком делу појединог документа се налази конкретна информација.

Информације у проспекту које се односе на финансијске извештаје не могу се укључивати упућивањем на исте, осим у случају када је издавалац лице из члана 2. тачка 38) подтачка (3) овог закона.

Скраћени проспект не може да упућује на друге документе.

Посебна правила за проспект који се састоји из посебних докумената

Члан 25

Издавалац чији је документ о регистрацији Комисија већ одобрила и који је валидан у складу са одредбом члана 22. став 1. овог закона, дужан је да, приликом упућивања јавне понуде хартија од вредности или њиховог укључења у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, сачини само документ о хартијама од вредности и скраћени проспект.

У случају из става 1. овог члана, документ о хартијама од вредности мора да садржи и податке које би иначе садржао документ о регистрацији да је дошло до значајних измена или догађаја који могу да утичу на процену инвеститора, и то од периода када је одобрен последњи иновирани документ о регистрацији или било који додатак из одредаба члана 33. овог закона.

Документ о хартијама од вредности и скраћени проспекте посебно се одобравају у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана на начин предвиђен одредбама овог закона за одобравање проспекта.

Када о захтеву издаваоца за одобрење документа о регистрацији није одлучено, а издавалац поднесе и захтев за одобрење документа о хартијама од вредности и скраћени проспекте, предмет одобрења ће бити сви посебни документи који чине проспекте, укључујући и могуће нове информације из става 2. овог члана.

Подношење захтева за одобрење објављивања проспекта

Члан 26

Захтев за одобрење објављивања проспекта ради јавне понуде хартија од вредности може поднети издавалац, односно понуђач.

Захтев за одобрење проспекта за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП подноси издавалац.

Уз захтев из ст. 1. и 2. овог члана подносилац доставља следећу документацију:

- 1) одлуку издаваоца о издавању хартија од вредности, односно о укључењу у трговање, са свим додатним информацијама које се достављају регулисаном тржишту, односно МТП на које се захтева укључење у трговање;
- 2) проспекте који може да се састоји из једног или више докумената и скраћеног проспекта;
- 3) оснивачки акт и статут издаваоца;
- 4) сагласност надлежног органа, ако је овим или другим законом одређено да је издавање хартија од вредности дозвољено само уз претходну сагласност тог органа;
- 5) акт о испуњавању услова за укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП по одобрењу проспекта за укључење хартија од вредности на регулисано, односно МТП тржиште;
- 6) осталу документацију прописану актом Комисије.

Саставни део проспекта чине финансијски извештаји за најмање две последње године са извештајем ревизора, као и годишњи извештај о пословању менаџмента.

Саставни део проспекта чине и консолидовани финансијски извештаји када је издавалац обавезан да их изради у складу са законом који уређује рачуноводство и ревизију.

У случају да се последњи годишњи финансијски извештај односи на период од 200 дана пре него што се захтев за одобрење објављивања проспекта поднесе Комисији, саставни део проспекта чини и најновији неревидирани полугодишњи финансијски извештај у складу са одредбама поглавља V. овог закона.

Уколико је издавалац пословао у краћем периоду од периода из ст. 4. и 5. овог члана, саставни део проспекта је и ревидирани финансијски извештај за тај краћи период.

Уколико је издавалац аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или други издавалац који није обвезник по одредбама закона који уређује рачуноводство и ревизију, Комисија прописује документацију коју такав издавалац доставља уз захтев из ст. 1. и 2. овог члана.

Уколико захтев за одобрење објављивања проспекта за јавну понуду хартија од вредности садржи истовремено и захтев за укључење у трговање тих хартија од вредности, а у периоду од највише 12 месеци од дана објављивања проспекта за јавну понуду хартија од вредности, пројект мора:

1) бити допуњен подацима након јавне понуде тако да укључи читаву класу хартија од вредности у складу са одредбом члана 13. став 1. овог закона;

2) да укључује и информације о испуњавању услова за укључење у трговање које захтева регулисано тржиште на које се тражи укључење хартија од вредности у трговање;

3) бити допуњен у складу са одредбом члана 22. став 4. овог закона.

Одобрење објављивања проспекта

Члан 27

Комисија доноси решење о одобрењу објављивања проспекта, документа о регистрацији, документа о хартијама од вредности и скраћеног проспекта у вези са хартијама од вредности које ће бити понуђене јавности или укључене на регулисано тржиште, односно МТП.

Проект који није одобрила Комисија не може бити објављен у Републици.

Комисија доноси решење о одобрењу објављивања проспекта у року од 10 радних дана од дана пријема уредног захтева и доставља га подносиоцу захтева.

Уколико се јавна понуда односи на хартије од вредности издаваоца чије хартије од вредности нису укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП нити је раније упућивао јавну понуду хартија од вредности, рок из става 3. овог члана се продужава на 20 радних дана од дана пријема уредног захтева.

Уколико утврди да пројект није сачињен у складу са одредбама овог закона и актима донетим на основу њега или да је достављена документација непотпуна из других разлога, Комисија у року од 10 радних дана од дана пријема захтева о томе обавештава издаваоца и тражи исправку или допуну документације.

Уколико Комисија не донесе решење о одобрењу проспекта у року прописаном овим чланом сматраће се да захтев није одобрен.

Одбацивање захтева за објављивање проспекта

Члан 28

Комисија закључком одбацује захтев за одобрење објављивања проспекта из једног од следећих разлога:

- 1) захтев је поднело неовлашћено лице;
- 2) сам захтев је непотпун из других разлога и подносилац није у остављеном року допунио захтев;
- 3) није прибављена обавезна сагласност надлежног органа из члана 26. став 3. тачка 4) овог закона;
- 4) није прибављена потврда да је регулисано тржиште, односно МТП спремно да укључи хартије од вредности у трговање, а уколико је захтев поднесен у ту сврху;
- 5) обавезне накнаде прописане тарифником Комисије нису плаћене;
- 6) нису испуњене друге претпоставке за вођење поступка.

Одбијање захтева за објављивање проспекта

Члан 29

Комисија решењем одбија захтев за одобрење објављивања проспекта из једног од следећих разлога:

- 1) проспект или информације достављене уз захтев нису у складу са захтевима прописаним овим законом или актима Комисије, а подносилац их није у остављеном року допунио;
- 2) проспект садржи информације које су значајно погрешне, нетачне, доводе у заблуду или су изостављене значајне чињенице што за последицу има погрешно, нетачно или обмањујуће информисање инвеститора, а подносилац их није у остављеном року допунио;
- 3) подносилац захтева је издавалац коме је Комисија изрекла неку од надзорних мера због непоштовања одредби поглавља V. овог закона, а издавалац није поступио у складу са изреченом мером;
- 4) подаци из проспекта нису у складу са одлуком издаваоца о издавању хартија од вредности, њиховом укључењу у трговање или ти подаци нису у сагласности са другим подацима које је потребно доставити уз захтев;
- 5) када се проспект односи на јавну понуду хартија од вредности, а одлука надлежног органа издаваоца о издавању хартија од вредности је ништавна или стављена ван снаге;
- 6) над издаваоцем је покренут поступак стечаја.

Обавеза објављивања проспекта

Члан 30

Издавалац, односно понуђач је дужан да објави проспекат у року од 15 дана од дана пријема решења о одобрењу објављивања проспекта, али не касније од почетка јавне понуде или укључења хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП и доставља га Комисији.

Када се проспекат односи на јавну понуду акција које још нису укључене на регулисано тржиште, односно МТП и чије укључење се захтева први пут, проспекат треба да буде доступан јавности најкасније шест радних дана пре истека рока понуде.

Уколико издавалац не поступи на начин из става 1. овог члана, решење о одобрењу објављивања проспекта сматра се ништавим.

Начин објављивања проспекта

Члан 31

Сматра се да је проспекат стављен на располагање јавности уколико је објављен на један од следећих начина:

- 1) у једном или више штампаних медија општег или финансијског садржаја, који се дистрибуира на целој територији Републике;
- 2) у писаном облику који се без накнаде ставља на располагање јавности, и то у службеним просторијама регулисаног тржишта, односно МТП на коме су хартије од вредности укључене у трговање, у службеним просторијама у седишту издаваоца и службеним просторијама инвестиционих друштава који пружају услуге и активности у вези са пласманом, односно продајом хартија од вредности;
- 3) у електронском облику на интернет страници издаваоца, и уколико је могуће, на интернет страници финансијских посредника који пружају услуге и активности у вези са пласманом, односно продајом хартија од вредности;
- 4) у електронском облику на интернет страници регулисаног тржишта, односно МТП на које се тражи укључивање тих хартија у трговање.

Комисија може да захтева од издавалаца који одлуче да објаве проспекат на начин прописан одредбама става 1. тач. 1) и 2) овог члана да објаве проспекат и у електронском облику, а на начин прописан одредбама става 1. тачка 3) овог члана.

Уколико су проспекат или основни проспекат објављени у складу са одредбама става 1. тач. 3) и 4) овог члана, они морају бити лако доступни приликом приступања интернет страници, формат документа треба да буде такав да се проспекат не може мењати, проспекат не сме да садржи хиперлинкове, осим хиперлинкова ка документима на које проспекат упућује, а инвеститорима мора бити омогућено да преузму и одштапају проспекат и основни проспекат.

Објављивање обавештења о томе на који начин је проспекат стављен на располагање јавности, са информацијом о томе где га је могуће добити обавезно се објављује у најмање једном дневном листу.

Обавештење из става 4. овог члана објављује се наредног дана од дана објављивања проспекта, а копија тог обавештења доставља се Комисији.

Комисија објављује на својој интернет страници сва решења о одобрењу објављивања проспекта у последњих 12 месеци или најмање њихов списак и, ако је могуће, хиперлинк ка проспекту објављеном на интернет страници издаваоца или интернет страници регулисаног тржишта, односно МТП, а уколико је реч о проспектима који нису доступни на овај начин, Комисија објављује обавештење о томе на који начин су проспекти стављени на располагање јавности и где их је могуће добити.

Ближе услове који се односе на објављивање проспекта прописује Комисија.

Уколико се пројекат састоји из више посебних докумената, односно уколико упућује на одређене документе, такви документи могу бити објављени и прослеђени самостално, под условом да су без накнаде стављени на располагање јавности, а у складу са условима из става 1. овог члана.

Сваки документ из става 8. овог члана треба да садржи информације о томе где се могу добити други документи који чине саставни део целовитог проспекта.

Текст и формат проспекта или додатка проспекта, објављених или стављених на располагање јавности, увек су идентични оригиналној верзији коју је одобрила Комисија.

Уколико је пројекат објављен у електронском облику, издавалац, понуђач или финансијски посредници који су укључени у издавање, односно продају хартија од вредности дужни су да о свом трошку инвеститору на његов захтев доставе писану верзију проспекта.

Оглашавање

Члан 32

Сваки вид оглашавања у вези са јавном понудом хартија од вредности или укључењем у трговање на регулисано тржиште, односно МТП мора да буде усаглашен са одредбама овог члана.

Када постоји обавеза састављања и објављивања проспекта у складу са одредбама овог закона, приликом оглашавања се наводи да је пројекат објављен или да ће бити објављен уз навођење где инвеститори могу да га добију.

Оглас мора бити јасно назначен као оглас, а информације садржане у огласу не смеју бити нетачне или да доводе у заблуду и треба да буду у складу са информацијама из проспекта, уколико је пројекат већ објављен, односно са информацијама које треба да буду садржане у проспекту, уколико ће пројекат бити објављен.

Све информације у вези са јавном понудом или укључењем у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, саопштене усмено или писмено, па и када се не користе у сврхе оглашавања, морају да буду у складу са информацијама које садржи пројекат.

Када, у складу са одредбама овог закона, не постоји обавеза састављања и објављивања проспекта, издавалац или понуђач је обавезан да свим квалификованим

инвеститорима, односно посебним категоријама инвеститора на које се понуда односи, обелодани све информације у вези са понудом, а које је саопштио једном од њих.

Када постоји обавеза објављивања проспекта, информације из става 5. овог члана приказују се у проспекту или додатку проспекта, у складу са одредбом члана 33. став 1. овог закона.

Комисија врши надзор над активностима приликом оглашавања у вези са јавном понудом хартија од вредности или укључењем у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, а све врсте огласа се достављају Комисији електронским путем.

Оглашавање, у смислу овог члана, односи се на огласе:

- 1) у вези са одређеном јавном понудом хартија од вредности или укључењем у трговање на регулисано тржиште, односно МТП;
- 2) чији је циљ посебно промовисање могућег уписа или стицања хартија од вредности.

Додатак проспекту

Члан 33

Уколико у периоду од када је проспект одобрен па до окончања јавне понуде хартија од вредности, односно до тренутка укључења на тржиште хартија од вредности, настане значајна нова чињеница, утврди се постојање битне грешке или непрецизности у вези са информацијама из проспекта које могу утицати на процену хартија од вредности, издавалац или понуђач је дужан да одмах сачини додатак проспекту и достави Комисији захтев за његово одобрење.

Додатак проспекту мора да садржи обавештење инвеститорима о правима из овог члана.

Додатак проспекту одобрава се на исти начин као и проспект, у року који није дужи од седам радних дана од дана пријема захтева за одобрење додатка и објављује се првог наредног радног дана од дана одобрења, на исти начин на који је објављен проспект.

Скраћени проспект мора бити допуњен, ако је потребно, узимајући у обзир садржину додатка проспекту.

Инвеститори који су се обавезали да купе или упишу хартије од вредности пре објављивања додатка проспекта, имају право да одустану од куповине или уписа тих хартија од вредности у року одређеном у додатку, а који не може бити краћи од два радна дана од дана објављивања додатка.

Уколико се намерава коришћење проспекта и по окончању јавне понуде или укључењу на регулисано тржиште, односно МТП, а у периоду који не може бити дужи од периода валидности проспекта из члана 22. овог закона, такав проспект мора бити допуњен у складу са одредбама овог члана.

Поступак уписа и уплате

Члан 34

Јавна понуда хартија од вредности не може почети пре објављивања проспекта.

Јавни позив, као саставни део проспекта, садржи:

1) податке о датуму отпочињања уписа и уплате, као и року за упис и уплату хартија од вредности;

2) податке о месту на коме се могу извршити упис и уплата, односно извршити увид или добити примерак проспекта за издавање хартија од вредности.

Рок за почетак уписа и уплате хартија од вредности почиње најкасније у року од 15 дана од дана пријема решења о одобрењу објављивања проспекта.

Рок за упис и уплату хартија од вредности не може бити дужи од три месеца од дана означеног у проспекту.

Уколико је у проспекту наведено, Комисија ће, на захтев издаваоца или понуђача, продужити рок за упис и уплату хартија од вредности за додатних 45 дана.

Одредбе овог члана не примењују се код дужничких хартија од вредности које се нуде на основу основног проспекта.

Место уписа и уплате

Члан 35

Упис хартија од вредности врши се у инвестиционом друштву, на основу писаног уговора који закључују понуђач и то друштво.

Уплата хартија од вредности врши се у новцу у кредитној институцији - члану Централног регистра, на основу писаног уговора који закључују та кредитна институција и понуђач.

Упис и пријем уплате не може вршити инвестиционо друштво или кредитна институција која је издавалац или понуђач хартија од вредности које су предмет уписа и уплате.

Упис и уплата хартија од вредности може се вршити преко регулисаног тржишта, односно МТП, у складу са актом Комисије.

Комисија прописује ближи поступак уписа и уплате хартија од вредности јавног друштва.

Извештај о исходу јавне понуде

Члан 36

Издавалац, односно понуђач је дужан да, најкасније у року од три радна дана од дана окончања јавне понуде, објави и достави Комисији објављен извештај о исходу јавне понуде.

Извештај мора да садржи податке о количини купљених хартија од вредности, уплаћеним средствима, као и о томе да ли је јавна понуда била успешна или не.

Извештај се објављује на исти начин на који је проспекат објављен, а у складу са одредбама члана 31. овог закона.

Комисија прописује форму и садржину података које извештај из става 1. овог члана треба да садржи.

Упис и пренос хартија од вредности у Централном регистру

Члан 37

Издавалац подноси Централном регистру, преко члана Централног регистра и у складу са актима Централног регистра, захтев за отварање рачуна и упис у Централни регистар података о лицима:

1) која су купила хартије од вредности - у року од пет радних дана од дана окончања јавне понуде;

2) која су купила, односно којима су додељене хартије од вредности у складу са одредбама члана 12. овог закона - у року од пет радних дана од дана окончања рока за упис и уплату, односно од доделе.

Издавалац, односно понуђач подноси захтев преко члана Централног регистра за пренос хартија од вредности на рачуне законитих ималаца у року од пет радних дана од дана окончања јавне понуде.

Централни регистар је дужан да у року од три радна дана од дана пријема уредног захтева изврши упис и пренос хартија од вредности на рачуне законитих ималаца.

Након окончања поступака из става 3. овог члана, Централни регистар је дужан да о томе одмах обавести Комисију и члана Централног регистра, а регулисано тржиште, односно МТП обавештава уколико се такве хартије од вредности укључују у трговање.

Укључивање хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП

Члан 38

Уколико је укључење хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, односно МТП обавезно, издавалац је дужан да, у року од три радна дана од дана пријема обавештења од Централног регистра о окончаним поступцима из члана 37. став 1. овог закона поднесе захтев организатору тржишта, односно МТП за укључење у трговање.

Одмах након укључења у трговање хартија од вредности или додатних хартија у оквиру исте класе хартија од вредности, организатор тржишта, односно МТП дужан је да о томе објави обавештење на својој интернет страници и да примерак тог обавештења пошаље електронским путем Комисији и издаваоцу.

Захтев за одобравање објављивања проспекта страних издавалаца

Члан 39

Издавалац који има седиште ван Републике доставља Комисији захтев за одобравање објављивања проспекта за јавну понуду или укључење својих хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште, односно МТП у Републици.

Подносилац захтева доставља Комисији писану потврду од надлежног органа матичне земље да су хартије од вредности за које доставља захтев исте класе као и хартије које се нуде у матичној земљи издаваоца на основу одобреног проспекта, односно којима се тргује на регулисаном тржишту.

Комисији се преко овлашћеног инвестиционог друштва подноси захтев за одобрење јавне понуде хартија од вредности или укључење на регулисано тржиште, односно МТП и уз захтев се подноси проспект одобрен од стране надлежног органа државе издаваоца са одговарајућом документацијом, у оригиналу и овереном преводу.

Уз захтев из става 1. овог члана доставља се одобрење Народне банке Србије, у складу са одредбама члана 9. овог закона.

Када су предмет захтева за одобрење депозитне потврде које се издају или укључују у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, Комисији се доставља примерак уговора између страног издаваоца и кредитне институције овлашћене да послује у Републици која ће издати депозитне потврде, као и доказ да хартије од вредности представљене тим депозитним потврдама испуњавају услове из става 2. овог члана.

Комисија одобрава објављивање проспекта који је сачињен у складу са прописима матичне земље издаваоца и овог закона, као и под условом да обавезе обелодањивања одговарају обавезама прописаним одредбама овог закона и актима Комисије.

Издаваоци из члана 2. тачка 38) подтачка (3) овог закона могу вршити понуду хартија од вредности у Републици и укључивати их на регулисано тржиште, односно МТП у Републици без испуњавања услова из става 2. овог члана, а у складу са прописом о садржини и форми захтева и документације за хартије од вредности ових издавалаца, који доноси Комисија.

Одредбе овог закона које се односе на упис хартија од вредности у Централни регистар и укључивање на регулисано тржиште, односно МТП сходно се примењују и на хартије од вредности страних издавалаца.

Хартије од вредности домаћих издавалаца које се нуде на страном тржишту

Члан 40

Власничке хартије од вредности домаћих издавалаца могу се јавно нудити на страном тржишту уколико је издаваоцу одобрено објављивање проспекта за јавну понуду или за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП у Републици, и у том случају се Комисији доставља благовремено обавештење.

Издавалац може да укључи власничке хартије од вредности ван Републике, и то уколико оне не испуњавају законом прописане услове за одобравање објављивања проспекта или за укључење на регулисано тржиште, односно МТП у Републици, а уз претходну сагласност Комисије.

Без одобрења Комисије дозвољено је издаваоцу да ван Републике:

- 1) нуди или укључује у секундарно трговање своје дужничке хартије од вредности или депозитне потврде које се односе на те дужничке хартије од вредности;
- 2) нуди хартије од вредности са или без одобрења објављивања проспекта или укључује у секундарно трговање.

Поступци у вези са понудом и трансакцијама изузетим од обавезе објављивања проспекта

Члан 41

Приликом понуде хартија до вредности за које није потребно објављивање проспекта у складу са одредбама члана 12. став 1. тач. 7), 8) и 10) овог закона, а пре него што поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона, издавалац хартија од вредности је дужан да Комисији поднесе и да тражи одобрење, у складу са актом Комисије, докумената потребних ради примене изузетака од обавезе објављивања проспекта.

Обавеза подношења докумената Комисији и одобрење Комисије не постоји у случају других трансакција изузетих од обавезе објављивања проспекта према одредбама чл. 12. и 13. овог закона, с тим што издавалац треба да поступи у складу са одредбама члана 37. овог закона које прописују обавезе у вези са Централним регистром и регулисаним тржиштем, односно МТП на које ће хартије од вредности бити укључене у трговање.

У случајевима из става 2. овог члана Комисија може, у току вршења надзора, да захтева од издаваоца, понуђача или лица које је поднело захтев за укључење хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП достављање обавештења о примени изузетка из члана 12. овог закона.

Издавалац или друго лице које издаје или продаје хартије од вредности у складу са једним од изузетака од обавезе објављивања проспекта из члана 12. став 1. овог закона дужно је да пре продаје хартија од вредности инвеститорима стави на располагање информације које одговарају информацијама које, према овом закону и актима Комисије, треба да садржи проспект за јавну понуду, а у вези са истом врстом издаваоца, хартија од вредности и трансакције, при чему:

- 1) такве информације не морају бити достављене у форми прописаној за проспект;
- 2) такве информације не морају бити достављене Комисији, нити је потребно тражити одобрење од Комисије;
- 3) уколико издавалац није јавно друштво и нема обавезу ревизије финансијских извештаја у складу са одредбама закона који регулише рачуноводство и ревизију, а израда ревидираних извештаја би изискивала неоправдано велики напор или трошак у вези са трансакцијом, могуће је користити неревидиране финансијске извештаје;
- 4) информације дате на располагање квалификованом инвеститору који учествује у понуди која је изузета од обавезе објављивања проспекта треба да буду дате на располагање и свим другим инвеститорима који учествују у трансакцији.

Надзорна овлашћења Комисије

Члан 42

Комисија врши надзор над испуњавањем свих обавеза прописаних одредбама овог поглавља у вези са јавном понудом хартија од вредности или укључењем на регулисано тржиште, односно МТП у Републици.

Надзор из става 1. овог члана подразумева:

- 1) праћење, прикупљање и проверу објављених информација и обавештавања од стране лица која су обавезна да исте доставе Комисији;
- 2) увид у пословање издаваоца и његовог матичног и зависних друштава;
- 3) изрицање надзорних мера из чл. 43. и 44. овог закона.

Надзорне мере у току јавне понуде хартија од вредности или поступка за укључивање хартија од вредности у трговање

Члан 43

Уколико у току јавне понуде хартија од вредности или поступка за укључивање хартија од вредности у трговање Комисија утврди да су подаци из проспекта значајно погрешни или да доводе инвеститора у заблуду, односно да су изостављене битне чињенице од значаја за утврђивање истинитости осталих података, Комисија налаже издаваоцу да у одређеном року:

- 1) објави исправљене информације на исти начин на који је проспект објављен;
- 2) физички достави примерке проспекта или докумената који прате проспект са исправљеним информацијама свим лицима која су већ извршила упис хартија од вредности;

У случају проспекта за јавну понуду Комисија налаже издаваоцу и понуђачу да у одређеном року:

- 1) обустави даљи упис, издавање потврда о упису и пријем уплата по основу уписа, све док издавалац не исправи такве информације допуњавањем проспекта или пратећих докумената;
- 2) обавести сва лица која су уписала, односно купила хартије од вредности и омогући им, уколико то желе да, у периоду од најмање пет дана од дана изрицања надзорне мере из овог члана, пониште упис и поврате новац по основу уписа.

Издавалац је дужан да у одређеном року достави Комисији извештај са доказима о отклоњеним неправилностима.

Уколико Комисија утврди да су поступци из става 2. овог члана спроведени у предвиђеном року, решењем прекида обуставу и о томе обавештава јавност, издаваоца и лица која су извршила упис и уплату хартија од вредности из тог решења.

Уколико издавалац не отклони или не може да отклони неправилности у предвиђеном року, Комисија решењем поништава проспект и јавну понуду и о томе обавештава јавност, издаваоца и лица која су извршила упис и уплату хартија од вредности.

Ако се проспекат за јавну понуду поништи, издавалац или друго лице које је власник хартија од вредности је дужан да, у року од три радна дана од дана пријема решења Комисије из става 5. овог члана, лицима која су извршила упис и уплату хартија од вредности врати уплаћене износе са каматом.

Када постоји основана сумња да је дошло до повреде одредаба овог поглавља, Комисија може привремено да обустави јавну понуду или укључење у трговање на највише 10 узастопних радних дана.

Остале мере у надзору

Члан 44

У вршењу надзора Комисија има право да:

1) захтева од издавалаца, понуђача или лица која траже укључење на регулисано тржиште, односно МТП да у проспекат укључе додатне информације, уколико је то неопходно ради заштите инвеститора;

2) захтева од издавалаца, понуђача или лица која траже укључење на регулисано тржиште, односно МТП, као и лица која их контролишу или су под њиховом контролом, да доставе податке и документа од значаја за спровођење надзора над применом одредаба овог поглавља;

3) захтева од ревизора, управе издаваоца, понуђача или подносиоца захтева за укључење на регулисано тржиште, односно МТП, као и њихових посредника који ће спровести поступак јавне понуде или поднети захтев за укључење на регулисано тржиште, односно МТП, доставу додатних информација и обавештења од значаја за надзор над применом одредаба овог поглавља;

4) забрани или привремено обустави оглашавање, на највише десет радних дана, у случају кад постоји основана сумња да је дошло до повреде одредаба овог закона или акта Комисије;

5) привремено забрани трговање на регулисаном тржишту, односно МТП или ОТЦ тржишту ако се утврди да је дошло до повреде одредаба овог закона или акта Комисије;

6) предузме друге мере и санкције у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона.

У предузимању мера из става 1. овог члана Комисија узима у обзир тежину повреда одредаба овог поглавља и сврху која се жели постићи тим мерама.

IV СЕКУНДАРНО ТРГОВАЊЕ

Посредовање у секундарном трговању

Члан 45

На регулисаном тржишту, односно МТП могу трговати само инвестициона друштва са дозволом Комисије, а друга лица могу трговати само посредством тих друштава.

Само инвестициона друштва која поседују дозволу Комисије могу да посредују у трговању на ОТЦ тржишту.

Дозвола Комисије за ОТЦ тржиште није потребна, а Комисија врши надзор над овим тржиштем спровођењем надзора над инвестиционим друштвима која врше трансакције финансијским инструментима на ОТЦ тржишту.

Секундарно трговање финансијским инструментима

Члан 46

Јавно друштво је обавезно да поднесе захтев за укључење својих власничких хартија од вредности у трговање на регулисано тржиште у Републици, уколико овим законом није друкчије одређено.

У случају да власничке хартије од вредности не испуњавају услове предвиђене за пријем на листинг регулисаног тржишта, хартије од вредности се укључују у трговање на сегмент регулисаног тржишта који није листинг.

У случају да власничке хартије од вредности не испуњавају услове предвиђене за пријем ни на сегмент регулисаног тржишта које није листинг, хартије од вредности се укључују у трговање на МТП.

У случају да су власничке хартије од вредности искључене са регулисаног тржишта, односно МТП у складу са одредбом члана 122. овог закона, њима се тргује слободно.

Издавалац дужничких хартија од вредности није у обавези да поднесе захтев за укључење дужничких хартија од вредности на тржиште хартија од вредности, с тим што уколико дужничке хартије од вредности не испуњавају услове предвиђене за пријем на листинг регулисаног тржишта укључују се, на захтев издаваоца, у трговање на посебан сегмент регулисаног тржишта, односно МТП.

Када су дужничке хартије од вредности укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, тим хартијама се може трговати и ван регулисаног тржишта, односно МТП у складу са одредбама овог закона.

На регулисаном тржишту, односно МТП тргује се стандардизованим изведеним финансијским инструментима.

Пријављивање трансакција

Члан 47

Трансакције хартијама од вредности које се обављају ван регулисаног тржишта, односно МТП пријављује благовремено Централном регистру посредник продавца, а у случају када се ради о хартијама од вредности које су укључене у трговање на регулисано тржиште односно МТП, трансакције се пријављују и регулисаном тржишту, односно МТП.

Изузеци за друге трансакције

Члан 48

Следеће трансакције финансијским инструментима обављају се ван регулисаног тржишта, односно МТП:

1) ради испуњења мера и обавеза у поступку статусне промене и промене правне форме привредног друштва, у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва, као и у оквиру реорганизације привредног друштва у складу са прописима који уређују стечај;

2) ради остваривања посебних права несагласних акционара и чланова, у складу са одредбама закона којим се уређују привредна друштва;

3) ради извршења правноснажне судске одлуке којом се окончава оставински, или стечајни поступак, односно ради извршења правноснажне судске одлуке којом се окончава други судски поступак;

4) у вези са понудом за преузимање, у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Ако актом Владе није друкчије одређено, следеће трансакције се обављају ван регулисаног тржишта, односно МТП:

1) пренос својине без накнаде на акцијама које су издале банке, са државне заједнице Србија и Црна Гора на Републику по основу Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранتي према повериоцима Париског и Лондонског клуба ("Службени лист СРЈ", бр. 36/02 и 7/03);

2) трговина акцијама које су издале банке кад је законити ималац тих акција Република по основу Закона о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба и Закона о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана ("Службени лист СРЈ", број 36/02 и "Службени гласник РС", бр. 80/04 и 101/05);

3) трговина акцијама које су издале банке, кад је законити ималац тих акција Република;

4) трговина акцијама које су издале банке, кад је у складу са законом законити ималац тих акција Агенција за осигурање депозита;

5) трговина акцијама које су издале банке, када су законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овластили Агенцију за осигурање депозита, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу;

6) трговина акцијама које су издала друштва за осигурање, када законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овласте Агенцију за осигурање депозита, да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу, у складу са законом којим се уређује осигурање;

7) трговина акцијама које су издале банке, кад се та трговина врши у поступку уновчења имовине банака у стечају, односно ликвидацији у којима функцију стечајног, односно ликвидационог управника врши Агенција за осигурање депозита;

8) трговина акцијама Централног регистра, берзи и других лица у финансијском сектору, кад је законити ималац тих акција Република;

9) трговина акцијама Централног регистра, берзи и других лица у финансијском сектору, када су законити имаоци тих акција посебним уговором, који мора бити закључен у писменој форми, овластили Републику да у њихово име и за њихов рачун изврши продају таквих акција трећем лицу.

Ван регулисаног тржишта, односно МТП може се трговати акцијама јавних друштава, и то:

1) акцијама које су пренете Акцијском фонду, односно његовом правном следбенику у складу са законом, као и акције појединачних акционара које се нуде на продају истовремено са тим акцијама;

2) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених;

3) акцијама чији је законити ималац Републички фонд за развој;

4) акцијама чији је законити ималац Република.

Влада може да пропише ближе поступак и начин трговине хартијама од вредности из ст. 2. и 3. овог члана.

Трансакцију обављену у складу са одредбама овог члана продавац пријављује регулисаном тржишту, односно МТП на коме се тргује тим акцијама.

Надзорне мере након укључивања хартија од вредности на тржиште хартија од вредности

Члан 49

Након укључивања хартија од вредности на регулисано тржиште, односно МТП, Комисија је овлашћена да:

1) обави преглед пословања издаваоца, друштва које га контролише или његових зависних друштава у Републици Србији, ако је то потребно ради провере и утврђивања да ли издавалац поступа у складу са одредбама овог поглавља;

2) у сврху заштите инвеститора и тржишта у целини наложи издаваоцу тих финансијских инструмената обелодањивање свих важнијих информација које могу бити од утицаја на процену вредности финансијских инструмената;

3) привремено обустави, односно захтева од регулисаног тржишта, односно МТП да привремено обустави трговање финансијским инструментима уколико се основано сумња да је дошло до повреде одредаба овог поглавља или акта Комисије, односно уколико је, према мишљењу Комисије, позиција јавног друштва таква да би трговање угрозило интересе инвеститора;

4) предузме друге мере и санкције у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона.

Комисија може да консултује организатора тржишта када одлучује о привременој обустави или забрани трговања на регулисаном тржишту, односно МТП.

V ОБАВЕЗЕ ЈАВНИХ ДРУШТАВА

Годишњи извештаји

Члан 50

Јавно друштво је дужно да састави годишњи извештај, објави јавности и достави га Комисији, а регулисаном тржишту, односно МТП доставља овај извештај уколико су хартије од вредности тог друштва укључене у трговање, и то најкасније четири месеца након завршетка сваке пословне године, као и да обезбеди да годишњи финансијски извештај буде доступан јавности током најмање пет година од дана објављивања.

Годишњи извештај садржи:

- 1) годишње финансијске извештаје са извештајем ревизора;
- 2) годишњи извештај о пословању друштва;

3) изјаву лица одговорних за састављање годишњег извештаја, наводећи њихова имена, радна места и дужности у јавном друштву, да је, према њиховом најбољем сазнању, годишњи финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и његова друштва која су укључена у консолидоване извештаје.

Годишњи извештај о пословању друштва обавезно садржи:

- 1) веродостојан приказ развоја и резултата пословања друштва, а нарочито финансијско стање у коме се оно налази, као и податке важне за процену стања имовине друштва;
- 2) опис очекиваног развоја друштва у наредном периоду, промена у пословним политикама друштва, као и главних ризика и претњи којима је пословање друштва изложено;
- 3) све важније пословне догађаје који су наступили након протеча пословне године за коју се извештај припрема;
- 4) све значајније послове са повезаним лицима;
- 5) активности друштва на пољу истраживања и развоја.

Ако је друштво у међувремену од сачињавања претходног годишњег извештаја стекло сопствене акције, у годишњем извештају наводе се разлози стицања, број и номинална вредност сопствених акција, односно рачуноводствена вредност код акција без номиналне вредности, имена лица од којих су акције стечене, означење износа који је друштво исплатило по основу тог стицања, односно назнаку да су стечене без накнаде, као и укупан број сопствених акција које друштво поседује.

Финансијски извештај јавног друштва саставља се у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија.

Ревизија финансијских извештаја се обавља у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија, а извештај о ревизији које је потписало лице одговорно за ревизију финансијских извештаја у целини се обелодањује јавности заједно са годишњим финансијским извештајем.

На јавно друштво које је обавезно да састави консолидовани финансијски извештај, на одговарајући начин се примењују одредбе овог члана.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања годишњих финансијских извештаја.

Усвајање годишњег извештаја

Члан 51

Уколико надлежни орган јавног друштва не усвоји годишњи извештај у року из члана 50. став 1. овог закона, јавно друштво је обавезно да га објави јавности у року из истог става, уз обавезну напомену да годишњи извештај није усвојен од стране надлежног органа друштва.

У случају из става 1. овог члана, јавно друштво је обавезно да, у року од седам дана од дана усвајања објави јавности да је годишњи извештај усвојен од стране надлежног органа друштва, и да га објави ако се разликује од претходно објављеног.

Јавно друштво је обавезно да објави у целости и одлуку надлежног органа о усвајању годишњег извештаја, одлуку о расподели добити или покрићу губитка ако ове одлуке нису саставни део годишњег извештаја.

Полугодишњи извештаји

Члан 52

Јавно друштво чијим се хартијама од вредности тргује на регулисаном тржишту, обавезно је да за првих шест месеци пословне године, што пре, а најкасније у року од два месеца након завршетка наведеног полугодишта, састави полугодишњи извештај према правилима која важе за годишњи извештај, објави га, достави Комисији и регулисаном тржишту на ком су хартије од вредности тог друштва укључене у трговање.

Јавно друштво је дужно да обезбеди да извештај из става 1. овог члана буде доступан јавности најмање пет година од дана објављивања.

Полугодишњи извештај који се објављује и доставља Комисији садржи:

- 1) скраћени биланс стања који садржи упоредни приказ података с подацима из биланса за претходну годину;
- 2) скраћени биланс успеха који садржи упоредни приказ података за исти период претходне године;

3) скраћени извештај о променама на капиталу са упоредним подацима за претходну годину;

4) скраћени извештај о токовима готовине, са упоредним подацима за исти период претходне године;

5) напомене уз полугодишње извештаје које морају садржавати довољно података како би се полугодишњи извештаји могли упоредити са годишњим извештајима, као и довољно података и објашњења неопходних да би на адекватан начин инвеститори разумели значајне измене у износима и догађајима који су утицали на биланс стања и успеха;

6) полугодишњи извештај о пословању друштва који обавезно садржи опис значајних догађаја који су се догодили у првих шест месеци пословне године, утицај тих догађаја на полугодишње извештаје, уз опис најзначајнијих ризика и неизвесности за преосталих шест месеци пословне године, податке о значајним трансакцијама између повезаних лица извршене у првих шест месеци текуће пословне године које су битно утицале на финансијски положај и пословање јавног друштва у том периоду, као и промене у трансакцијама између повезаних лица које су наведене у последњем годишњем извештају које би могле битно утицати на финансијско стање или резултате пословања друштва у првих шест месеци текуће пословне године;

7) изјаву лица одговорних за састављање полугодишњег извештаја, наводећи њихова, радна места и дужности у јавном друштву, да је, према њиховом најбољем сазнању, полугодишњи финансијски извештај састављен уз примену међународних стандарда финансијског извештавања и да дају истините и објективне податке о имовини, обавезама, добицима и губицима, финансијском положају и пословању јавног друштва, укључујући и друштва која су укључена у његове консолидоване извештаје.

Скраћени извештаји из става 3. тач. 1) - 4) овог члана садрже највише сва заглавља и међузбирове који су били укључени у последњи годишњи финансијски извештај, а додатне ставке се могу укључити само уколико би њихово изостављање у полугодишњим финансијским извештајима имало за последицу стварање погрешне слике о имовини, обавезама, финансијском положају, добицима или губицима и пословању издаваоца.

Када јавно друштво има обавезу да финансијске извештаје у свом годишњем извештају припреми на консолидованој основи, финансијски извештаји припремљени у оквиру полугодишњег извештаја такође се припремају на консолидованој основи и као такви објављују.

Уколико су полугодишњи финансијски извештаји ревидирани, јавно друштво је обавезно да на начин и у року из ст. 1. и 2. овог члана објави јавности и ревизорски извештај.

Уколико полугодишњи финансијски извештаји из става 1. овог члана нису ревидирани, јавно друштво је обавезно да о томе да изјаву у свом полугодишњем извештају.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања полугодишњих извештаја.

Квартални извештаји

Члан 53

Јавно друштво чијим се хартијама од вредности тргује на листингу регулисаног тржишта дужно је да састави, објави јавности и достави Комисији и организатору тржишта квартални извештај, најкасније 45 дана након завршетка сваког од прва три тромесечја текуће пословне године, као и да обезбеди да овај извештај буде доступан јавности најмање пет година од дана објављивања.

На квартални извештај сходно се примењују одредбе члана 52. став 3. овог закона.

Комисија уређује ближу садржину и начин објављивања кварталних финансијских извештаја.

Ревизија финансијских извештаја јавних друштава

Члан 54

Правно лице које обавља ревизију може обавити највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја код истог јавног друштва.

Ревизор из става 1. овог члана не може у истој години обављати и ревизију финансијских извештаја друштва и пружати му консултантске услуге, нити ревизију може вршити за пословну годину у којој јој је пружао те услуге.

Лице које обавља ревизију мора имати највише професионално звање у области ревизије, према закону којим се уређује ревизија, као и најмање три године искуства у обављању послова ревизије и мора бити независно од јавног друштва у коме обавља ревизију.

Лице из става 3. овог члана не сматра се независним од јавног друштва ако је оно, предузеће за ревизију у коме је то лице ангажовано или руководилац тог предузећа у текућој години и у две претходне пословне године, као и за време обављања ревизије:

- 1) блиско повезано с друштвом;
- 2) пословни партнер тог јавног друштва;
- 3) има директно или индиректно власништво у друштву;
- 4) ликвидациони или стечајни управник друштва;
- 5) уговорна страна у уговорном односу с лицем које би могло негативно утицати на његову непристрасност и независност.

Ревизор из става 1. овог члана сачињава извештај и даје мишљење о томе да ли су годишњи финансијски извештаји јавног друштва сачињени у складу са међународним стандардима финансијског извештавања, односно међународним рачуноводственим стандардима, законом којим се уређују рачуноводство и ревизија, као и да ли истинито и објективно приказују финансијски положај, резултате пословања и новчане токове за ту годину по свим материјално значајним питањима.

Ревизор из става 1. овог члана дужан је да достави Комисији, управном и извршном одбору мишљење о ефикасности функционисања унутрашње ревизије, систему управљања ризицима и систему унутрашњих контрола и да своје закључке и налазе уврсти у обавезан садржај писма руководству.

Комисија може од ревизора захтевати и додатна обавештења у вези са извршеном ревизијом.

Ревизор из става 1. овог члана је дужан је да обавести Комисију, управни и извршни одбор друштва, и то одмах након што за њих сазна, о свакој чињеници која представља:

- 1) повреду закона и аката из става 5. овог члана;
- 2) материјално значајну промену финансијског резултата исказаног у неревидираним годишњим финансијским извештајима;
- 3) околност која би могла довести до материјалног губитка или би могла угрозити континуитет пословања јавног друштва.

Комисија може прописати ближе услове и начин давања обавештења из става 8. овог члана.

Кад су неправилности у пословању јавног друштва утврђене у извештају ревизора, друштво је дужно да те неправилности отклони и да о томе обавести Комисију.

Ако јавно друштво не отклони неправилности из става 10. овог члана, Комисија може према том друштву предузети мере прописане овим законом.

Ако Комисија утврди да ревизија није обављена у складу са одредбама овог закона, неће прихватити извештај о тој ревизији и захтеваће да други ревизор поново обави ревизију о трошку јавног друштва.

Комисија утврђује и објављује листу правних лица која могу обављати ревизију из става 1. овог члана, критеријуме које ревизор треба да испуни ради стављања, односно брисања са наведене листе, као и које консултантске услуге то лице не може да обавља у истој години када обавља и ревизију.

Додатне информације

Члан 55

Јавно друштво је дужно да без одлагања достави Комисији и регулисаном тржишту, односно МТП на коме су његове власничке хартије од вредности укључене у трговање, сваку промену која је настала у правима из власничких хартија од вредности, за сваку класу власничких хартија од вредности посебно, укључујући и промене у правима из изведених финансијских инструмената које издаје то јавно друштво, а које дају право на стицање његових власничких хартија од вредности.

Јавно друштво издалац хартија од вредности које нису власничке хартије од вредности, а које су укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП дужно је да, без одлагања, достави Комисији и регулисаном тржишту, односно МТП да објави сваку промену у правима из тих хартија од вредности, укључујући и промене у условима које могу посредно утицати на промену у правима тих хартија од вредности, а нарочито промене у вези са условима задуживања и каматном стопом.

Став 2. овог члана не односи се на промене услова који настају независно од воље издаваоца, а објективно су одредиви, као што су промене ЛИБОР, ЕУРИБОР и сл.

Комисија може прописати обавезу достављања других извештаја и рокове за њихово достављање.

Изузеци

Члан 56

Одредбе чл. 50 - 53. овог закона не примењују се на јавна друштва која искључиво издају дужничке хартије од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту, односно МТП, чија је вредност по јединици најмање 50.000 евра у динарској противвредности.

Подаци о значајним учешћима

Члан 57

Када физичко или правно лице непосредно или посредно достигне, пређе или падне испод 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, 50% и 75% права гласа истог акционарског друштва чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту, односно МТП дужно је да о томе обавести Комисију, то друштво и регулисано тржиште, односно МТП на коме су акције тог друштва укључене у трговање.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на достизање, прелазак или пад испод прописаних прагова у акционарском друштву када је оно последица промене броја акција са правом гласа на које је подељен основни капитал издаваоца или промене броја гласова које проистичу из тих акција.

Процент права гласа који припада физичком или правном лицу рачуна се на основу броја свих издатих акција са правом гласа, укључујући и сопствене акције издаваоца, као и акције код којих је остваривање права гласа искључено, односно ограничено законом или правним послом, уколико је такав посао у складу са законом.

Јавно друштво чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту, односно МТП а у којем је дошло до промене броја акција са правом гласа, обавезно је да на крају сваког календарског месеца у сврхе израчунавања прага из овог члана, јавно објави информације о насталим променама и новом укупном броју акција са правом гласа, као и вредност основног капитала.

Јавно друштво, издавалац акција са правом гласа, након пријема обавештења из става 1. овог члана, дужно је да податке садржане у обавештењу објави јавности одмах, а најкасније у року од три радна дана од дана пријема.

Обавеза из става 1. овог члана односи се на лице када, непосредно или посредно, у своје име и за свој рачун или у своје име и за рачун другог физичког, односно правног лица, држи акције са правом гласа јавног друштва или депозитне потврде.

Обавеза обавештавања из овог члана се односи на физичко и правно лице које посредно или непосредно поседује финансијске инструменте који му једностраном изјавом воље или на основу обавезујућег правног посла дају право да стекне већ издате акције са правом гласа јавног друштва, а које су укључене у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП.

Стицање или располагање значајним учешћем у праву гласа

Члан 58

Обавезе прописане одредбама члана 57. овог закона, односе се и на физичко или правно лице када то лице стекне, отуђи, располаже или остварује право гласа у једном од следећих случајева или у комбинацији следећих случајева:

- 1) право гласа поседује трећа страна са којом је то физичко или правно лице закључило уговор који их обавезује да, заједничким остваривањем права гласа које поседују, усвоје дугорочну заједничку политику управљања тим јавним друштвом;
- 2) право гласа које је физичко или правно лице на основу уговора привремено и уз накнаду пренело на трећу страну ради остваривања тих права, уколико је такав посао у складу са законом;
- 3) право гласа које је пренето као средство обезбеђења физичком или правном лицу, када то лице контролише то право гласа и исказе своју намеру остваривања тих права и уколико је такав посао у складу са законом;
- 4) право гласа из акција за које је у корист физичког или правног лица основано право плодуживања;
- 5) право гласа које поседује или га може остварити, а у складу са одредбама тач. 1) - 4) овог става друштво које је контролисано од стране физичког или правног лица;
- 6) право гласа из акција депонованих код физичког или правног лица, а то право гласа лице може да остварује самостално, на начин како то лице само одреди и уколико нема посебних упутстава од акционара;
- 7) право гласа из акција које трећа страна држи у своје име, а за рачун физичког или правног лица;
- 8) право гласа које то лице може остваривати као пуномоћник самостално, на начин како то лице само одреди и уколико нема посебних упутстава од акционара.

Процедуре обавештавања и обелодањивања у вези са значајним учешћима

Члан 59

Обавештење из члана 57. овог закона садржи следеће информације:

- 1) пословно име, седиште и адресу јавног друштва, издаваоца акција;
- 2) податке о физичком или правном лицу које је достигао, прешао или пао испод прага прописаног чланом 57. овог закона;
- 3) податке о контролисаним друштвима преко којих лице из тачке 2) овог става посредно остварује право гласа, уколико је то случај;
- 4) податке о акционару, ако је акционар различит од лица из тач. 2) и 3) овог става, као и податке о лицу који за рачун тог акционара остварује право гласа сходно члану 57. овог закона;

5) податак о исправи и начину на основу кога се достиже, прелази или пада испод прописаног прага;

6) податак о броју гласова у апсолутном и релативном износу којим се досеже, прелази или пада испод прописаног прага, а на основу података издаваоца о укупном броју издатих акција са правом гласа;

7) податак о укупном броју гласова у апсолутном и релативном износу који је достигнут, пређен или испод којег се пало;

8) датум када је праг достигнут, прекорачен или испод којег се пало.

У обавештењу из става 1. овог члана за физичко лице наводи се име, презиме, матични број и пребивалиште, а за правно лице пословно име, правни облик, седиште, адреса, матични број и подаци о одговорним лицима у правном лицу.

Комисија прописује ближу садржину и форму обрасца за достављање обавештења из става 1. овог члана, као и облик и начин његовог достављања.

Обавештење се доставља у најкраћем могућем року, а не касније од истека четири дана трговања, где је први дан трговања дан након што лице из чл. 57. и 58. овог закона:

1) сазна за стицање или отуђивање, односно за могућност остваривања права гласа или је, с обзиром на околности, могло да има таква сазнања без обзира на дан стицања, отуђења или настанка могућности за остваривање права гласа;

2) је обавештено о последњим променама у основном капиталу у складу са одредбама члана 57. став 4. овог закона.

Сматра се да је физичко или правно лице сазнало или могло сазнати за стицање, губитак или могућност остваривања права гласа најкасније у року од два дана трговања од дана трансакције.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, а у случају из члана 58. став 1. тачка 8) овог закона, акционар, односно пуномоћник, обавезан је да достави обавештење из члана 57. став 1. овог закона акционарском друштву и Комисији на дан давања, односно примања пуномоћи.

Дани трговања, у смислу овог члана, су дани када се обавља трговање на регулисаном тржишту, односно МТП, а на које су укључене акције.

Када постоји обавеза обавештавања из овог члана, као и из чл. 57. и 58. овог закона које се односи на друга лица која су блиско повезана са лицем које стиче акције са правом гласа, односно уколико је више од једног физичког или правног лица задужено за давање обавештења, може се послати једно заједничко обавештење, с тим што се сматра да је обавеза испуњена чим неко од наведених лица испуни обавезу.

Изузеци од обавезе обавештавања о значајним учешћима

Члан 60

Одредбе чл. 57. и 58. овог закона не примењују се на:

1) акције са правом гласа које се стичу искључиво ради клиринга и салдирања у оквиру уобичајеног циклуса салдирања;

2) на право гласа које кастоди банке могу да остварују само према упутствима датим од клијената писменим путем или у електронском облику.

3) стицање или отуђење значајног учешћа који достигне или прелази 5%, када то учешће стиче или отуђује маркет мејкер уколико та активност не утиче на управљање издаваоца, односно не врши утицај на издаваоца да купи такве акције или да подржи цену акције.

Правно лице није обавезно да даје обавештења у вези са значајним учешћима, уколико такво обавештавање врши матично друштво, односно матично друштво тог друштва.

Изузеци код израчунавања процента права гласа

Члан 61

Уколико друштво за управљање остварује своје право гласа независно од свог матичног друштва, матично друштво друштва за управљање нема обавезу да даје обавештења у складу са одредбама чл. 57. и 58. овог закона у вези са учешћима којима управља друштво за управљање у складу са одредбама закона који регулише инвестиционе фондове.

Матично друштво инвестиционог друштва није обавезно да даје обавештења у складу са одредбама чл. 57. и 58. овог закона у вези са учешћима којима инвестиционо друштво управља пружањем услуге управљањем портфолиом, уколико:

1) је инвестиционо друштво овлашћено од стране надзорног органа да управља портфолијом у складу са одредбом члана 2. тачка 8) подтач. (4) овог закона;

2) може остваривати право гласа из ових акција само према упутствима датим од клијената у писменом или електронском облику, односно да обезбеди да се услуге управљања портфолијима клијената пружају независно од других услуга, а у складу са прописаним процедурама;

3) инвестиционо друштво остварује право гласа независно од свог матичног друштва.

Одредбе чл. 57. и 58. овог закона се примењују када друштво за управљање, односно инвестиционо друштво остварује право гласа из акција и финансијских инструмената који припадају његовом матичном друштву, односно другом зависном друштву тог матичног друштва, а то право гласа друштво за управљање, односно инвестиционо друштво не може остваривати самостално, већ само уз непосредна или посредна упутства матичног или другог зависног друштва које контролише то матично друштво.

Комисија прописује ближе начин обавештавања и документацију ради примене изузетака из овог члана.

Надлежност Комисије да привремено одузме право гласа

Члан 62

Уколико лице које је у обавези да доставља обавештење поступи супротно одредбама чл. 57 - 59. овог закона, Комисија доноси решење којим се привремено одузима право гласа на акцијама у власништву тог лица, све док се обавезе прописане наведеним одредбама у потпуности не испуне.

О доношењу решења из става 1. овог члана Комисија обавештава лице на које се решење односи, јавно друштво, Централни регистар и регулисано тржиште, односно МТП на којем су акције са правом гласа укључене у трговање.

Доношење решења из става 1. овог члана не спречава Комисију да предузме и друге мере за које је овлашћена одредбама овог закона.

Обавештавање о стицању сопствених акција

Члан 63

Уколико јавно друштво стиче или отуђује сопствене акције са правом гласа, самостално или преко лица које делује у своје име, а за рачун тог јавног друштва, дужно је да објави јавности број сопствених акција у апсолутном и релативном износу у најкраћем могућем року, али не касније од истека четири дана трговања након стицања или отуђења акција с правом гласа.

Третман акционара

Члан 64

Јавно друштво издавалац власничких хартија од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту, односно МТП обезбеђује исти третман за све акционаре исте класе власничких хартија од вредности.

Акционарима мора бити омогућено остваривање њихових права ангажовањем пуномоћника.

Друге обавезе информисања јавних друштава издавалаца власничких хартија од вредности

Члан 65

Јавно друштво издавалац власничких хартија од вредности којима се тргује на регулисаном тржишту, односно МТП је обавезно да обезбеди да су доступни сви начини и информације потребни акционарима за остваривање њихових права, уз одговарајућу заштиту целовитости тих података.

Јавно друштво из става 1. овог члана дужно је нарочито да:

1) пружа информације о месту, времену и дневном реду одржавања скупштине акционара, укупном броју акција и акцијама са правом гласа, као и о правима акционара да учествују на скупштини у складу са законом који уређује привредна друштва;

2) достави изјаву о пуномоћнику писменим путем или у електронској форми, заједно са обавештењем о одржавању скупштине, сваком лицу које има право да гласа на

скупштини акционара или, на његов захтев, и након објављивања позива за одржавање скупштине;

3) одреди кредитну институцију преко које извршава своје финансијске обавезе према акционарима;

4) објави или достави обавештење о додели и исплати дивиденди, као и о емисији нових акција, укључујући информације о евентуалној новој додели, упису, поништавању или замени.

Јавно друштво из става 1. овог члана може достављати информације акционарима и електронским путем, уколико је таква одлука усвојена на скупштини акционара и испуњени следећи услови:

1) достављање информација електронским путем ни у ком случају не сме да зависи од места пребивалишта или боравишта акционара, односно од седишта правног лица из одредбе члана 58. овог закона;

2) постојање поступка идентификације који омогућава да су акционари, односно физичка или правна лица из одредбе члана 57. овог закона благовремено обавештени;

3) од акционара или физичких и правних лица из члана 58. тач. 1) - 5) овог закона се тражи писмено одобрење за достављање информација електронским путем, а сматра се да су та лица дала пристанак уколико не уложе приговор у разумном року, с тим што се овим лицима оставља могућност да у било ком тренутку накнадно захтевају достављање информација писаним путем;

4) јавно друштво утврђује трошкове у вези са достављањем информација електронским путем, у складу са принципом једнаког третмана из става 1. овог члана.

Јавно друштво из става 1. овог члана је дужно да предлог измена статута или оснивачког акта одмах достави Комисији и регулисаном тржишту, односно МТП на коме се тргује његовим хартијама од вредности, а најкасније на дан објављивања позива за одржавање скупштине на којој ће се расправљати о тим питањима.

Друге обавезе информисања јавних друштава издаваоца дужничких хартија од вредности

Члан 66

Јавно друштво издавалац дужничких хартија од вредности дужно је да свим имаоцима дужничких хартија од вредности истог ранга обезбеди равноправан третман у вези са правима која произилазе из тих дужничких хартија од вредности.

Јавно друштво издавалац власничких хартија од вредности је дужно да без одлагања обавести јавност о сваком новом издавању дужничких хартија од вредности, а нарочито о осигурању или гаранцији у вези са тим издавањем.

Приступ прописаним подацима

Члан 67

Јавно друштво и издавалац који је поднео захтев за укључење својих хартија од вредности у трговање на регулисаном тржишту, односно МТП дужно је да објави прописане податке из овог поглавља на начин који омогућава да су ти подаци лако и брзо доступни свима на равноправној основи.

Јавно друштво и издавалац су дужни да користе медије који могу обезбедити ефикасно достављање информација у прописаној садржини јавности широм Републике, а на начин који у највећој могућој мери спречава неовлашћени приступ истима.

Јавно друштво и издавалац не могу узимати накнаду од инвеститора за услуге достављања прописаних података.

Јавно друштво и издавалац објављује прописане податке на својој интернет страници.

Јавно друштво и издавалац су дужни да прописане податке, истовремено са објављивањем, доставе и Комисији ради објављивања у службеном регистру информација.

Јавно друштво и издавалац чије су хартије од вредности укључене на регулисаном тржишту, односно МТП доставља прописане податке и том тржишту, односно МТП.

Комисија води службени регистар информација који испуњава основне стандарде квалитета, безбедности, поузданости извора информација, бележења времена и лаког приступа крајњих корисника.

Комисија прописује ближу садржину, начин достављања и објављивања података из става 1. овог члана, као и начин, услове вођења и врсту података у регистру из става 7. овог члана.

Јавна друштва страни издаваоци

Члан 68

Јавно друштво страни издавалац чијим се хартијама од вредности тргује на регулисаном тржишту, односно МТП у Републици, дужно је да примењује одредбе овог поглавља, изузев одредби чл. 56, 62. и 64. овог закона.

Јавно друштво страни издавалац дужно је да Комисији доставља и објави јавности у Републици све додатне информације које је обавезно да обелодани имаоцима хартија од вредности, у складу са законима своје матичне државе или прописима финансијског тржишта своје матичне државе на коме су његове хартије од вредности укључене у трговање.

Подаци који се подносе Комисији или се објављују јавности у Републици у складу са одредбама овог члана подносе се или објављују на српском језику, а могу се истовремено објављивати и на другом језику.

Одговорност за истинитост и потпуност података

Члан 69

На одговорност за истинитост и потпуност података које јавно друштво подноси Комисији и организатору тржишта, односно регулисаном тржишту и објављује у складу

са одредбама овог поглавља, сходно се примењују одредбе члана 19. овог закона које прописују одговорност за податке садржане у проспекту за јавну понуду или за укључење хартија од вредности у трговање, и то уколико се у тим случајевима друштво може сматрати издаваоцем из одредбе тог члана, с тим што се покровитељ и агент из члана 19. став 1. тачка 4) овог закона не сматрају одговорним.

Престанак својства јавног друштва

Члан 70

Својство јавног друштва може престати након достављања одговарајућих доказа Комисији да:

- 1) на крају било које наредне календарске године, након оне у којој је успешно извршена јавна понуда хартија од вредности тог друштва, јавно друштво има мање од 100 власника класе дужничких хартија од вредности које су биле предмет јавне понуде;
- 2) је поступило у складу са одредбама члана 123. овог закона, као и да је извршило откуп акција од несагласних акционара.

Изузетно од става 1. овог члана издаваоцу може престати својство јавног друштва, уколико у току било које календарске године све хартије од вредности издате јавном понудом буду:

- 1) преузете путем понуде за преузимање;
- 2) откупљене у поступку принудне продаје или остваривања права на продају акција друштва у складу са законом који уређује привредна друштва;
- 3) поништене након спајања или другог облика статусне промене.

Комисија на захтев издаваоца и уз прилагање одговарајућих доказа брише јавно друштво из регистра на начин прописан одредбама овог члана и акта Комисије.

Надзор Комисије над јавним друштвима

Члан 71

Комисија спроводи надзор над применом и извршавањем свих обавеза прописаних одредбама из овог поглавља.

Комисија је у вршењу надзора из става 1. овог члана овлашћена да:

- 1) захтева достављање података, докумената, доказа и изјава од ревизора, издаваоца, физичких лица и правних субјеката из чл. 56. и 57. овог закона;
- 2) захтева достављање података, докумената, доказа и изјава од друштава која контролишу или која су контролисана од стране физичких и правних лица из тачке 1) овог става, као и осталих физичких и правних лица за које Комисија сматра да могу имати сазнања од интереса за надзор;
- 3) захтева од издаваоца јавно објављивање података, доказа и изјава из тач. 1) и 2) овог става, на начин и у року који одреди Комисија;

4) објави јавно податке доказе и изјаве из тач. 1) и 2) овог става, ако исте пропусти да јавности објави издавалац, лице које контролише издаваоца или коју контролише издавалац, а након што је Комисија примила одговарајуће доказе од издаваоца;

5) захтева од управе издаваоца, као и физичких и правних лица из чл. 56. и 57. овог закона, јавно обелодањивање прописаних информација, ако исте нису јавно објављене;

6) обустави или захтева од регулисаног тржишта, односно МТП на којем су укључене хартије од вредности издаваоца обустављање трговине хартија од вредности издаваоца најдуже на десет дана, ако постоји оправдана сумња да издавалац поступа супротно одредбама овог поглавља;

7) искључи хартије од вредности издаваоца са регулисаног тржишта, и наложи организатору МТП да исте укључи на МТП ако се утврди да издавалац поступа супротно одредбама или постоји оправдана сумња да издавалац поступа супротно одредбама које регулишу обавезу објављивања података јавности;

8) прати поступање издаваоца у вези са обавезом објављивања прописаних информација јавности и у прописаним роковима, обезбеђујући једнак приступ тим информацијама на целом подручју Републике;

9) предузима одговарајуће мере према издаваоцу, ако се код објављивања информација јавности не придржава начела једнаког приступа објављеним информацијама на целом подручју Републике;

10) објави јавно да се издавалац, као и физичко и правно лица из чл. 56. и 57. овог закона не придржавају својих обавеза прописаних овим поглављем;

11) проверава да ли се јавно објављују прописане информације са садржајем и у форми прописаној овим законом и актима Комисије;

12) предузима одговарајуће мере у случају када се прописане информације не објављују јавно са садржајем и у форми прописаној овим законом;

13) спроводи непосредан надзор на подручју Републике над применом одредаба овог поглавља.

Доставља података, докумената, доказа и изјава Комисији од стране ревизора у складу са ставом 2. тачка 1) овог члана не сматра се повредом забране одавања података која је ревизору прописана уговором, законом или подзаконским актом и, у том случају, ревизор не сноси одговорност.

Када су хартије од вредности издаваоца укључене на регулисано тржиште, односно МТП, а Комисија утврди неправилности, односно незаконитости у смислу одредби овог поглавља, Комисија ће решењем наложити предузимање радњи које доприносе успостављању законитости, односно изрећи ће мере у оквиру овлашћења прописаних ставом 2. овог члана и одредиће рок за извршење и достављање доказа о поступању по налозима Комисије.

Решење о предузетим мерама из става 2. овог члана Комисија ће доставити издаваоцу, акционарима, односно имаоцима дужничких хартија од вредности путем издаваоца, регулисаном тржишту, односно МТП на којем су укључене хартије од

вредности издаваоца и надлежном органу регулисаног тржишта, односно МТП на које су укључене хартије од вредности.

Ако лице не поступи у складу с решењем Комисије из става 4. овог члана, Комисија може новим решењем изрећи нову меру или више мера.

Комисија може предузети и друге мере и санкције у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона.

Члан 72

Комисија јавно објављује све предузете мере и санкције које су изречене ради отклањања утврђених неправилности, односно незаконитости у вези са обавезом јавног објављивања прописаних података која се односи на конкретног издаваоца, осим у случајевима када би јавно објављивање могло озбиљно утицати на финансијско тржиште или би узроковало несразмерну штету лицима укљученим у предузете мере и изречене казне.

VI ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ

Примена

Члан 73

Одредбе овог поглавља (чл. 73 - 94.) примењују се на сваки финансијски инструмент који је укључен у трговање на регулисано тржиште, односно МТП у Републици, на регулисано тржиште у иностранству, односно у вези с којим је упућен захтев за укључење, без обзира на то да ли је или није дошло до трансакције на том тржишту.

Одредба става 1. овог члана примењује се и на трансакције на ОТЦ тржишту.

Чл. 76 -78. овог закона односе се и на сваки финансијски инструмент који није укључен у трговање у смислу става 1. овог члана, а чија вредност зависи од финансијског инструмента из којег је изведен.

Чл. 79 - 83. овог закона не примењују се на издаваоце који нису јавна друштва и који нису затражили или добили одобрење за укључење својих финансијских инструмената у трговање на регулисано тржиште, односно МТП у Републици.

Члан 83. овог закона не примењује се на издаваоце из члана 2. тачка 38) подтачка (3) овог закона.

Одредбе овог поглавља не примењују се на трговање сопственим акцијама у оквиру програма откупа сопствених акција, нити на трговање у циљу стабилизације финансијског инструмента, уколико се то трговање обавља у складу са актом Комисије којим се прописује трговање сопственим акцијама у оквиру програма откупа сопствених акција, односно трговање у циљу стабилизације финансијског инструмента.

Одредбе овог поглавља (чл. 73-94.) примењују се и на:

1) спот уговоре за робу, чији предмет нису производи трговања на организованом тржишту електричне енергије, природног гаса, нафте и деривата нафте када

трансакција, налог или поступак има, или ће вероватно имати, или је учињен у намери да утиче на цену или вредност финансијског инструмента;

2) изведене уговоре или изведене инструменте за пренос кредитног ризика, код којих закључење трансакције, испостављање налога, давање понуде или други поступци имају или је вероватно да ће имати утицај на цену или вредност спот уговора за робу, у случају када та цена зависи од вредности финансијског инструмента;

3) поступке који имају или је вероватно да ће имати утицај на референтне вредности.

Предмет забрана

Члан 74

Комисија примењује забране и захтеве из овог поглавља над активностима:

1) које се обављају у Републици, а у вези са финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, односно у вези са финансијским инструментима за које је упућен захтев за укључење у трговање на таквом тржишту;

2) које се обављају у Републици у вези са финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште у иностраној земљи која је члан Међународне организације комисија за хартије од вредности, односно у вези са финансијским инструментима за које је упућен захтев за укључење у трговање на таквом тржишту.

Инсајдерске информације

Члан 75

Инсајдерске информације су информације о тачно одређеним чињеницама које нису јавно објављене, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијских инструмената, а које би, да су јавно објављене, вероватно имале значајан утицај на цену тих финансијских инструмената или на цену изведених финансијских инструмената.

Значајан утицај постоји ако би разумни улагач вероватно узео у обзир такву информацију као део основе за доношење својих инвестиционих одлука.

Код робних деривата инсајдерске информације су информације о тачно одређеним чињеницама које нису јавно објављене, односе се директно или индиректно на један или више таквих деривата, а које би корисници тржишта на којима се тим дериватима тргује очекивали да добију у складу са устаљеним тржишним праксама на тим тржиштима.

Сматра се да корисници тржишта на коме се тргује робним дериватима очекују да добију информацију ако је:

1) редовно доступна корисницима тих тржишта;

2) потребно објавити информацију у складу са законским прописима, правилима тржишта, уговорима или обичајима на релевантном основном тржишту робе или тржишту робних деривата.

Информације из става 1. овог члана су информације о тачно одређеним чињеницама ако се њима указује на низ околности које постоје или за које се разумно може очекивати да ће постојати, или на догађај који се догодио или се разумно може очекивати да ће се догодити, када су довољно специфичне да омогуће закључивање о могућем утицају тог низа околности или догађаја на цене финансијских инструмената, повезаног изведеног финансијског инструмента или повезаних спот уговора за робу.

Устаљене тржишне праксе су праксе које се разумно очекују на једном или више финансијских тржишта у складу са прописаним поступком, а који Комисија ближе прописује.

За лица одговорна за спровођење налога у вези са финансијским инструментима, инсајдерске информације су и информације о тачно одређеним чињеницама добијене од клијента у вези са будућим налозима клијента, односе се директно или индиректно на једног или више издавалаца финансијских инструмената или на један или више финансијски инструмент, а које би, да су јавно објављене, вероватно имале значајан утицај на цене тих финансијских инструмената или на цену изведеног финансијског инструмента.

Забрана злоупотребе инсајдерских информација

Члан 76

Забрањено је сваком лицу које поседује инсајдерску информацију да ту информацију употреби непосредно или посредно при стицању, отуђењу и покушају стицања или отуђења за сопствени рачун или за рачун трећег лица финансијских инструмената на које се та информација односи.

Став 1. овог члана примењује се на лице које поседује инсајдерске информације путем:

- 1) чланства у управним или надзорним органима издаваоца или јавног друштва;
- 2) учешћа у капиталу издаваоца или јавног друштва;
- 3) приступа информацијама до којих долази обављањем дужности на радном месту, вршењем професије или других дужности;
- 4) кривичних дела које је починило.

Уколико је лице из става 2. овог члана правно лице, забрана из тог става односи се и на физичка лица која учествују у доношењу одлуке о вршењу трансакције за рачун правног лица о коме је реч.

Одредбе овог члана се не примењују на трансакције које се обављају приликом извршавања доспеле обавезе стицања или отуђења финансијских инструмената, када је таква обавеза резултат уговора који је закључен пре него што је лице поседовало инсајдерске информације.

Размена инсајдерских информација

Члан 77

Забрањено је сваком лицу из члана 76. овог закона да:

- 1) открива и чини доступним инсајдерске информације било ком другом лицу, осим ако се информација открије и учини доступном у редовном пословању, професији или дужности;
- 2) препоручује или наводи друге особе да на основу инсајдерске информације стекне или отуђи финансијске инструменте на које се та информација односи.

Друга лица на која се односе одредбе забране злоупотребе инсајдерских информација

Члан 78

Одредбе чл. 76. и 77. овог закона односе се и на друго лице које поседује инсајдерске информације, а зна или је требало да зна да се ради о инсајдерској информацији.

Члан 78а

Сама чињеница да правно лице поседује или је поседовало инсајдерске информације не подразумева да је то лице користило те информације у трговању, односно да је трговало на основу инсајдерских информација, уколико је то правно лице увело, спроводило и одржавало примерене и делотворне унутрашње механизме и поступке којима се спречава злоупотреба инсајдерских информација.

Унутрашњи механизми и поступци којима се спречава злоупотреба инсајдерских информација су такви да се њима осигурава да ниједно физичко лице које је у име правног лица донело одлуку о стицању или отуђењу финансијских инструмената на које се односе информације, нити било које друго физичко лице које је могло утицати на ту одлуку, није поседовало инсајдерске информације, односно да није подстакло, дало препоруку или на други начин утицало на физичко лице које је у име правног лица одлучило о стицању или отуђењу финансијских инструмената на које се те информације односе.

Објављивање инсајдерских информација које се непосредно односе на издаваоца

Члан 79

Издавалац финансијског инструмента обавезан је да без одлагања обавести јавност о инсајдерским информацијама које се непосредно односе на тог издаваоца.

Издаваоцу није дозвољено да обавештава јавност о информацијама из овог члана на начин који би могао да доведе у заблуду.

Издавалац је обавезан да обавести јавност на начин који омогућује брз приступ информацији и могућност потпуне, тачне и правовремене оцене исте.

Издавалац је обавезан да на својој интернет страници објави све инсајдерске информације које је обавезан да јавно објављује и да учини исте доступним најмање пет година од дана објављивања.

Комисија прописује ближе информације које би могле бити узете у обзир при доношењу одлуке о објављивању инсајдерских информација.

Члан 80

Сваку значајну промену у погледу информација из члана 79. овог закона које су већ објављене, издавалац мора да објави одмах након што је до те промене дошло, на исти начин на који је објављена изворна информација.

Члан 81

Издавалац може на своју одговорност да одложи јавно објављивање инсајдерске информације из члана 79. овог закона како не би нарушио своје оправдане интересе, под условом да то одлагање не би довело јавност у заблуду и да издавалац може да осигура поверљивост те информације.

Издавалац из става 1. овог члана је дужан да без одлагања обавести Комисију о својој одлуци да одложи јавно објављивање инсајдерске информације.

Комисија прописује ближе околности које могу указивати на постојање оправданог интереса из става 1. овог члана, као и мере и решења које је издавалац обавезан да спроведе у сврху осигуравања поверљивости инсајдерске информације.

Члан 82

Када издавалац или лице које делује у његово име или за његов рачун открије инсајдерску информацију трећој страни у редовном обављању свог посла, професије или дужности, обавезан је да ту информацију у потпуности јасно објави јавности, и то истовремено у случају намерног откривања и без одлагања у случају ненамерног откривања, осим ако је лице које је примило информацију везано обавезом поверљивости.

Списак лица која поседују инсајдерске информације

Члан 83

Издавалац или лице које делује у име или за рачун издаваоца дужно је да саставља списак лица која за њих раде на основу уговора о раду или на неки други начин и која имају редовно или повремено приступ инсајдерским информацијама које се непосредно или посредно односе на тог издаваоца.

Издавалац или лице које делује у име или за рачун издаваоца дужно је да редовно ажурира списак тих лица и доставља га Комисији на њен захтев, као и да га чува најмање пет година након што је састављен и ажуриран.

Списак лица која поседују инсајдерске информације мора да садржи најмање: име и презиме, датум рођења, адресу пребивалишта, односно боравишта, разлог због ког се то лице налази на предметном списку, датум и време када је то лице стекло приступ инсајдерским информацијама и датум када је списак тих лица састављен, односно ажуриран.

Списак лица мора да се ажурира одмах када дође до промене разлога због кога је неко лице на списку, када на списак треба додати ново лице, као и када неко лице које је већ на списку више нема приступ инсајдерским информацијама.

Лице задужено за састављање списка дужно је да предузме потребне мере како би се обезбедило да је свако лице на том списку упознато са прописима које се односе на његове дужности, да је свесно санкција које произилазе из злоупотребе или противправног ширења тих информација.

Члан 84

Лице које обавља дужности руководиоца код издаваоца је лице које је:

- 1) члан управног или надзорног органа издаваоца;
- 2) извршни руководилац, као и лице које није члан органа наведених у тачки 1) овог става, а има редован приступ инсајдерским информацијама које се посредно или непосредно односе на издаваоца, као и могућност доношења одлука које могу утицати на будући развој догађаја и пословне изгледе овог издаваоца.

Лице које је повезано са лицем које обавља дужности руководиоца код издаваоца је:

- 1) брачни друг и лице које се у складу са законом може сматрати брачним другом;
- 2) лице које он издржава;
- 3) друга лица која су са тим лицем живела у заједници најмање годину дана пре дана извршења трансакције;
- 4) било које правно лице којим управља лице које обавља дужности руководиоца, лице које он директно или индиректно контролише, које је основано ради његове користи, као и лице чији је економски интерес значајно сличан интересу тог руководиоца.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да пријаве Комисији сва стицања или отуђења за сопствени рачун акција издавалаца у коме лице из става 1. обавља руководеће дужности, а које су укључене на регулисано тржиште, односно МТП у Републици, као и стицање и отуђење и других финансијских инструмената повезаних са акцијама, у року од пет дана од дана предметног стицања или отуђења.

Комисија ће податке из пријаве из става 3. овог члана без одлагања доставити у службени регистар прописаних информација.

Обавештење садржи следеће информације:

- 1) име лица које обавља дужности руководиоца код издаваоца или, уколико је примењиво, име лица које је блиско повезано са тим лицем;
- 2) разлог обавештавања;
- 3) назив издаваоца;
- 4) опис финансијског инструмента;

5) природу трансакције (нпр. стицање или отуђивање);

6) датум и место трансакције;

7) цену и обим трансакције;

7а) залагање или позајмљивање финансијских инструмената од стране или у име лица које обавља дужности руководиоца или лица повезаног са тим лицем, како је наведено у ст. 1. и 2. овог члана;

7б) трансакције које су извршила лица која у оквиру свог посла договарају или извршавају трансакције или неко друго лице у име лица које обавља дужности руководиоца или лица које је повезано са тим лицем, како је наведено у ст. 1. и 2. овог члана, укључујући случајеве када се користи дискреционо право;

8) друге информације у вези са наведеним стицањем и отуђивањем.

Комисија прописује ближе садржину и начин пријављивања података из става 3. овог члана, као и вредност обављених стицања, односно отуђења у току године за која није обавезно пријављивање.

Период забране трговања за лице које обавља дужности руководиоца

Члан 84а

Лицу које обавља дужности руководиоца код издаваоца забрањено је да врши трансакције за сопствени рачун или за рачун трећег лица, непосредно или посредно, у вези са власничким или дужничким хартијама од вредности тог издаваоца, или другим финансијским инструментима који су са њима повезани, током периода од 30 дана пре објаве годишњег, полугодишњег или кварталног финансијског извештаја које је издавалац у обавези да објави у складу са одредбама чл. 50, 52. и 53. овог закона.

Издавалац може дати писану сагласност лицу које обавља дужност руководиоца код издаваоца да тргује за сопствени рачун или за рачун трећег лица током периода забране трговања ако постоје ванредне околности које захтевају хитну продају акција или због значаја предметног трговања за трансакције у вези са програмом откупа акција од стране запослених и у сличним случајевима.

Комисија ближе прописује околности у којима издавалац може одобрити трговање током периода забране трговања, укључујући околности које би се сматрале ванредним и врсте трансакција које би оправдале одобрење за трговање.

Истраживања тржишта

Члан 84б

Истраживање тржишта обухвата саопштавање информација једном или више потенцијалних инвеститора пре трансакције, како би се проценио интерес потенцијалних инвеститора за могућу трансакцију и њене услове, као што је потенцијални обим или цена, од стране:

1) издаваоца;

2) продавца финансијског инструмента на секундарном тржишту у толикој количини или вредности да се трансакција разликује од редовног трговања и укључује начин продаје који се заснива на претходној процени интереса од стране потенцијалног инвеститора;

3) трећег лица које делује у име или за рачун лица из тач. 1) и 2) овог става.

Истраживање тржишта такође представља и објављивање инсајдерских информација лицима која имају право на те хартије од вредности од стране лица која намеравају да дају понуду за преузимање акција или спроведу спајање друштава, уколико су кумулативно испуњени следећи услови:

1) да су информације потребне како би омогућиле лицима која имају право на те хартије од вредности да одлуче о томе јесу ли спремна да понуде своје хартије од вредности на продају;

2) да је за одлуку о понуди за преузимање или спајање друштава у разумној мери потребна намера лица да продају своје хартије од вредности.

Учесник на тржишту који врши објављивање пре спровођења истраживања тржишта посебно узима у обзир хоће ли истраживање тржишта укључити објављивање инсајдерских информација, и о томе саставља и ажурира писану евиденцију коју на захтев доставља Комисији.

Ова обавеза примењује се на свако објављивање информација непрекидно током истраживања тржишта.

Објављивање инсајдерских информација код истраживања тржишта не представља злоупотребу тржишта, уколико учесник на тржишту који врши објављивање инсајдерских информација пре објављивања:

1) прибави пристанак лица које је учествовало у истраживању тржишта за примање инсајдерских информација;

2) обавести лице које је учествовало у истраживању тржишта да му је забрањено да употреби те информације, или покуша да их употреби, тако да стекне или отуђи финансијски инструмент на који се те информације односе, за сопствени рачун или за рачун трећег лица, посредно или непосредно;

3) обавести лице које је учествовало у истраживању тржишта да му је забрањено да те информације употреби, или покуша да их употреби тако да повуче или измени налог који је већ испостављен и у вези је са финансијским инструментом на који се те информације односе;

4) обавести лице које је учествовало у истраживању тржишта да је дужно да чува добијене информације као поверљиве.

Учесник на тржишту који врши објављивање информација саставља и води евиденцију свих информација које су дате лицима која су учествовала у истраживању тржишта, идентитет потенцијалних инвеститора којима су информације објављене, као и правних и физичких лица која делују у име потенцијалних инвеститора и датум и време сваког објављивања.

Када информације објављене током истраживања тржишта престану да буду инсајдерске информације у складу са проценом учесника на тржишту који врши објављивање, тај учесник што је пре могуће о томе обавештава лица из става б. овог члана, а евиденцију о томе доставља Комисији.

Независно од одредаба овог члана, лице које је учествовало у истраживању тржишта само процењује да ли поседује инсајдерске информације, као и када престаје да их поседује.

Учесник на тржишту који врши објављивање чува евиденцију из овог члана у периоду од најмање пет година.

Ближе услове и начин истраживања тржишта и вођења евиденција у смислу овог члана, прописује Комисија.

Манипулације на тржишту

Члан 85

Манипулације на тржишту представљају:

1) трансакције и налоге за трговање:

(1) којима се дају или који ће вероватно пружити неистините или обмањујуће сигнале или информације о понуди, тражњи или цени финансијских инструмената или повезаног спот уговора за робу;

(2) којима лице, односно лица која делују заједнички, одржавају цену једног или више финансијских инструмената или повезаног спот уговора за робу на нереалном или вештачком нивоу, осим уколико лице које је учествовало у трансакцији или дало налог докаже да за то има основане разлоге и да су те трансакције и налози у складу са прихваћеним тржишним праксама на том тржишту;

2) трансакције или налоге за трговање у којима се употребљавају фиктивни поступци или сваки други облик обмане или преваре;

3) ширење информација путем медија, укључујући и интернет или било којим другим путем којим се преносе, односно којим би се могле преносити неистините вести или вести које могу изазвати заблуду о финансијским инструментима, укључујући и ширење гласина и неистинитих вести и вести које доводе у заблуду, а од стране лица које је знало или је морало знати да су те информације неистините или да доводе у заблуду;

4) преношење лажних или обмањујућих информација или давање лажних или обмањујућих основних података у односу на референтну вредност када је лице које је пренело информацију или дало основни податак знало или требало да зна да су они лажни или обмањујући, или било који други поступак којим се манипулише израчунавањем референтне вредности.

Ширење информација од стране новинара који обављају своју професионалну дужност процењује се узимајући у обзир правила која уређују њихову професију, осим уколико

та лица не стичу, непосредно или посредно, користи или предности од ширења тих информација.

У радње и поступке који се сматрају манипулацијама на тржишту, а произилазе из одредаба става 1. овог члана, нарочито се убраја следеће:

- 1) активности једног или више лица која делују заједнички како би обезбедила доминантан положај над понудом или потражњом финансијског инструмента који за резултат има директно или индиректно намештање куповних или продајних цена или стварање других непоштених услова трговања,
- 2) куповина или продаја финансијских инструмената на почетку или пред крај трговачког дана, која има или би могла имати обмањујући утицај на инвеститоре који доносе одлуке на основу објављених цена, укључујући почетне или цене на затварању,
- 3) искоришћавање повременог или редовног приступа традиционалним или електронским медијима изношењем мишљења о финансијском инструменту или индиректно о издаваоцу, и то тако што је то лице претходно заузело позицију у том финансијском инструменту и остваривало корист након утицаја које је изношење мишљења имало на цену тог инструмента, а да истовремено јавности није објавило постојање сукоба интереса на одговарајући и ефикасан начин.

Комисија прописује ближе поступке који се могу сматрати злоупотребом тржишта и обавезе Комисије и учесника на тржишту у циљу спречавања и откривања истих.

Забрана манипулација на тржишту

Члан 86

Манипулације на тржишту су забрањене.

Лица која учествују у манипулацијама на тржишту солидарно су одговорна за штету која настане као последица манипулације на тржишту.

Организатор тржишта, регулисано тржиште и МТП је дужно да пропише и примењује поступке и мере чији је циљ откривање и спречавање манипулације на том тржишту, односно МТП, као и да пружи пуну помоћ Комисији приликом спровођења мера у надзору.

Организатор тржишта, односно регулисано тржиште, и инвестициона друштва обавезна су да, на основу њима доступних података, обавесте Комисију о случајевима за које оправдано сумњају да се ради о злоупотреби тржишта.

Препорука

Члан 87

Препорука је истраживање или друга информација којом се изричито или прећутно препоручује или предлаже стратегија улагања у погледу једног или више финансијских инструмената, односно издавалаца финансијских инструмената, укључујући свако мишљење о тренутној или будућој вредности и цени тих инструмената намењених дистрибуционом каналу или јавности.

Давалац препорука је физичко или правно лице које израђује или дистрибуира препоруке при обављању своје професије или своје пословне делатности.

Дистрибуциони канал је канал путем којег информација постаје јавно доступна или ће приступ информацији имати велики број лица.

Комисија прописује шта се сматра изричитом, односно прећутном препоруком.

Истраживање или друга информација којом се препоручује или предлаже стратегија улагања означава информацију коју је припремио:

1) независни аналитичар, инвестиционо друштво, кредитна институција, свако друго лице чија се пословна делатност састоји од припреме препорука или физичко лице које за њих ради на основу уговора о раду или на неки други начин, које директно или индиректно даје одређене препоруке за улагање у вези са финансијским инструментом, односно издаваоцем;

2) лице које није лице из тачке 1) овог става и које директно препоручује одређену инвестициону одлуку о улагању у вези са финансијским инструментом.

Одговарајући пропис је сваки пропис, укључујући и саморегулацију, којим се осигурава да давалац препоруке који израђује или дистрибуира препоруке примени разумну пажњу како би обезбедио да су такве препоруке приказане на поштен начин и да открива његове интересе или указује на сукоб интереса који се односи на финансијске инструменте на које се такве препоруке односе.

Идентитет лица које израђује препоруку

Члан 88

У свакој препоруци мора на јасан и видљив начин бити наведен идентитет лица одговорног за њену израду, а посебно име и назив радног места лица које је припремило препоруку, назив и седиште правног лица одговорног за предметну препоруку.

Када је давалац препорука инвестиционо друштво или кредитна институција, у препоруци мора бити наведено које је тело надлежно за њен надзор.

Када давалац препоруке није ни инвестиционо друштво ни кредитна институција, али подлеже саморегулацији или правилима струке, препорука мора упућивати на исто.

Општа правила за садржину препоруке

Члан 89

Давалац препоруке дужан је да у препоруци осигура:

1) да се чињенице јасно разликују од тумачења, процена, мишљења и осталих врста нечињеничних информација;

2) да су сви извори поуздани, односно када постоји икаква сумња у поузданост извора, да је то јасно наведено;

3) да су сва предвиђања, прогнозе и циљане цене јасно означени као такви и да су наведене значајне претпоставке на којима се исте заснивају.

На захтев Комисије давалац препорука дужан је да образложи основаност препоруке.

Комисија прописује додатне захтеве у вези са садржином препорука.

Општа правила за обелодањивање интереса и сукоба интереса

Члан 90

Давалац препоруке дужан је да обелодани све односе и околности за које се у разумној мери може очекивати да ће нарушити објективност препоруке, посебно када давалац препорука има значајан финансијски интерес у једном или више финансијских инструмената који су предмет препоруке или значајан сукоб интереса у односу на издаваоца на кога се препорука односи.

Када је давалац препоруке правно лице, обавеза из става 1. овог члана примењује се и на свако правно или физичко лице које за то лице ради на основу уговора о раду или на други начин и које је учествовало у припреми препоруке.

Када је давалац препоруке правно лице, информације које се објављују у складу са ст. 1. и 2. овог члана обухватају најмање следеће информације о његовим интересима и сукобима интереса:

1) даваоца препорука или повезаних правних лица о којима лица која учествују у припреми препоруке имају сазнања или се у разумној мери може очекивати да имају сазнања;

2) даваоца препорука или повезаних лица, познате лицима која, иако нису учествовала у припреми препоруке, имају или се за њих у разумној мери може очекивати да имају приступ препоруци пре њене дистрибуције корисницима или јавности.

Обелодањивање из ст. 1 - 3. овог члана треба да буде садржано у самој препоруци, а у случају када би оно било несразмерно у односу на обим дистрибуиране препоруке, довољно је у самој препоруци на јасан и видљив начин упутити на место где јавност директно и једноставно може приступити таквим информацијама.

Комисија прописује додатне обавезе у вези са обелодањивањем интереса и сукоба интереса.

Изузеци

Члан 91

Одредбе члана 88. став 1, члана 89. ст. 1. и 3. и члана 90. ст. 1 - 4. овог закона не примењују се на новинаре ако исти подлежу одговарајућим прописима којима се постижу исти ефекти.

Дистрибуција препоруке коју је израдила трећа страна

Члан 92

Давалац препоруке који под сопственом одговорношћу дистрибуира препоруку коју је израдила трећа страна, на препоруци мора на јасан и видљив начин истакнути свој идентитет.

Када лице које дистрибуира препоруку коју је израдила трећа страна исту значајно измени, дужно је да јасно и детаљно истакне ту измену.

Комисија прописује ближе начин истицања измена.

Када се у медијима извештава о препорукама које је израдила трећа страна, а суштина препоруке није измењена, не примењују се ст. 2. и 3. овог члана.

Давалац препорука који дистрибуира сажету препоруку коју је израдила трећа страна, дужан је да обезбеди да таква препорука буде јасна и да не доводи у заблуду, као и да иста упућује на оригинални документ и место где јавност може директно и једноставно да приступи обелодањивањима која се односе на тај документ, све док су те информације доступне јавности.

Комисија прописује додатне обавезе када као давалац препорука инвестиционо друштво или физичко лице које за то друштво ради на основу уговора о раду или на други начин дистрибуира препоруке које је израдила трећа страна.

Јавне институције које објављују статистичке податке у Републици, који могу имати значајног утицаја на финансијска тржишта, дужне су да их објављују на праведан и транспарентан начин.

Надзорне мере

Члан 93

Комисија врши надзор над поштовањем одредаба овог поглавља у сврху спречавања и откривања делатности које представљају злоупотребу тржишта и придржавања обавеза прописаних одредбама овог поглавља.

Надзор из става 1. овог члана Комисија обавља:

- 1) праћењем, прикупљањем и провером објављених података, обавештења и извештаја који су учесници тржишта по овом или другом закону дужни да достављају Комисији;
- 2) непосредним надзором;
- 3) изрицањем надзорних мера.

Комисија може од физичког или правног лица да захтева:

- 1) приступ сваком документу у било ком облику и добијање копије истог;
- 2) преглед размене података, укључујући и записе телефонских позива.

Комисија може од физичког или правног лица да затражи све податке који су Комисији потребни за надзор у вези са поштовањем одредаба овог поглавља и, ако то захтева сврха надзора, Комисија може та лица да позове на саслушање.

Ако Комисија при надзору утврди повреду одредби овог поглавља, може да изрекне следеће надзорне мере:

- 1) да наложи правном или физичком лицу престанак сваког поступања које је у супротности с одредбама овог поглавља;
- 2) да изрекне опомену правном или физичком лицу које поступа супротно наведеним одредбама;
- 3) да наложи организатору тржишта, односно инвестиционом друштву да обустави трговање финансијским инструментом, односно укине већ донету обуставу трговања, у обиму у коме је то потребно да би се уклониле или спречиле штетне последице на регулисаном тржишту, односно МТП;
- 4) да наложи Централном регистру привремену обуставу клиринга и салдирања;
- 5) да предложи надлежном органу доношење забране располагања имовином, одузимање предмета и имовинске користи, као и друге мере када је то применљиво;
- 6) да привремено забрани обављање професионалне делатности субјектима надзора;
- 7) да примени и друге мере и санкције из поглавља XIII. овог закона.

Ако лице које је обавезно да објави инсајдерску информацију исту не објави, односно нетачно објави или је не објави на начин како је то прописано одредбама овог поглавља, Комисија може исту да објави о његовом трошку.

Комисија може предузети све потребне мере како би осигурала да је јавност тачно и исправно обавештена у смислу одредби чл. 77 - 82. и чл. 87 - 92. овог закона.

Мере у вези са чл. 87 - 92. овог закона посебно се односе на налагање даваоцу препоруке да објави исправљену препоруку која је у складу са одредбама тих чланова, на исти начин на који је објављена првобитна препорука.

Свако поступање новинара које је супротно одредбама овог поглавља Комисија ће без одлагања пријавити одговарајућем струковном удружењу новинара.

Комисија може да захтева од судије за претходни поступак да донесе налог да се Комисији обезбеди достављање постојећих записа телефонских позива, размене података које поседују инвестициона друштва, кредитне институције и друга лица над којима Комисија врши надзор и за која постоје основи сумње да су извршила повреде одредаба овог закона о забрани злоупотребе на тржишту.

Члан 94

Комисија може изрећи меру у трајању до 60 дана из члана 93. став 5. тачка 4) овог закона кад постоји основана сумња да је лице починило кривично дело коришћења, откривања и препоручивања инсајдерских информација или манипулацију на тржишту.

Комисија сарађује с надлежним органима у сврху откривања кривичних дела из става 1. овог члана.

Меру из члана 93. став 5. тачка 6) овог закона Комисија може донети када постоји основана сумња да се ради о кривичним делима коришћења, откривања и препоручивања инсајдерских информација или манипулацију на тржишту, при чему мера може трајати најдуже до завршетка поступка надзора пред Комисијом.

Комисија информисе јавност о изреченим надзорним мерама у вези са кршењем одредаба поглавља VI - ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ овог закона, одмах након обавештења лица на коју се одлука о изрицању мере односи.

Комисија објављује податке о врсти и природи повреда одредаба овог закона, а ближе услове у вези са објављивањем тих података Комисија прописује подзаконским актом.

Одлуке објављене у складу са овим чланом биће доступне јавности на интернет страници Комисије најмање пет година од дана њиховог објављивања.

VII РЕГУЛИСАНО ТРЖИШТЕ И МТП

Организатор тржишта

Члан 95

Пословањем регулисаног тржишта у Републици може управљати само организатор тржишта са седиштем у Републици (у даљем тексту: берза), уколико поседује дозволу коју издаје Комисија, у складу са овим законом и актима Комисије.

Организатор тржишта, односно регулисано тржиште је правно лице основано као акционарско друштво у складу са законом којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није другачије одређено.

Организатор МТП може да буде брокерско-дилерско друштво или берза која има дозволу Комисије.

Листинг берзе

Члан 96

Берза је дужна да организује листинг хартија од вредности, као и најмање још један сегмент регулисаног тржишта за трговање власничким хартијама од вредности.

Послови на регулисаном тржишту, односно МТП

Члан 97

Послови на регулисаном тржишту су:

1) повезивање или олакшавање повезивања различитих интереса трећих лица за куповином и продајом финансијских инструмената на тржишту, а у складу са обавезујућим правилима тржишта и на начин који доводи до закључења уговора у вези са финансијским инструментима укљученим у трговање;

2) чување и обелодањивање информација о тражњи, понуди, котацији и тржишним ценама финансијских инструмената, као и других информација значајних за трговање

финансијским инструментима, како пре, тако и после извршене трансакције, а у складу са одредбама овог закона и актима Комисије;

3) успостављање и спровођење, у складу са актима и одобрењем Комисије:

(1) услова чланства за инвестиционо друштво на регулисаном тржишту;

(2) услова за укључење финансијских инструмената у трговање на регулисано тржиште, искључење из трговања и привремену обуставу трговања таквим финансијским инструментима;

(3) услова за трговање финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште ;

(4) тржишног надзора над трговањем финансијским инструментима који су укључени на регулисано тржиште у циљу спречавања и откривања непоступања по правилима у вези са регулисаним тржиштем , одредбама овог закона и актима Комисије, а нарочито непоступање по одредбама поглавља VI. овог закона које регулишу злоупотребе на тржишту;

(5) процедура за покретање дисциплинских поступака против инвестиционих друштава и овлашћених физичких лица у инвестиционом друштву који се понашају супротно одредбама општег акта регулисаног тржишта, односно организатора тржишта, одредбама овог закона и акта Комисије;

(6) процедура за решавање спорова између инвестиционих друштава која су чланови на регулисаном тржишту, а у вези са трансакцијама финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште;

4) обављање других послова у вези са регулисаним тржиштем у складу са овим законом и актима Комисије.

На МТП се сходно примењују одредбе става 1. тач. 1), 2) и 3) подтач. (1) - (4) овог члана.

Послови регулисаног тржишта, односно организатора тржишта могу да обухвате следеће додатне послове:

1) унапређење промоције и развоја тржишта капитала у Републици;

2) продаја и лиценцирање тржишних података, укључујући формирање, продају, лиценцирање и трговање финансијским инструментима, на основу тржишних података или других финансијских мера;

3) едукација инвеститора;

4) обављање других потребних послова у вези са пословима из ст. 1. и 2. овог члана.

Забрањени послови

Члан 98

Регулисано тржиште и организатор тржишта не могу да тргују финансијским инструментима.

Изузетно од става 1. овог члана, дозвољено је улагање у финансијске инструменте које издају Република, Народна банка Србије, јединице локалне самоуправе или одговарајуће стране институције.

Регулисано тржиште, организатор тржишта, нити било ко од њихових чланова управе, директор или запослени не смеју давати савете о куповини и продаји финансијских инструмената или о избору инвестиционог друштва.

Минимални капитал

Члан 99

Минимални капитал организатора тржишта не може бити мањи од 1.000.000 евра у динарској противвредности.

Минимални капитал организатора МТП не може бити мањи од 730.000 евра у динарској противвредности.

Када је организатор тржишта истовремено и организатор МТП минимални капитал не може бити мањи од 1.000.000 евра у динарској противвредности.

Капитал из ст. 1. и 2. овог члана мора у целости бити уплаћен у новцу, а акције се не могу издати пре него што се уплати пун износ.

Квалификовано учешће и контрола

Члан 100

Акционари организатора тржишта могу да буду домаћа и страна лица.

Када физичко или правно лице, односно лица која су блиско повезана, изузимајући Републику (у даљем тексту: предложени стицалац), донесе одлуку да посредно или непосредно стекне, односно увећа квалификовано учешће у организатору тржишта, тако да проценат акција са правом гласа или учешћа у капиталу достигне или пређе 10%, 20%, 33% или 50% учешћа у капиталу тог организатора тржишта (у даљем тексту: предложено стицање), дужно је да Комисији поднесе захтев за давање претходне сагласности за стицање квалификованог учешћа, наводећи висину намераваног учешћа, као и остале прописане податке.

Физичко или правно лице које донесе одлуку да посредно или непосредно смањи проценат квалификованог учешћа у организатору тржишта испод 10%, 20%, 33% или 50% учешћа у укупном капиталу тог организатора тржишта, дужно је да о томе претходно обавести Комисију и да наведе висину намераваног смањења учешћа.

Комисија не може да условљава износ и проценат у вези са учешћем које се стиче, нити испитивати предложено стицање у вези са економским потребама тржишта.

Члан 101

Комисија је дужна да без одлагања, а најкасније у року од два радна дана након пријема захтева из члана 100. став 2. овог закона, као и након пријема сваког додатног податка из ст. 3 - 5. овог члана, потврди писаним путем пријем истих предложеном стицаоцу.

Комисија, у року од 60 радних дана од дана потврде пријема захтева и свих обавезних докумената које је неопходно приложити уз захтев, утврђује испуњеност услова (у даљем тексту: рок за процену), а предложеног стицаоца обавештава о датуму истека наведеног рока уз потврду о пријему захтева.

Комисија може захтевати писменим путем најкасније 50. радног дана рока за процену додатне податке који су неопходни за доношење одлуке о поднетом захтеву за стицање квалификованог учешћа.

Трајање рока за процену се прекида од дана захтевања података од стране Комисије до дана пријема одговора од предложеног стицаоца, при чему прекид може трајати најдуже 20 радних дана.

Сваки следећи захтев за допуну података или давање објашњења о подацима упућен од стране Комисије не може довести до прекида трајања рока за процену.

Када Комисија разматра два или више захтева за стицање или увећање квалификованог учешћа у истом организатору тржишта, Комисија је дужна да се према предложеним стицаоцима равноправно опходи.

Члан 102

Приликом одлучивања о захтеву из члана 100. став 2. овог закона, а ради обезбеђења сигурног и доброг управљања у организатору тржишта у коме се стиче квалификовано учешће и узимајући у обзир вероватни утицај предложеног стицаоца на организатора тржишта, Комисија оцењује подобност предложеног стицаоца и финансијску оправданост предложеног стицања користећи следеће критеријуме:

- 1) репутацију предложеног стицаоца;
- 2) финансијску стабилност предложеног стицаоца;
- 3) могућност организатора тржишта да испуњава услове у погледу капитала и друге услове и обавезе предвиђене одредбама овог закона, а нарочито да ли група чији ће део постати има структуру која омогућава вршење ефикасног надзора;
- 4) постојање основане сумње да се у вези са предложеним стицањем врши или покушава вршити прање новца или финансирање тероризма у смислу одредаба закона који уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно да предложено стицање може увећати тај ризик;
- 5) да ли лице које поседује или предлаже стицање квалификованог учешћа подлеже законским дисквалификацијама.

Ближе услове за одређивање критеријума подобности и поузданости лица која стичу квалификовано учешће прописује Комисија.

Члан 103

Комисија доноси решење о давању сагласности за стицање квалификованог учешћа у року од 60 радних дана од дана потврде пријема захтева, односно у додатном року из члана 101. овог закона уколико се на основу достављене документације може закључити да су лица која намеравају да стекну квалификовано учешће подобна и поуздана и да им је финансијски положај такав да се може претпоставити да неће имати негативан утицај на пословање организатора тржишта.

Решењем из става 1. овог члана Комисија може одредити максималан рок за окончање предложеног стицања и може га продужити када је то потребно.

Уколико Комисија у року за процену не одбије захтев за издавање сагласности на предложено стицање у писаној форми, сматра се да је сагласност дата.

Комисија доноси решење о одбијању захтева за давање сагласности за стицање квалификованог учешћа уколико се на основу достављене документације може закључити да:

- 1) су подаци које предложени стицалац поднесе непотпуни;
- 2) предложени стицаоци не испуњавају критеријуме прописане одредбама члана 102. став 1. овог закона;
- 3) блиска повезаност између организатора тржишта и других физичких или правних лица која су у позицији да контролишу или врше значајан утицај на организатора тржишта спречава ефикасно вршење надзорне функције Комисије;
- 4) закони или прописи друге државе који се односе на физичка или правна лица са којима организатор тржишта има блиску повезаност спречава ефикасно вршење надзорне функције Комисије, односно отежавају примену њене надзорне функције.

Одредбе овог члана примењују се и у случајевима када се захтев за давање сагласности за стицање квалификованог учешћа подноси у поступку издавања дозволе за рад организатору тржишта, као и у случају накнадног стицања акција организатора тржишта у проценту који прелази прописане прагове укупно издатих акција организатора тржишта.

Члан 104

Ако организатор тржишта стекне сазнања о стицању или отуђивању учешћа у свом капиталу, што доводи до тога да поменути проценти пређу или падну испод прагова прописаних одредбом члана 100. ст. 2. и 3. овог закона, о томе без одлагања обавештава Комисију.

Најмање једном годишње организатор тржишта обавештава Комисију о акционарима који поседују квалификовано учешће и величини њихових учешћа на начин предвиђен актом Комисије.

Централни регистар је дужан да одмах обавештава Комисију о преласку, односно спуштању испод 10%, 20%, 33% или 50% учешћа акционара у укупном капиталу организатора тржишта на начин прописан актом Комисије.

Члан 105

Лицу које стекне квалификовано учешће у организатору тржишта супротно одредбама члана 100. став 2. овог закона, Комисија:

- 1) одузима право гласа које произилази из тако стеченог квалификованог учешћа;
- 2) налаже продају тако стеченог квалификованог учешћа.

Комисија укида решење о давању сагласности на квалификовано учешће ако је лице које поседује квалификовано учешће ту сагласност добило давањем нетачних, непотпуних података или на неки други недозвољени начин.

Комисија може укинути решење о давању сагласности на квалификовано учешће ако лице које поседује квалификовано учешће више не испуњава услове предвиђене одредбама члана 102. овог закона и у тим околностима примењују се ограничења и мере из става 1. овог члана.

Ближе услове и начин подношења захтева за давање сагласности на стицање квалификованог учешћа и обавештавања Комисије о поседовању квалификованог учешћа прописује Комисија.

Кадровска и организациона оспособљеност и техничка опремљеност

Члан 106

Регулисано тржиште има најмање три физичка лица са дозволом за пружање инвестиционих услуга и активности из одредаба члана 95. став 1. овог закона.

Регулисано тржиште дужно је да у време издавања дозволе и током пословања:

- 1) поседује системе за јасно установљивање и исправљање могућих негативних последица на функционисање регулисаног тржишта, његове чланове или учеснике, а које проистичу из сукоба интереса између регулисаног тржишта његових власника или организатора тржишта, с једне стране, и стабилног функционисања регулисаног тржишта, с друге стране, нарочито када такви сукоби интереса могу да буду штетни за функције које регулисано тржиште врши у складу са одредбама овог закона и актима Комисије;
- 2) буде адекватно опремљено како би управљало ризицима којима је изложено, спроводило одговарајуће мере и системе за препознавање свих значајних ризика по своје пословање и донело делотворне мере у циљу умањења тих ризика;
- 3) поседује процедуре за стабилно управљање техничким функционисањем својих система, укључујући успостављање делотворних система у случају непредвиђених околности, а у циљу савладавања ризика од прекида рада система;
- 4) има транспарентна и обавезујућа правила и поступке којима се омогућује правично и правилно трговање и успостављају објективни критеријуми за ефикасно извршавање налога;
- 5) поседује делотворне процедуре којима се олакшава ефикасно и благовремено закључење трансакција које се извршавају у оквиру тих система;

б) располаже са довољно финансијских средстава како би се олакшало правилно функционисање тржишта, а с обзиром на природу и обим трансакција које се закључују на тржишту, као и опсег и степен ризика којима је изложено.

Комисија прописује ближе услове у вези са кадровском, организационом оспособљеношћу и техничком опремљеношћу, нарочито узимајући у обзир конкретне околности тржишта, значајне ризике, потенцијалне конфликте интереса, финансијске ресурсе и стручну и техничку оспособљеност, а што је неопходно да би се осигурало правично, правилно и ефикасно организовање тржишта.

Услови за избор, односно именовање директора и чланова управног одбора

Члан 107

Организатор тржишта има скупштину акционара, управни одбор и директора.

Мандат директора и чланова управног одбора траје четири године и могу бити поново бирани.

Управни одбор има председника и најмање четири члана.

Директор не може бити председник управног одбора.

Комисија прописује садржај захтева за давање претходне сагласности на избор, односно именовање директора и чланова управног одбора организатора тржишта.

Директор и члан управног одбора организатора тржишта, не може бити:

- 1) лице које подлеже примени правних последица осуде;
- 2) лице које је на руководећој позицији или запослено у државним органима, осим у случају када Република има власничко учешће у организатору тржишта;
- 3) лице које је директор, члан управног одбора, запослени, или лице са квалификованим учешћем у другом организатору тржишта који има дозволу за рад према овом закону;
- 4) лице које је директор, члан управног одбора или запослен у Централном регистру;
- 5) лице које је директор, члан управног одбора или запослен у брокерско-дилерском друштву, кредитној институцији са овлашћеном банком, јавном друштву или инвестиционом фонду чије су хартије од вредности укључене у трговање на тржиште хартија од вредности, осим у случају када има власничко учешће у организатору тржишта;
- 6) лице које је блиско повезано са лицима из тач. 1) - 5) овог става.

Пословна репутација и искуство директора и члана управног одбора организатора тржишта треба да обезбеде добро и поуздано управљање организатором тржишта, односно регулисаним тржиштем и МТП и ова лица морају да имају одговарајућу пословну репутацију и најмање три године радног искуства у вези са хартијама од вредности.

Организатор тржишта мора имати најмање два лица која заступају то друштво у складу са општим актима организатора тржишта.

Директор организатора тржишта мора бити запослен са пуним радним временом у организатору тржишта, а то лице и најмање један члан управног одбора мора знати српски језик.

Давање, одбијање и повлачење сагласности

Члан 108

Када утврди да су испуњени услови из одредаба члана 107. овог закона, Комисија даје сагласност у року од 30 дана од дана пријема уредног захтева из истог члана.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из члана 107. овог закона када утврди да нису испуњени услови из одредаба тог члана.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именовање директора или члана управног одбора организатора тржишта када утврди да:

- 1) је решење о давању сагласности донето на основу неистинитих или непотпуних података;
- 2) лице за које је дата сагласност више не испуњава услове из одредаба члана 107. овог закона.

Захтев за давање дозволе за рад организатору тржишта

Члан 109

Садржину захтева и документације за издавање дозволе за рад организатору тржишта прописује Комисија.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се:

- 1) оснивачки акт, статут, правилник о тарифи, као и остала одговарајућа акта организатора тржишта, односно регулисаног тржишта;
- 2) подаци о сваком лицу које стиче квалификовано учешће у организатору тржишта, односно регулисаном тржишту, о сваком лицу са којим је лице са квалификованим учешћем повезано или има блиске везе, као и о сваком лицу које на други начин може да врши, директно или индиректно, контролу или значајан утицај на управљање организатора тржишта, односно регулисаног тржишта.
- 3) имена и подаци о квалификацијама, искуству и пословној репутацији предложених чланова управе и директора организатора тржишта, односно регулисаног тржишта, а који испуњавају услове прописане одредбама члана 107. овог закона;
- 4) подаци о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености организатора тржишта, у складу са одредбама члана 106. овог закона;
- 5) подаци о програму функционисања регулисаног тржишта који предложи подносилац захтева, укључујући врсте послова и организациону структуру, са довољно детаља

како би Комисија могла да утврди да подносилац испуњава све захтеве из овог поглавља;

6) доказ о уплати оснивачког улога из члана 99. овог закона;

7) накнаде за подношење захтева у складу са тарифником Комисије.

Решење о давању дозволе за рад организатору тржишта

Члан 110

Комисија одлучује о захтеву за давање дозволе за рад организатору тржишта у року од три месеца од дана пријема захтева.

Комисија доноси решење о давању дозволе када утврди:

- 1) да су захтев и документација из одредаба члана 107. овог закона потпуни и ваљани;
- 2) да су испуњени сви услови из овог поглавља и акта Комисије;
- 3) да лица са квалификованим учешћем у организатору тржишта, односно регулисаном тржишту, укључујући и лица блиско повезана са тим лицима, као и свако лице које може да врши контролу или значајан утицај на управљање организатором тржишта испуњавају услове из члана 102. овог закона;
- 4) да су чланови управе и директори подобни и поуздани.

Комисија одбија захтев за давање дозволе за рад организатору тржишта када утврди да:

- 1) један или више услова за добијање дозволе из става 2. овог члана није испуњен;
- 2) подаци које захтев садржи су нетачни, у значајној мери доводе у заблуду или су изостављени неопходни подаци како би се информације из захтева могле правилно тумачити;
- 3) лица која ће руководити пословањем немају довољно добру репутацију и искуства да обављају те дужности;
- 4) је власничка структура подносиоца захтева, укључујући и лица блиско повезана са лицима која поседују квалификовано учешће, таква да би ефикасан надзор над подносиоцем захтева био онемогућен.

Дозвола за рад у случају статусне промене

Члан 111

Организатор тржишта, односно регулисано тржиште је дужно да пре подношења пријаве за упис статусне промене у Регистар привредних субјеката добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу.

Захтев за давање сагласности на измену услова из дозволе за рад

Члан 112

Организатор тржишта, односно регулисано тржиште је дужно да достави Комисији захтев за давање сагласности на измену општих аката и члана управе.

Предложена измена из става 1. овог члана ступа на снагу по добијању сагласности од Комисије.

Комисија доноси решење о давању сагласности по захтеву из става 1. овог члана у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Доступност дозвола јавности

Члан 113

Комисија је дужна да објављује решење о давању дозволе за рад, као и сагласност из члана 112. овог закона на својој интернет страници.

Упис у Регистар привредних субјеката

Члан 114

Организатор тржишта стиче својство правног лица уписом у Регистар привредних субјеката.

Организатор тржишта је дужан да, у року од 30 дана од дана пријема решења Комисије о давању дозволе за рад и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање директора и чланова управног одбора поднесе пријаву за упис у Регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката.

Извод из уписа у Регистар привредних субјеката организатор тржишта доставља Комисији, у року од седам дана од дана пријема решења о упису.

Организатор тржишта не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добио дозволу за рад пре уписа те делатности у Регистар привредних субјеката.

Запослени организатора тржишта

Члан 115

Запослени организатора тржишта не могу бити директори, чланови управе, нити запослени у Централном регистру, инвестиционих друштава или јавних друштава чији су финансијски инструменти укључени у трговање на регулисано тржиште, односно МТП којим управља организатор тржишта.

Општи акти организатора тржишта, односно регулисаног тржишта

Члан 116

Општи акти организатора тржишта су оснивачки акт, статут, правила и процедуре пословања, као и правилник о тарифи.

Правила и процедуре пословања ближе уређују послове прописане одредбама члана 97. став 1. овог закона.

Организатор тржишта је дужан да наплаћује накнаде за услуге и послове које обавља до максималних износа прописаних тарифником организатора тржишта који је достављен Комисији.

Општи акти организатора тржишта обухватају и правила понашања чланова управе и запослених, а која садрже одредбе о чувању пословне тајне и процедуре чији је циљ спречавање злоупотребе поверљивих или инсајдерских информација, а те процедуре су у значајној мери сличне процедурама које се односе на Комисију и њене запослене и прописане су одредбама чл. 254 - 256. овог закона.

Комисија даје претходну сагласност на акта из става 1. овог члана, као и на њихове измене и прописује њихову ближу садржину.

Члан регулисаног тржишта

Члан 117

Послове трговања финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште обављају инвестициона друштва која су чланови тог тржишта, као и Република и Народна банка Србије.

Општи акти организатора тржишта садрже транспарентна и обавезујућа правила заснована на објективним критеријумима за инвестиционо друштво које постаје члан регулисаног тржишта, као и на условима за искључење члана.

Општи акти прописују:

- 1) обавезе чланова које произлазе из других општих аката организатора тржишта;
- 2) професионалне стандарде за запослене код чланова који послују на тржишту;
- 3) правила која се односе на трансакције закључене на регулисаном тржишту;
- 4) правила која омогућавају члановима учешће у тржишним трансакцијама.

Инвестиционо друштво постаје члан регулисаног тржишта на основу поднесеног захтева, документације и у року прописаним општим актима организатора тржишта.

Организатор тржишта, односно регулисано тржиште прима за члана инвестиционо друштво које има дозволу Комисије, под условом да то друштво испуњава услове за чланство у складу са општим актима организатора тржишта, односно регулисаног тржишта.

Организатор тржишта односно регулисано тржиште је дужно да донесе решење о захтеву из став 4. овог члана у року од 30 дана од дана пријема захтева и достави примерак решења инвестиционом друштву и Комисији.

У поступку доношења решења из става 6. овог члана сходно се примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Решење из става 6. овог члана је коначно и против њега незадовољна страна може покренути управни спор.

Арбитража

Члан 118

Акнима организатора тржишта могу се прописати и правила о арбитражи.

Контрола од стране организатора тржишта

Члан 119

Организатор тржишта врши контролу својих чланова у вези са трансакцијама финансијским инструментима који су укључени у трговање на регулисано тржиште.

Приликом вршења контроле из става 1. овог члана организатор тржишта има право на непосредну контролу било ког члана, као и право на умножавање и директан приступ свим књигама и евиденцији члана.

У вршењу контроле из става 1. овог члана организатор тржишта спроводи поступак и предузима мере према члану у складу са својим актима.

Организатор тржишта је дужан да, приликом вршења контроле, спроводи правичне поступке и предузима исте мере према свим члановима на регулисаном тржишту који се налазе у истоветним околностима.

Правила у вези са укључењем у трговање

Члан 120

Регулисано тржиште, односно МТП дужно је да има јасна и транспарентна правила у вези са укључењем финансијских инструмената у трговање.

Регулисано тржиште дужно је да:

- 1) обезбеди да се финансијским инструментима укљученим у трговање може трговати на поштен, правилан и ефикасан начин и да се могу слободно преносити између страна које њима тргују;
- 2) у случају изведених финансијских инструмената установи правила која обезбеђују да форма уговора о изведеним финансијским инструментима омогућава правилно одређивање цена, као и постојање одговарајућег система салдирања при склапању ове врсте уговора;
- 3) усвоји и одржава ефикасне процедуре којима се проверава да ли издаваоци финансијских инструмената који су укључени у трговање поштују своје обавезе прописане одредбама овог закона и актима Комисије у погледу почетних, текућих и једнократних обавеза обелодањивања;
- 4) успостави процедуре које омогућавају његовим члановима приступ информацијама које су објављене у складу са овим законом или актом Комисије;

5) установи неопходне процедуре за редовну проверу усклађености са правилима у вези са укључењем финансијских инструмената у трговање.

МТП је дужно да примењује процедуре прописане у ставу 2. тач. 1) и 2) овог члана.

Укључење на регулисано тржиште, односно МТП

Члан 121

Организатор тржишта укључује финансијске инструменте на регулисано тржиште, уколико ти инструменти испуњавају услове прописане актима организатора тог тржишта, а на основу одобреног проспекта за укључивање на регулисано тржиште.

Приликом процене да ли акције одређеног издаваоца испуњавају услове за укључивање на регулисано тржиште организатор тржишта узима у обзир дистрибуцију акција јавности, финансијске податке који се односе на претходни период, податке о издаваоцу и податке који пружају увид у пословање издаваоца, а у складу са својим актом.

Организатор тржишта укључује акције издаваоца који је поднео захтев за укључење акција на листинг регулисаног тржишта уколико те хартије од вредности испуњавају услове за укључивање на регулисано тржиште, као и додатне услове:

1) очекивана тржишна капитализација акција за чије је укључење поднет захтев мора износити најмање 1.000.000 евра, а ако се очекивана тржишна капитализација не може проценити, капитал и резерве друштва, укључујући добит или губитак претходне године морају износити најмање 1.000.000 евра;

2) издавалац мора да има објављене или усвојене годишње финансијске извештаје за три пословне године које претходе подношењу захтева за укључење на листинг регулисаног тржишта;

3) најмање 25% акција дистрибуираних јавности.

Изузетно од става 3. овог члана, организатор тржишта може да одобри укључење акција на листинг издаваоца који не испуњава наведене услове, ако организатор тржишта процењује да инвеститори имају податке потребне за процену издаваоца и акција за које се тражи укључење на листинг и ако је то у интересу издаваоца или инвеститора.

Организатор тржишта који је истовремено и организатор МТП укључује финансијске инструменте на МТП уколико ти инструменти не испуњавају услове прописане актима организатора тржишта и овог закона за укључење на регулисано тржиште, а на основу одобреног проспекта за укључивање на МТП.

Искључење са регулисаног тржишта, односно МТП

Члан 122

Регулисано тржиште искључује финансијске инструменте из трговања и укључује на МТП уколико:

1) се трговање тим финансијским инструментом није обављало дуже од 180 дана;

2) јавно друштво више не испуњава услове за укључење у трговање на регулисано тржиште;

3) из разлога непоштовања обавеза прописаних одредбама поглавља III. и V. овог закона.

Регулисано тржиште, односно МТП искључује финансијске инструменте из трговања:

1) уколико је над јавним друштвом отворен поступак стечаја или ликвидације;

2) на захтев јавног друштва коме је престало својство јавног друштва у складу са одредбом члана 70. овог закона, а уколико су несагласни акционари исплаћени у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се на издаваоце из члана 2. став 1. тачка 38) подтачка (3) овог закона, а чије се дужничке хартије од вредности искључују са регулисаног тржишта, односно МТП у складу са актима организатора тржишта.

Одлука о повлачењу акција са регулисаног тржишта, односно МТП

Члан 123

Скупштина јавног друштва може донети одлуку о повлачењу тих акција са регулисаног тржишта, односно МТП гласовима који представљају најмање три четвртине од укупног броја акција с правом гласа, с тим што се статутом друштва може одредити и већа већина за доношење овакве одлуке.

Одлуку из става 1. овог члана јавно друштво може да донесе ако су кумулативно испуњени следећи услови:

1) има мање од 10.000 акционара;

2) да је у периоду од шест месеци који претходи доношењу одлуке укупно остварени обим промета акција које су предмет повлачења са регулисаног тржишта, односно МТП износио мање од 0,5% од њиховог укупног издатог броја;

3) да је у најмање три месеца периода из тачке 2) овог става остварени месечни обим промета таквим акцијама на регулисаном тржишту, односно МТП износио мање од 0,05% од њиховог укупног издатог броја.

Одлука из става 1. овог члана је валидна само кад укључује и неопозиву изјаву друштва којом се друштво обавезује да од несагласних акционара, а на њихов захтев, откупи акције уз одговарајућу накнаду, с тим што ово право има и акционар који није учествовао у раду скупштине.

По упису одлуке из става 1. овог члана у Регистар привредних субјеката, друштво је дужно да обавести регулисано тржиште, односно МТП на које су његове акције укључене у трговање.

Одговарајућа накнада из става 3. овог члана је највећа вредност акције обрачунате у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Комисија ближе прописује поступак исплате.

Транспарентност пре вршења трансакције

Члан 124

Организатор тржишта је дужан да објави тренутне цене и обим понуде и потражње за трговање по ценама које се објављују преко система трговања за акције које су укључене у трговање и такви подаци се редовно и континуирано достављају на увид јавности током уобичајеног времена трговања по прихватљивим комерцијалним условима.

Обавеза из става 1. овог члана може да буде укинута правилима регулисаног тржишта у зависности од модела трговања или врсте и величине налога, а нарочито за трансакције које су велике у поређењу са уобичајеном величином налога на регулисаном тржишту, за дату акцију или врсту акције.

Транспарентност после трансакције

Члан 125

Организатор тржишта је дужан да обелодани цену, обим и време вршења трансакције у вези са акцијама укљученим у трговање и подаци о свим трансакцијама те врсте објављују се на прихватљивој комерцијалној основи и што је могуће више у реалном времену.

Организатор тржишта може да дозволи инвестиционим друштвима који су дужни да објављују информације о својим трансакцијама акцијама у складу са одредбама члана 185. овог закона приступ програмима које користи како би обелоданила податке из става 1. овог члана, а под прихватљивим комерцијалним условима и на равноправној основи.

Правила организатора тржишта могу предвидети одложено објављивање података о трансакцијама, у зависности од врсте или величине трансакција, а нарочито за трансакције које су велике у поређењу са уобичајеном величином тржишта за одређену акцију или класу акција.

Одложено објављивање података о трансакцији мора бити претходно одобрено од стране Комисије и јасно обелодањено тржишним учесницима и инвеститорима.

Члан 126

Одредбе чл. 124. и 125. овог закона примењују се и на друге финансијске инструменте којима се тргује на регулисаном тржишту.

Привремена обустава трговања или искључење инструмената из трговања

Члан 127

Организатор тржишта, односно МТП на сопствену иницијативу или по захтеву Комисије, може привремено да обустави трговање финансијским инструментом који је укључен у трговање, а уколико процени да је то неопходно ради заштите инвеститора или у циљу правичног и уредног трговања финансијским инструментом.

Комисија може да привремено обустави трансакције финансијским инструментима.

Организатор тржишта, односно МТП може привремено да обустави или искључи из трговања финансијски инструмент уколико такво трговање више није у сагласности са правилима организатора тржишта, односно МТП.

Решење о привременој обустави објављује се на интернет страници регулисаног тржишта, односно МТП на ком су такви финансијски инструменти укључени и Комисије.

Решења организатора тржишта

Члан 128

Организатор тржишта, односно МТП доноси решење о укључењу или одбијању укључења, односно о искључењу финансијског инструмента из трговања на регулисаном тржишту, односно МТП у складу са овим законом, актом Комисије и својим актом.

Решење из става 1. овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Организатор МТП

Члан 129

Организатор МТП доноси акт којим уређује следеће послове:

- 1) обезбеђује инвеститорима задовољавајући ниво информација о финансијским инструментима којима се тргује на МТП, а ради доношења одговарајуће инвестиционе одлуке;
- 2) дужан је да обезбеди податке о финансијским инструментима приликом њиховог укључења у трговање, као и током самог трговања;
- 3) дужан је да поступи у складу са налогом Комисије о привременој обустави или искључењу из трговања.

Када се финансијским инструментима који су укључени на регулисано тржиште тргује и на МТП без сагласности издаваоца, такав издавалац нема обавезу достављања информација организатору МТП.

Организатор МТП је дужан да обезбеди поштено и редовно трговање и одређивање цена, укључујући и референтне цене, као и ефикасно извршавање налога, при чему правила о трговању и одређивању цена не смеју оставити могућност за слободну процену од стране МТП.

Организатор МТП је дужан да обезбеди Комисији да може да спроводи адекватан надзор у вези са злоупотребама на тржишту у оквиру МТП.

Организатор МТП је дужан да, за акције којима се тргује на МТП, а истовремено су укључене и на регулисано тржиште, објављује актуелне понуде за куповину и продају, као и податке о дубини тржишта, а ови подаци морају бити непрекидно јавно доступни у току уобичајеног времена трговања под разумним комерцијалним условима.

Организатор МТП је дужан да, за акције које су укључене на регулисано тржиште објави цену, обим и време извршења трансакција у систему МТП, а наведене податке је дужан да објави под разумним комерцијалним условима што је ближе могуће стварном времену извршења.

Комисија прописује:

- 1) распон понуда за куповину и продају, као и дубину тржишта по тим ценама за које је објављивање обавезно;
- 2) величину или врсту налога за које обавеза објављивања података пре трговања из става 5. овог члана може бити изузета;
- 3) метод трговања за који обавеза објављивања података пре трговања из става 5. овог члана може бити изузета, а нарочито примењивост обавезе на начине трговања;
- 4) податке о трговању које је организатор МТП дужан да објављује, као и њихову садржину;
- 5) услове под којима организатор МТП може одложено да објављује податке о трговању, као и критеријуме које је организатор МТП дужан да узме у обзир при одређивању трансакција које је могуће одложено објављивати, а узимајући у обзир величину трансакција или врсту акција којима се тргује.

На корисника МТП сходно се примењују одредбе члана 117. овог закона које регулишу члана регулисаног тржишта, као и члана 119. овог закона које регулишу надзор од стране организатора тржишта.

Одредбе чл. 131 - 133. овог закона које се односе на надзор над пословањем организатора тржишта и мере надзора на одговарајући начин примењују се на надзор над пословањем организатора МТП.

Обавеза вођења евиденције и извештавања регулисаног тржишта, односно МТП

Члан 130

Организатор тржишта је дужан да води евиденцију о трансакцијама финансијским инструментима који су укључени у трговање, као и о другим пословима на регулисаном тржишту, односно МТП, а у складу са актом Комисије.

Организатор тржишта је дужан да на својој интернет страници објави податке о финансијским инструментима којима се трговало тог дана, количинама, ценама и променама цене.

Организатор тржишта дужан је да Комисији достави следеће извештаје:

- 1) податке о пријему у чланство регулисаног тржишта, престанку чланства, стицању и престанку статуса корисника МТП, а у року од три радна дана од дана доношења одговарајуће одлуке;

2) податке о укључењу у трговање, одбијању укључења у трговање и искључењу из трговања финансијским инструментима, а у року од три радна дана од дана доношења решења;

3) годишњи финансијски извештај са извештајем ревизора и извештајем о пословању друштва;

4) друге извештаје по захтеву Комисије.

Извештај из става 3. тачка 3) овог члана се ставља и на увид јавности на интернет страници регулисаног тржишта, односно МТП.

Комисија прописује форму и садржај извештаја из става 3. овог члана.

Надзор Комисије над пословањем организатора тржишта

Члан 131

Надлежности и овлашћења Комисије у вези са надзором прописаним у одредбама поглавља XIII. овог закона сходно се промењују и на надзор Комисије над организатором тржишта, а у циљу праћења да ли организатор тржишта послује у складу са одредбама овог закона, актима Комисије и својим актима, као и да ли послује на професионалан начин који унапређује интегритет тржишта, укључујући ефикасно трговање усаглашено са циљевима из овог закона.

Надзор Комисије над организаторима тржишта обавља се у складу са планом надзора који је заснован на процени ризика, а обавезно подразумева непосредну контролу, нарочито у пословању и активностима које представљају највећи системски ризик у смислу обима и врсте трансакција и послова који се обављају.

Комисија је дужна да спроводи непосредну контролу из става 2. овог члана најмање једном годишње.

Мере надзора

Члан 132

Ако у поступку надзора над организатором тржишта Комисија утврди да је дошло до непоштовања одредби општих аката тог организатора тржишта, одредаба овог закона или аката Комисије, а које не подразумевају предузимање мера из одредаба члана 133. овог закона, Комисија доноси решење којим налаже организатору тржишта да отклони такве незаконитости, односно неправилности у одређеном року и може предузети једну или више следећих мера:

1) изрећи јавну опомену;

2) дати налог за привремену забрану обављања појединих или свих послова, услуга или трансакција у трајању од највише десет радних дана;

3) издати налог за привремену обуставу трговања или трајно искључење са регулисаног тржишта из трговања финансијског инструмента и наложи организатору МТП да исте укључи на МТП, уколико информације о јавном друштву или другом издаваоцу финансијског инструмента нису доступне јавности;

4) издати налог за привремену забрану располагања средствима са рачуна организатора тржишта и другом имовином организатора тржишта у трајању до десет радних дана;

5) издати налог за привремену забрану права гласа по основу квалификованог учешћа највише до три узастопне седнице скупштине организатора тржишта;

6) издати налог за измену, допуну или доношење општег акта;

7) предузети друге мере и санкције, осим привременог одузимања или одузимања дозволе за рад, а у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона.

Решење о предузетим мерама из става 1. овог члана или члана 133. овог закона Комисија објављује на својој интернет страници.

Привремено искључење из трговања финансијског инструмента из става 1. тачка 3) овог члана престаје доставом доказа из којих ће Комисија утврдити престанак услова због којих је привремена мера изречена.

Комисија без одлагања јавно објављује одлуку о привременом или трајном искључењу из трговања финансијског инструмента.

Комисија прописује ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања решења и предузимања мера, као и рокове за извршавање налога и трајање мера.

Привремено или трајно одузимање дозволе за рад организатора тржишта и мере предузете против појединих лица

Члан 133

Комисија може привремено, на период до две године или трајно да одузме дозволу за рад организатору тржишта, а лицу са квалификованим учешћем у организатору тржишта, односно регулисаном тржишту, осим Републици, као и било којем лицу које је директор и члан управног одбора може да повуче претходно дату сагласност, уколико утврди следеће:

1) организатор тржишта не користи своју дозволу за рад у периоду од 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није обављао делатност организатора тржишта током претходних шест месеци;

2) организатор тржишта, односно директор организатора тржишта је добио дозволу на основу значајно нетачних или обмањујућих информација, тако што су изостављене чињенице захваљујући којима обелодањене информације не би биле обмањујуће или на други недозвољени начин;

3) организатор тржишта, односно директор организатора тржишта даље не испуњава услове прописане за добијање дозволе;

4) организатор тржишта или било које лице из овог става је извршило значајну повреду одредаба општих аката организатора тржишта, односно регулисаног тржишта, одредаба овог закона или аката Комисије;

5) организатор тржишта или друго лице из овог става не поступи у року и на начин одређен решењем Комисије издатог у складу са одредбама члана 132. овог закона;

6) директор или члан управног одбора организатора тржишта не врши одговарајући надзор над запосленима организатора тржишта чије несавесно пословање проузрокује значајне повреде општих аката организатора тржишта, одредаба овог закона или акта Комисије од стране организатора тржишта, односно запосленог, а такве повреде су могле бити спречене да је спроведен одговарајући надзор.

Организатор тржишта или било које друго лице на које се односи предложена мера из става 1. овог члана има право на саслушање пре него што Комисија донесе решење о привременом или трајном одузимању дозволе за рад, а у складу са актом који у ту сврху Комисија доноси.

Надлежност Комисије да привремено или трајно одузме дозволу за рад и да повуче претходно дату сагласност у складу са одредбама овог члана, не искључује могућност примене мера коју је Комисија надлежна да предузме:

1) против лица која поседују дозволу, у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона;

2) према директору, члану управног одбора и лицу са квалификованим учешћем у организатору тржишта, односно регулисаном тржишту, у складу са одредбама овог закона.

VIII ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ИНВЕСТИТОРА

Циљ, организација, управљање, чланство, финансирање надзора

Члан 134

Фонд за заштиту инвеститора (у даљем тексту: Фонд) обавља делатност у сврху заштите инвеститора чија су средства или финансијски инструменти изложени ризику у случају стечаја инвестиционог друштва, кредитне институције или друштва за управљање који обављају услуге или активности из одредаба члана 2. тач. 8) и 9) подтачка (1) овог закона.

Фонд нема својство правног лица и њега организује и њиме управља правно лице које је добило дозволу од Комисије (у даљем тексту: организатор Фонда).

Чланство у фонду

Члан 135

Чланство у Фонду је обавезно за следећа друштва са седиштем у Републици, када обављају инвестиционе услуге и активности из члана 134. став 1. овог закона у Републици или у филијалама ван Републике (у даљем тексту: члан Фонда):

1) инвестиционо друштво које је овлашћено да држи новчана средства клијената, односно када обавља услуге из одредбе члана 2. тачка 8) подтачка (4) и тачка 9) подтачка (1) овог закона;

2) кредитна институција која обавља додатне услуге из одредбе члана 2. тачка 9) подтачка (1) овог закона;

3) друштво за управљање када обавља активности одређене одредбом члана 210. став 1. овог закона, односно пружа услуге управљања портфолиом клијентима који нису инвестициони фондови и када је овлашћено да држи новчана средства, односно финансијске инструменте клијента.

Допринос Фонду

Члан 136

Чланови Фонда су дужни да редовно обрачунавају и уплаћују допринос Фонду који се утврђује на основу процента прихода од активности и услуга из одредаба члана 135. овог закона, фиксни допринос или комбинацију ова два основа, а у складу са актом Комисије и актом организатора Фонда који одобрава Комисија.

Ако члан Фонда не уплати допринос из става 1. овог члана, организатор Фонда зарачунава затезну камату на износ доприноса и о томе без одлагања обавештава Комисију, а Комисија према члану Фонда предузима одговарајуће мере из одредаба чл. 145. и 146. и поглавља XIII. овог закона.

У случају потребе предузимања мера према члану Фонда кредитној институцији из одредбе члана 135. тачка 2) овог закона, Комисија доставља Народној банци Србије копију извештаја о спроведеном надзору са предлогом мере.

Иницијални допринос члана Фонда износи 5.000 евра у динарској противвредности.

Доприноси уплаћени за Фонд као и средства и други приходи из члана 137. овог закона држе се на посебном рачуну отвореном код Народне банке Србије.

Средства Фонда

Члан 137

Средства Фонда се састоје из:

- 1) доприноса чланова Фонда;
- 2) потраживања наплаћених у стечајним поступцима над чланом фонда;
- 3) прихода од улагања средстава Фонда.

Средства Фонда се могу улагати у:

- 1) финансијске инструменте које издаје Република или Народна банка Србије;
- 2) дужничке хартије од вредности за које гарантује Република;
- 3) друге финансијске инструменте који доносе приход уз одобрење Комисије.

Средства Фонда користи организатор Фонда за исплату потраживања клијената у сврхе утврђене одредбама овог поглавља и не могу се користити у друге сврхе, нити могу бити предмет потраживања према члану Фонда или организатору Фонда.

Комисија прописује начин располагања, евидентирања и извештавања Комисије о средствима Фонда.

Накнаде

Члан 138

Организатор Фонда наплаћује накнаду за управљање Фондом, а износ накнаде и услове њеног плаћања прописује организатор Фонда актом који одобрава Комисија.

Накнаду из става 1. овог члана организатор Фонда користи на начин прописан актом Комисије.

Осигурање, потраживања и управљање потраживањима

Члан 139

Актом Комисије и правилима организатора Фонда које одобрава Комисија уређују се оквир и поступци за признавање и исплату одштетних захтева клијената према члану Фонда када:

- 1) је над чланом Фонда отворен стечајни поступак;
- 2) Комисија утврди да је члан Фонда у немогућности да испуни своје доспеле обавезе према клијентима, укључујући новчана средства која дугује клијентима и финансијске инструменте које држи за рачун клијената, а не постоје изгледи да ће се околности у догледно време значајно изменити.

Потраживања клијената из одредаба става 1. овог члана су:

- 1) новчана потраживања у динарима која члан Фонда дугује клијенту или која припадају клијенту, настала по основу обављања инвестиционих услуга и активности из одредбе члана 134. став 1. овог закона;
- 2) потраживања за повраћај финансијских инструмената који припадају клијенту члана Фонда и које држи, којима управља или руководи члан фонда за рачун клијента у вези са одредбама о једној или више инвестиционих услуга и активности из одредбе члана 134. став 1. овог закона;

Износ потраживања се обрачунава на дан покретања судског поступка из става 1. тачка 1) овог члана или на дан када Комисија утврди околности из става 1. тачка 2) овог члана, а потраживања се утврђују у складу са актом Комисије, с тим што се узимају у обзир све законске и уговорне одредбе, нарочито противпотраживања.

Вредност финансијског инструмента или новчани износ плаћен уместо приноса финансијског инструмента који члан фонда није у могућности да отплати или врати утврђује се, где је то могуће, упућивањем на тржишну вредност финансијског инструмента.

Одредбе овог поглавља не примењују се на средства клијената кредитних институција - потраживања која су осигурана законом којим се уређује заштита депозита у кредитним институцијама ради заштите тих лица у случајевима недоступности депозита.

Одредбе овог поглавља не примењују се на потраживања клијената чланова фонда која произилазе из трансакција у вези са којима је клијент правноснажном судском пресудом осуђен за кривично дело, привредни преступ, односно прекршај за прање новца, и финансирање тероризма.

У случају да постоји сумња да потраживање клијента произилази из трансакције повезане са прањем новца и финансирањем тероризма, Фонд може обуставити сва плаћања до доношења судске одлуке.

Члан 140

Потраживања клијената осигурана су до вредности од 20.000 евра у динарској противвредности по клијенту члана Фонда.

Клијент члана Фонда је физичко или правно лице чија потраживања испуњавају услове из члана 139. став 2. овог закона, а клијентом се неће сматрати без обзира на државу седишта:

- 1) инвестиционо друштво;
- 2) кредитна институција;
- 3) финансијска институција и остала лица из одредбе члана 172. став 1. тач. 1) и 3) овог закона;
- 4) друштво за осигурање;
- 5) институција колективног инвестирања;
- 6) друштво за управљање инвестиционим фондом, инвестициони фонд, друштво за управљање пензијским фондом и пензијски фонд;
- 7) наднационалне институције, влада и централна власт, као и покрајински, регионални и локални органи власти;
- 8) правно или физичко лице које поседује више од 5 % акција са правом гласа или капитала члана Фонда који је у немогућности да испуни своје обавезе, односно 5% или више акција са правом гласа или капитала друштва које је блиско повезано са тим чланом фонда;
- 9) члан управног и надзорног одбора члана Фонда који је у немогућности да испуни своје обавезе, ако је то лице на наведеном положају или запослено у члану Фонда на дан покретања стечајног поступка над чланом Фонда, односно на дан објављивања решења Комисије о утврђивању потраживања или је лице на том положају било запослено током текуће или претходне финансијске године;
- 10) чланови породице и трећа лица која наступају за рачун лица из тач. 8) и 9) овог члана;

11) клијенти, ревизори или запослена лица члана Фонда одговорни за настанак потраживања или који су искористили одређене чињенице у вези са чланом Фонда што је довело до финансијских потешкоћа члана Фонда, односно до погоршања његове финансијске ситуације.

Члан 141

Осигурани износ из члана 140. став 1. овог закона примењује се на укупна потраживања клијента према једном члану Фонда, без обзира на број и место рачуна, под условом да се такав повраћај односи на средства у динарима и на финансијске инструменте.

Организатор Фонда предузима адекватне мере како би обавестио клијенте члана Фонда о судској одлуци или утврђивању околности из става 1. овог члана од стране Комисије и, уколико клијенти имају права на надокнаду, ту надокнаду исплаћује у што краћем року.

Организатор Фонда одређује рок у коме су клијенти дужни да поднесу захтев за своја потраживања који не може бити дужи од пет месеци од дана судске одлуке или дана утврђивања околности из члана 139. став 1. овог закона, односно од дана када је таква одлука или утврђивање околности објављено јавности.

Изузетно од става 3. овог члана, када је клијент био спречен из разлога на које није могао да утиче да поднесе захтев за потраживање у датом року, рок се продужава на годину дана.

Фонд је дужан да исплати износ потраживања у што краћем року, а најкасније у року од три месеца од дана утврђивања права на исплату, односно дана утврђивања износа потраживања.

Изузетно од става 5. овог члана, Фонд може поднети захтев Комисији за продужење рока из тог става, с тим што Комисија може продужити рок највише још за три месеца.

Члан 142

У случају да Фонд изврши плаћање по основу надокнаде штете клијентима члана Фонда, Фонд има право првенства наплате у поступку стечаја, односно ликвидације члана Фонда за износе извршених плаћања, односно надокнада.

Извештавање

Члан 143

Организатор Фонда подноси годишњи извештај Комисији у року од четири месеца од завршетка пословне године.

Годишњи извештај се објављује на интернет страници Комисије и садржи ревидиране финансијске извештаје за претходну годину са извештајем независног ревизора припремљене у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, као и извештај који је припремио организатор Фонда о пословању Фонда током те године.

Надзор над извршавањем обавеза члана Фонда обавља организатор Фонда.

Организатор Фонда је дужан да обавести Комисију без одлагања о свим уоченим неправилностима и незаконитостима.

Подаци о Фонду

Члан 144

Сваки члан Фонда се стара да подаци о Фонду буду лако доступни и разумљиви постојећим и потенцијалним клијентима, и то приликом потписивања уговора са клијентима, а подаци о Фонду се објављују и на интернет страници Комисије.

Комисија доноси акт којим се ограничава употреба података из става 1. овог члана приликом оглашавања, како би се спречило да таква употреба негативно утиче на стабилност финансијског система или поверење инвеститора, а нарочито се може ограничити такво оглашавање у сврху рекламирања Фонда.

Надзор над извршавањем обавеза члана Фонда

Члан 145

Надзор над извршавањем обавеза члана Фонда из овог поглавља обавља организатор Фонда.

О свим утврђеним незаконитостима и неправилностима које утврди, организатор Фонда дужан је без одлагања да обавести Комисију.

Надзор над управљањем Фондом

Члан 146

Надзор над управљањем Фондом обавља Комисија.

Комисија над организатором Фонда има сва овлашћења и предузима мере и санкције у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона.

IX ИНВЕСТИЦИОНО ДРУШТВО

Услови за добијање дозволе; оснивање

Члан 147

Инвестиционе услуге и активности из одредаба члана 2. тачка 8) овог закона, а у вези са финансијским инструментима из одредаба члана 2. тачка 1) овог закона не могу се обављати без дозволе Комисије за обављање делатности инвестиционог друштва.

Брокерско-дилерско друштво које обавља послове из става 1. овог члана мора бити организовано као акционарско друштво и на њега се примењују одредбе закона којим се уређују привредна друштва, ако овим законом није друкчије одређено.

Кредитна институција које пружа једну или више инвестиционих услуга и активности из става 1. овог члана мора испуњавати одговарајуће одредбе овог поглавља, као и одредбе поглавља X. овог закона које се односе на овлашћене банке.

Услуге и активности инвестиционог друштва

Члан 148

Инвестиционо друштво може пружати услуге и обављати активности из одредаба члана 147. став 1. овог закона уколико поседује дозволу Комисије за обављање конкретно наведених делатности инвестиционог друштва.

У дозволи за обављање делатности инвестиционог друштва наводе се инвестиционе услуге и активности из одредаба члана 2. тачка 8) овог закона које је инвестиционо друштво овлашћено да обавља, а дозвола може да обухвата и једну или више додатних услуга из одредаба члана 2. тачка 9) овог закона, али се те додатне услуге не могу обављати уколико инвестиционо друштво нема дозволу за обављање најмање једне инвестиционе услуге или активности из одредаба члана 2. тачка 8) овог закона.

У вези са пружањем додатних услуга девизног пословања из одредбе члана 2. тачка 9) подтачка (4) овог закона, инвестиционо друштво је дужно да прибави одговарајућу дозволу у складу са законом којим се уређује девизно пословање.

Минимални капитал

Члан 149

Минимални капитал инвестиционог друштва се одређује и израчунава у складу са актом Комисије и не може бити мањи од:

1) 125.000 евра у динарској противвредности за пружање услуга из одредаба члана 2. тачка 8) подтач. (1), (2), (4), (5) и (7) овог закона;

2) 200.000 евра у динарској противвредности за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. тачка 8) подтачка (3) овог закона;

3) 730.000 евра у динарској противвредности за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. тачка 8) подтачка (6) овог закона;

4) 730.000 евра у динарској противвредности за пружање услуга и обављање активности из одредаба члана 2. тачка 8) подтачка (8) овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, Комисија може актом снизити износ из става 1. тачка 1) овог члана на 50.000 евра у динарској противвредности у случајевима када брокерско-дилерско друштво није овлашћено да управља новцем или финансијским инструментима клијената, односно када обавља само активности или пружа услуге из одредаба члана 2. тачка 8) подтач. (1) и (2) овог закона.

Сматра се да брокерско-дилерско друштво са највећим износом капитала из става 1. овог члана испуњава услов у погледу капитала за обављање делатности или пружање услуга за које је прописан нижи износ.

Капитал из ст. 1. и 2. овог члана уплаћује се у целости у новцу.

Квалификовано учешће и контрола

Члан 150

Одредбе о квалификованом учешћу и контроли из поглавља VII. овог закона сходно се примењују и на брокерско-дилерска друштва.

Приликом утврђивања висине квалификованог учешћа Комисија не узима у обзир проценат акција са правом гласа које друго инвестиционо друштво држи на основу покровитељства финансијских инструмената, односно пласирања финансијских инструмената на основу покровитељства са обавезом откупа емисије издаваоца инвестиционог друштва, под условом да се та права не користе за учествовање у управљању издаваоцем и ако се наведене акције са правом гласа отуђе у року од годину дана од дана стицања.

Кадровска и организациона оспособљеност и техничка опремљеност

Члан 151

Инвестиционо друштво може обављати инвестиционе услуге и активности из члана 2. тачка 8) подтач. (1) - (7) овог закона ако испуњава услове кадровске и организационе оспособљености и техничке опремљености прописане актом Комисије, укључујући и поседовање система обраде података и ако одржава континуитет и правилност у пружању ових услуга и активности.

Инвестиционо друштво је дужно да има најмање два лица запослена на неодређено време са дозволом Комисије за обављање услуга и активности из члана 153. став 1. овог закона.

Инвестиционо друштво је дужно да установи адекватна правила и процедуре које обезбеђују да је пословање друштва, њених руководиоца и запослених у складу са одредбама овог закона, актима Комисије, као и одговарајућим правилима која се односе на личне трансакције ових лица.

Ако инвестиционо друштво пружа услуге и обавља активности из одредаба члана 2. тачка 8) подтач. (4) и (5) овог закона, најмање једно физичко лице, које може бити једно од лица из става 2. овог члана, мора имати дозволу Комисије за обављање послова инвестиционог саветника и портфолио менаџера.

У случају да инвестиционо друштво повери другом лицу обављање послова који се односе на промоцију његових услуга, пријем и слање налога клијената или давање препорука о инвестирању, дужно је да предузме све разумне мере како би се избегли непотребни додатни пословни ризици.

Поверавање послова другим лицима не може се предузимати на начин који у значајној мери угрожава квалитет унутрашње контроле и могућност спровођења надзора над пословањем друштва у складу са овом законом.

Инвестиционо друштво је дужно да установи поуздане административне и рачуноводствене процедуре, механизме унутрашње контроле, ефикасне процедуре за процену ризика, као и ефикасну контролу и заштиту информационих система.

Послове инвестиционих услуга и активности из члана 2. тачка 8) подтач. (1), (2), (3), (6) и (7) овог закона могу обављати само физичка лица запослена у инвестиционом друштву која имају важећу дозволу за обављање тих послова.

Послове инвестиционих услуга и активности из члана 2. тачка 8) подтач. (4) и (5) овог закона могу обављати само физичка лица запослена у инвестиционом друштву која

имају важећу дозволу за обављање послова портфолио менаџера и инвестиционог саветника.

Пружање услуга посредством другог инвестиционог друштва

Члан 152

Инвестиционо друштво може да закључи уговор о обављању инвестиционих услуга или о пружању додатних услуга са другим инвестиционим друштвом у име клијента и у том случају може да користи информације о клијенту које прослеђује прво инвестиционо друштво.

Инвестиционо друштво која прослеђује упутство о налогу клијента остаје одговорно за потпуност и тачност датих података.

Инвестиционо друштво које прима упутство о извршењу услуге у име клијента може да прихвати и сваку препоруку у погледу услуге или трансакције коју је клијенту пружило прво инвестиционо друштво.

Инвестиционо друштво које прослеђује упутство остаје одговорно за препоруку или савет које је пружило клијенту.

Инвестиционо друштво које прима упутство од клијента или налоге посредством првог инвестиционог друштва одговорно је за извршење услуге или трансакције на основу тих података или препорука, у складу са одговарајућим одредбама овог поглавља.

Закључивање уговора из става 1. овог члана дозвољено је уколико ангажовање другог инвестиционог друштва:

1) не условљава наплату накнада или других трошкова од клијента првог инвестиционог друштва у износу који је виши од накнада које би клијент платио да је прво инвестиционо друштво пружило услуге;

2) не може узроковати непотребне пословне ризике инвестиционом друштву, значајно угрозити квалитет унутрашње контроле, нити онемогућити надзор Комисије над испуњавањем свих обавеза инвестиционог друштва.

Комисија прописује ближе услове под којима инвестиционо друштво може користити услуге другог инвестиционог друштва.

Дозвола за физичка лица за обављање послова пружања инвестиционих услуга и активности

Члан 153

Комисија организује наставу и полагање испита за стицање звања брокера, инвестиционог саветника и портфолио менаџера.

Дозволу за обављање послова из става 1. овог члана Комисија издаје ако подносилац захтева за добијање те дозволе испуњава следеће услове:

1) положен испит за стицање звања;

2) не подлеже примени правних последица осуде.

Подносилац захтева за добијање дозволе за обављање послова инвестиционог саветника и портфолио менаџера мора имати најмање три године радног искуства са високом стручном спремом на пословима с хартијама од вредности.

Начин нострификације дозволе лицу које је стекло одговарајућу дозволу или овлашћење за обављање тих послова у иностранству прописује Комисија.

Услови за директоре и чланове одбора

Члан 154

Брокерско-дилерско друштво има органе друштва у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Директор и члан одбора директора, надзорног одбора или извршног одбора брокерско-дилерског друштва може бити лице:

- 1) које не подлеже примени правних последица осуде;
- 2) које није на руководећој позицији или запослено лице у органима државне управе, односно агенцијама и организацијама чији је оснивач Република;
- 3) које није директор, члан управног или надзорног одбора или запослено лице које поседује квалификовано учешће у другом брокерско-дилерском друштву, кредитној институцији са овлашћеном банком, друштву за управљање инвестиционим или добровољним пензијским фондом;
- 4) које није директор, члан управног одбора или запослено лице организатора тржишта или Централног регистра;
- 5) које није лице блиско повезано са лицима из тач. 1) до 4) овог става.

Пословна репутација и искуство директора и члана одбора директора, надзорног одбора или извршног одбора брокерско-дилерског друштва треба да обезбеде управљање у складу са правилима сигурног и доброг пословања брокерско-дилерског друштва и ова лица морају да имају одговарајућу пословну репутацију и најмање три године радног искуства у вези са хартијама од вредности.

Директор брокерско-дилерског друштва мора бити запослен са пуним радним временом у том друштву, а директор и најмање један члан надзорног одбора морају знати српски језик.

Инвестиционо друштво мора имати најмање два члана који заступају то друштво.

Давање, одбијање и повлачење сагласности

Члан 155

Комисија прописује ближу садржину захтева за давање претходне сагласности на избор, односно именовање директора и члана одбора директора, надзорног одбора

или извршног одбора инвестиционог друштва које је брокерско-дилерско друштво и руководилаца инвестиционог друштва које је овлашћена банка.

Када утврди да су испуњени услови из одредаба члана 154. овог закона, Комисија даје сагласност у року од седам радних дана од дана пријема уредног захтева из става 1. овог члана.

Када се захтев за давање сагласности из става 1. овог члана подноси уз захтев за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва, Комисија одлучује истовремено о оба захтева.

Комисија одбија захтев за давање сагласности из става 1. овог члана када утврди да нису испуњени услови из одредаба члана 154. овог закона.

Комисија повлачи претходну сагласност за избор, односно именовање лица из става 1. овог члана када утврди:

1) да је решење о давању сагласности донето на основу нетачних или непотпуних података;

2) да лице за које је дата сагласност више не испуњава за то утврђене услове;

3) да је лице за које је дата сагласност накнадно извршило повреду одредаба овог закона, закона који уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма, општих аката организатора тржишта или аката Комисије, а Комисија сматра да је повреда довољно озбиљна и системска и да лице чини неподобним и непоузданим за обављање послова члана управе или руководиоца.

Захтев за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва

Члан 156

Комисија прописује садржај захтева и додатне документације за давање дозволе инвестиционом друштву за обављање инвестиционих услуга и активности из члана 147. овог закона.

У захтеву за давање дозволе из става 1. овог члана наводе се инвестиционе услуге и активности за које инвестиционо друштво тражи дозволу.

Уз захтев из става 1. овог члана доставља се:

1) општа акта подносиоца захтева брокерско-дилерског друштва;

2) подаци о свим лицима која поседују квалификовано учешће у подносиоцу захтева, укључујући врсту, износ и проценат тог учешћа, као и подаци о лицима са којима су лица која поседују квалификовано учешће блиско повезана и податке о тој повезаности, другим лицима која су у могућности да контролишу или врше значајан утицај на брокерско-дилерско друштво подносиоца захтева;

3) имена и подаци о квалификацијама, искуству и пословној репутацији садашњих и предложених директора и члана одбора директора, надзорног одбора или извршног

одбора подносиоца захтева који је брокерско-дилерско друштво, односно овлашћена банка у складу са одредбама члана 154. овог закона;

4) подаци о кадровској и организационој оспособљености и техничкој опремљености подносиоца захтева у складу са одредбама члана 151. овог закона;

5) правилник о тарифи са накнадама и трошковима подносиоца захтева за инвестиционе услуге и активности за које се тражи дозвола;

6) доказ о чланству у Фонду за заштиту инвеститора;

7) подаци о предложеном програму пословања подносиоца захтева, укључујући предвиђену врсту посла и организациону структуру са довољно детаља како би Комисија могла да утврди да је подносилац установио све неопходне системе ради испуњавања своје обавезе из овог поглавља;

8) доказ о уплати оснивачког улога;

9) доказ о уплаћеној накнади за подношење захтева у складу са тарифником Комисије.

Уколико се захтев из става 1. овог члана подноси ради давања дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва које већ поседује дозволу или овлашћење надлежног органа стране државе, поред документације из става 3. овог члана прилажу се и:

1) извод из регистра, односно дозвола надлежног органа стране државе, оснивачки акт, статут или неки други доказ о оснивању инвестиционог друштва или лица блиско повезаног с њим у складу са законима те државе, у оригиналу и овереном преводу;

2) извод из регистара привредних субјеката за правна лица - акционаре инвестиционог друштва које је правно лице, односно лица блиско повезаног с њим, као и оригинал и оверени превод извода из регистра привредних субјеката за страна правна лица;

3) доказ да је надлежни орган државе порекла инвестиционог друштва, односно лица повезаног с њим одобрило инвестиционом друштву, односно лицу повезаном с њим добијање дозволе у Републици или доказ да такво одобрење није потребно према законима и прописима те државе.

Решење о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва

Члан 157

Комисија одлучује о захтеву за давање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва у року од 60 радних дана од дана пријема захтева.

Комисија доноси решење о давању дозволе за обављање делатности када утврди да су испуњени сви услови из овог поглавља и акта Комисије.

У решењу о давању дозволе наводи се да ли је инвестиционо друштво које је брокерско-дилерско друштво овлашћено да држи новчана средства, односно финансијске инструменте клијента.

Комисија одбија захтев за давање дозволе за обављање делатности када утврди да:

1) један или више услова за добијање дозволе из овог поглавља, односно у случају када је подносилац захтева овлашћена банка из поглавља X. овог закона није испуњен;

2) лица која ће руководити пословањем инвестиционог друштва немају довољно добру репутацију и искуства да обављају те дужности;

3) је власничка структура подносиоца захтева, укључујући и лица блиско повезана са лицима која поседују квалификовано учешће, таква да би ефикасан надзор над подносиоцем захтева био онемогућен;

4) су подаци које захтев садржи нетачни, доводе у заблуду или су изостављени неопходни подаци како би се наводи из захтева могли тачно тумачити.

Филијале инвестиционог друштва

Члан 158

Инвестиционо друштво је дужно да Комисији поднесе захтев за добијање претходне сагласности ради оснивања филијале у другој држави.

Комисија ближе прописује садржину захтева из става 1. овог члана, а уз њега се подноси доказ да надлежна тела друге државе дозвољавају инвестиционом друштву пружање инвестиционих услуга и обављање активности у тој држави.

Инвестиционо друштво може обављати делатности и у оквиру делова тог друштва који немају статус правних лица, али имају одређена овлашћења у правном промету, посебан обрачун резултата пословања и посебан подрачун - ако ти делови испуњавају услове за обављање делатности инвестиционог друштва.

Одредбе овог закона о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва сходно се примењују на давање дозволе за обављање тих делатности у делу тог друштва.

Дозвола у случају статусне промене

Члан 159

Инвестиционо друштво које је брокерско-дилерско друштво дужно је да пре подношења пријаве за упис статусне промене у Регистар привредних субјеката добије дозволу Комисије за припајање, спајање или поделу.

Промена услова из дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва

Члан 160

Инвестиционо друштво је дужно да достави захтев за давање сагласности на измену услова из дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва у року од пет радних дана након што је надлежни орган тог друштва усвојио наведене измене.

Сагласност Комисије је неопходна уколико се измена односи на додатне инвестиционе услуге и активности из члана 2. тач. 8) и 9) овог закона које нису биле предмет захтева за добијање дозволе за обављање делатности.

Доступност дозвола јавности

Члан 161

Дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва, као и све касније измене ове дозволе Комисија објављује на својој интернет страници.

Упис у Регистар привредних субјеката

Члан 162

Инвестиционо друштво је дужно да, у року од 30 дана од дана пријема одлуке о давању дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва и решења о давању претходне сагласности за избор, односно именовање директора и члана одбора директора, надзорног одбора или извршног одбора тог друштва, поднесе пријаву за упис у Регистар привредних субјеката.

Уколико захтев за упис инвестиционог друштва у Регистар привредних субјеката не буде поднет у року из става 1. овог члана, Комисија доноси решење о поништавању дозволе за обављање делатности и брише то друштво из регистра.

Инвестиционо друштво је дужно да, у року од седам дана од дана пријема решења о упису у Регистар привредних субјеката, Комисији достави извод из тог регистра.

Инвестиционо друштво не сме да отпочне да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре уписа те делатности у Регистар привредних субјеката.

Општа акта инвестиционог друштва

Члан 163

Општа акта инвестиционог друштва су оснивачки акт, статут, правила и процедуре пословања, као и правилник о тарифи.

Инвестиционо друштво је дужно да наплаћује накнаде за услуге и послове које обавља до максималних износа прописаних тарифником који је достављен Комисији.

Комисија даје претходну сагласност на акта из става 1. овог члана осим на правилник о тарифи, као и на њихове измене и прописује њихову ближу садржину.

Начела сигурног и доброг пословања инвестиционог друштва

Члан 164

Приликом пружања инвестиционих услуга клијентима, инвестиционо друштво је дужно да ставља интересе својих клијената испред сопствених интереса и послује правично, поштено и професионално, у складу са најбољим интересима клијената поштујући начела утврђена одредбама овог закона.

Све информације, укључујући и маркетиншке, које инвестиционо друштво упућује својим клијентима или потенцијалним клијентима, морају бити истините, јасне и да не доводе у заблуду, а маркетиншки материјал мора бити јасно означен као такав.

Како би клијенти могли да схвате природу и ризике инвестиционих услуга и врсту финансијског инструмента који се нуди и да донесу утемељену одлуку о улагању, инвестиционо друштво клијентима или потенцијалним клијентима даје одговарајуће информације у разумљивом облику о:

- 1) инвестиционом друштву и његовим услугама;
- 2) финансијским инструментима и предложеним инвестиционим стратегијама, укључујући одговарајуће смернице и упозорења у вези са ризиком улагања у поменуте инструменте, односно стратегије;
- 3) местима извршења налога;
- 4) трошковима и накнадама.

Информације из става 3. овог члана могу се пружати у стандардизованој форми.

Члан 165

При пружању инвестиционог савета или услуга управљања портфолијом, инвестиционо друштво је дужно да прикупи неопходне информације о знању и искуству клијента или потенцијалног клијента о инвестиционој области, финансијској ситуацији и инвестиционим циљевима клијента који су значајни за одређену врсту финансијског инструмента или услуге, како би инвестиционо друштво било у стању да клијенту или потенцијалном клијенту препоручи за њега одговарајућу инвестициону услугу или финансијски инструмент.

Када инвестиционо друштво пружа инвестиционе услуге које нису наведене у ставу 1. овог члана, дужно је да захтева од клијента или потенцијалног клијента податке о његовом знању и искуству у инвестиционој области која је од значаја за финансијски инструмент или услугу која се нуди или тражи, како би могло да процени у којој мери су предвиђена инвестициона услуга или финансијски инструмент одговарајући за клијента.

У случају када инвестиционо друштво сматра да, на основу информација из става 2. овог члана, финансијски инструмент или услуга нису погодни за клијента или потенцијалног клијента, о томе је дужно да га упозори, а ово упозорење се може достављати у стандардизованој форми.

У случају када клијент или потенцијални клијент одлучи да не пружи информације из става 2. овог члана или када не пружи довољно информација о свом знању и искуству, инвестиционо друштво је дужно да упозори клијента или потенцијалног клијента да се због такве одлуке не може утврдити да ли су за њега одређени финансијски инструмент или услуга одговарајући, а ово упозорење се може достављати у стандардизованој форми.

Изузетно од ст. 1 - 3. овог члана, инвестиционо друштво у пружању инвестиционих услуга које се једино тичу извршења, односно пријема и преноса налога клијентата без

вршења додатних услуга, може пружити те инвестиционе услуге својим клијентима без обавезе прибављања података из тих ставова, уколико су испуњени следећи услови:

1) наведене услуге се односе на акције које су укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП или на еквивалентно тржиште трећих земаља које испуњава услове из поглавља VII. овог закона, инструменте тржишта новца, обвезнице и друге форме секјуритизованог дуга, јединице институција колективног инвестирања и остале сличне финансијске инструменте, искључујући обвезнице и инструменте секјуритизованог дуга који садрже изведени финансијски инструмент;

2) услуга је пружена на иницијативу клијента или потенцијалног клијента;

3) клијент или потенцијални клијент је био јасно обавештен да, током пружања одређене услуге, брокерско-дилерско друштво нема обавезу да процењује подобност пруженог или понуђеног финансијског инструмента или услуге, те да стога клијент не ужива право заштите из правила пословања, а ово упозорење се може давати у стандардизованој форми;

4) инвестиционо друштво испуњава своје обавезе из члана 170. овог закона које регулишу спречавање сукоба интереса између инвестиционог друштва и његових клијената.

Члан 166

Инвестиционо друштво је дужно да у просторијама у којима обавља рад са странкама омогући увид у правила пословања и правилник о тарифи, као и да их објави на својој интернет страници.

Чланови управе, руководиоци и запослени инвестиционог друштва које је брокерско-дилерско друштво, руководиоци и запослени инвестиционог друштва које је овлашћена банка дужни су да, као пословну тајну, чувају податке о стању и промету на рачунима клијената тог друштва, не смеју их саопштавати трећим лицима нити их користити осим у интересу клијента.

Изузетно од става 2. овог члана, подаци о клијентима из тог става се могу саопштавати и стављати на увид:

1) уз писмену сагласност клијента;

2) приликом надзора који врши Комисија, Централни регистар или организатор тржишта;

3) на основу налога суда;

4) на основу налога органа који се бави спречавањем прања новца или финансирања тероризма, односно другог надлежног државног органа.

Члан 167

Инвестиционо друштво је дужно да, када држи финансијске инструменте клијената, установи адекватне системе за заштиту власничких права клијената како би се спречило коришћење финансијских инструмената клијента за рачун инвестиционог друштва или за рачун других клијената, осим уз изричиту сагласност клијента.

Инвестиционо друштво не може да:

- 1) залаже или отуђује финансијске инструменте у власништву клијента без његовог претходног писменог овлашћења;
- 2) извршава налоге клијената на начин који није у складу с овим законом и актима Комисије, односно актима регулисаног тржишта, или МТП чије је инвестиционо друштво члан или корисник;
- 3) купује, продаје или позајмљује за сопствени рачун исте финансијске инструменте који су предмет налога клијента пре поступања по налогу клијента;
- 4) купује, продаје или позајмљује финансијске инструменте по основу уговора о управљању финансијским инструментима искључиво ради наплате провизије или друге накнаде;
- 5) подстиче клијенте на учестало обављање трансакција искључиво ради наплате провизије.

Члан 168

Инвестиционо друштво које има дозволу Комисије да држи новчана средства, односно финансијске инструменте клијената дужно је да испуни следеће захтеве ради заштите права својих клијената:

- 1) вођење евиденција и рачуна на начин који им омогућава да у сваком моменту и без одлагања раздвоје средства једног клијента од средстава другог клијента, као и од сопствених средстава;
- 2) прецизно и тачно вођење евиденција, рачуна и своје кореспонденције у вези са финансијским инструментима и новчаним средствима клијената на рачунима које воде;
- 3) редовно савјештање својих интерних рачуна са евиденцијама и рачунима трећих лица која држе та средства;
- 4) предузимање неопходних корака како би се обезбедило да сви финансијски инструменти клијената регистровани у евиденцији Централног регистра могу да се разликују од финансијских инструмената инвестиционог друштва;
- 5) предузимање неопходних корака како би обезбедило да се сва новчана средства клијената депонована у кредитној институцији која је члан Централног регистра држе на рачуну или рачунима који се разликују од рачуна који се користе за држање средстава инвестиционог друштва;
- 6) успостављање одговарајућих мера како би се умањио ризик од губитка или смањења имовине клијената, односно права у вези са том имовином, а који могу настати као последица злоупотребе те имовине, преваре, лошег управљања, неадекватног вођења евиденције или немара.

Ближу садржину и форму евиденције коју води инвестиционо друштво које има дозволу Комисије да држи новчана средства, односно финансијске инструменте клијената прописује Комисија.

Дужност извршења налога под најповољнијим условима

Члан 169

Инвестиционо друштво је дужно да предузме све неопходне активности како би при извршењу налога постигло најбољи могући ефекат по клијента с обзиром на цену, трошкове, брзину, могућност извршења, салдирање, величину, природу и све остале чиниоце у вези са извршењем налога, с тим што када клијент изда посебна упутства у вези са трансакцијом, инвестиционо друштво извршава налог према тим упутствима.

Инвестиционо друштво је дужно да установи и спроведе ефикасне системе за поступање у складу са ставом 1. овог члана, а нарочито процедуре за извршавање налога клијената.

Процедуре извршавања налога из става 2. овог члана за сваку класу финансијског инструмента садрже податке о различитим местима за извршење налога клијената и чиниоцима који утичу на избор одговарајућег места извршења налога.

Инвестиционо друштво је дужно да обезбеди својим клијентима одговарајуће информације о извршењу налога и да пре извршења налога од клијента добије писмену сагласност на процедуре у вези са извршењем налога, а наведене информације и сагласност могу бити и део уговора са клијентом.

Када процедуре извршавања налога предвиђају могућност извршења налога ван регулисаног тржишта, односно МТП у складу са одредбама овог закона и актима Комисије, инвестиционо друштво о тој могућности мора да обавести клијента и да од њега добије претходну изричиту сагласност пре него што приступи извршењу налога, а та сагласност може бити део уговора или дата за сваку појединачну трансакцију.

Инвестиционо друштво је дужно да:

- 1) прати ефикасност процедура извршавања налога како би на време идентификовало и отклонило недостатке;
- 2) редовно процењује да ли се на местима извршења налога наведеним у процедурама о извршењу налога постижу најбољи резултати за клијенте и да ли је потребно извршити измене у постојећим процедурама;
- 3) обавештава клијенте о свим значајним променама у вези са начином или процедурама извршења налога;
- 4) својим клијентима, на њихов захтев, докаже да је извршило налоге у складу са процедурама друштва о извршењу налога.

Сукоб интереса

Члан 170

Инвестиционо друштво је дужно да своје пословање организује тако да се на најмању могућу меру сведу могући сукоби интереса његових клијената и интереса тог инвестиционог друштва, његових акционара, директора, чланова одбора директора, надзорног одбора или извршног одбора и запослених тог друштва.

Инвестиционо друштво је дужно да предузме одговарајуће мере како би открило сукобе интереса, укључујући и сукобе интереса лица из става 1. овог члана и свих лица блиско повезаних с њима, с једне стране, и интереса својих клијената, с друге стране, као и међусобне сукобе интереса појединачних клијената, а који настану током пружања инвестиционих услуга.

Пре извршења трансакције за клијента, инвестиционо друштво је дужно да клијента упозна с могућим сукобима његових интереса са интересима тог друштва, односно интересима других клијената инвестиционог друштва, укључујући и општу природу, односно изворе тих сукоба.

Уговор са клијентом и извештавање клијената

Члан 171

Инвестиционо друштво је дужно да са клијентом закључи писани уговор који садржи документ који су одобрили друштво и клијент, а којим се утврђују права и обавезе уговорних страна, као и остали услови под којима инвестиционо друштво клијентима пружа услуге, с тим што права и обавезе уговорних страна могу бити наведени и упућивањем на правна и друга документа доступна клијенту.

Уговор из става 1. овог члана обавезно садржи изјаву клијента да је упознат са садржајем правила пословања и правилником о тарифи инвестиционог друштва пре закључења уговора.

Инвестиционо друштво је дужно да омогући својим клијентима увид у измене правила пословања и правилник о тарифи у року од седам дана пре почетка примене тих измена.

Професионални клијент

Члан 172

Професионалним клијентом у вези са свим инвестиционим услугама и активностима и финансијским инструментима, сматрају се:

1) лица која за пословање на финансијском тржишту подлежу обавези одобрења, односно надзора од стране надлежног органа, као што су: кредитне институције, инвестициона друштва, друге финансијске институције чије пословање је одобрио или надзире одговарајући надзорни орган, друштва за осигурање, институције колективног инвестирања и њихова друштва за управљање, пензијски фондови и њихова друштва за управљање, дилери продуктних берзи, као и остала лица која надзире надлежни орган;

2) правна лица која испуњавају најмање два од следећих услова:

- (1) укупна имовина износи најмање 20.000.000 евра;
- (2) годишњи пословни приход износи најмање 40.000.000 евра;
- (3) сопствени капитал у износу од најмање 2.000.000 евра;

3) Република, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге државе или национална и регионална тела, Народна банка Србије и централне банке других држава, међународне и наднационалне институције, као што су Међународни монетарни фонд, Европска централна банка, Европска инвестициона банка и остале сличне међународне организације.

Инвестиционо друштво може лицу из става 1. овог члана, на његов захтев, омогућити третман са вишим нивоом заштите, односно третман који имају остали клијенти који нису професионални клијенти.

Када је клијент неког инвестиционог друштва лице из става 1. овог члана, инвестиционо друштво је дужно да га, пре пружања услуге, а на основу информација о таквом лицу које су инвестиционом друштву доступне, обавести да се сматра професионалним клијентом и да ће бити третиран као такав.

Инвестиционо друштво је дужно да обавести професионалног клијента о могућности измене договорених услова како би себи обезбедио виши ниво заштите својих интереса, с тим што је одговорност на овом клијенту да затражи виши ниво заштите својих интереса, и то када сматра да није у стању да правилно процени, односно управља ризицима својственим некој инвестицији.

Виши ниво заштите интереса се обавезно пружа када професионални клијент закључи уговор у писаној форми са инвестиционим друштвом којим прецизира да не жели да буде третиран као професионални клијент, а такав уговор мора јасно да одреди да ли се односи на једну или више услуга, односно трансакција или на једну или више врста финансијских инструмената, односно трансакција.

Члан 173

Инвестиционо друштво може третирати и друге клијенте као професионалне клијенте на њихов захтев и када процени да такав клијент поседује довољно искуства, знања и стручности за самостално доношење одлука о улагањима и правилној процени ризика у вези са улагањима, а у зависности од врсте трансакција или услуга.

Процена подразумева да ли професионални клијент испуњава најмање два услова прописана за квалификоване инвеститоре у члану 14. став 2. тачка 2) овог закона.

Клијенти који су третирано као професионални клијенти на лични захтев могу се одрећи вишег нивоа заштите коју подразумева њихов статус у складу са следећом процедуром:

1) клијент у писаном облику обавештава инвестиционо друштво да жели да буде третиран као професионални клијент, у односу на све или на неку појединачну инвестициону услугу, односно трансакцију или за одређену врсту трансакција, односно финансијских инструмената;

2) инвестиционо друштво је дужно да недвосмислено и у писаној форми упозори професионалног клијента о заштити интереса и праву на обештећење из Фонда за заштиту инвеститора, а које овим путем може да изгуби;

3) професионални клијент је дужан да у посебном документу, који је одвојен од уговора, изјави да је свестан последица губитка нивоа заштите.

Пре него што усвоји захтев клијента за одрицање од вишег нивоа заштите, инвестиционо друштво предузима одговарајуће активности како би утврдило да клијент који захтева да буде третиран као професионални клијент испуњава за то прописане услове.

Члан 174

Инвестиционо друштво је дужно да усвоји и да се придржава својих интерних правила и процедура у вези са категоризацијом клијената.

Професионални клијенти су дужни да инвестициона друштва чије услуге користе, благовремено обавештавају о свим чињеницама које би могле да утичу на промену у категоризацији клијента код инвестиционог друштва.

Уколико инвестиционо друштво установи да неки клијент више не припада почетно утврђеној категорији професионалног клијента, дужно је да предузме одговарајуће мере.

Комисија прописује ближе начин на који инвестиционо друштво пружа услуге професионалним и другим клијентима.

Трансакције са одређеним професионалним клијентима

Члан 175

Инвестиционо друштво са дозволом да извршава налоге у име клијената, да тргује за сопствени рачун, односно да прима и шаље налоге може да иницира трансакције или ступа у трансакције са одређеним професионалним клијентима, а да при томе није обавезно да испуњава услове из чл. 164, 165. и 169, члан 171. став 1. и члан 176. овог закона у погледу ових трансакција или додатних услуга повезаних са овим трансакцијама.

У смислу овог члана, одређени професионални клијенти су лица из члана 172. став 1. тач. 1) и 3) овог закона.

Статус из става 2. овог члана не искључује право тих лица да захтевају, било уопштено или за сваку трансакцију посебно, да буду третирано као инвеститори чије се пословање са инвестиционим друштвом не уређује у складу са ставом 1. овог члана.

Комисија прописује ближе обавезе које инвестиционо друштво има у вези са поступањем у пружању услуга клијентима.

Извршење налога клијената

Члан 176

Инвестиционо друштво је дужно да установи мере и системе за брзо, поштено и ефикасно извршење налога клијената у односу на налоге осталих клијената или тог инвестиционог друштва.

Ове мере или системи морају омогућавати извршење сличних налога клијената у складу са временом када је инвестиционо друштво примило налоге.

Када инвестиционо друштво од клијента прими налог са лимитом у вези са акцијама које су укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, а који није одмах извршен или извршив према тренутном преовлађујућем стању на тржишту, друштво је дужно да, осим уколико клијент није изричито дао другачија упутства, предузме мере за извршење налога у најкраћем року, тако што ће одмах објавити налог са лимитом на начин који ће га учинити лако доступним осталим учесницима тржишта.

Сматра се да је инвестиционо друштво испунило ову обавезу тако што је проследила налог са лимитом на регулисано тржиште, односно МТП, као и када се обавеза објављивања лимита не примењује на налоге који прелазе уобичајену величину тржишта утврђену правилницима регулисаног тржишта, односно МТП.

У смислу става 4. овог члана, сматра се да је инвестиционо друштво објавило налоге клијента са лимитом који се не могу одмах извршити када пошаље налог регулисаном тржишту, односно МТП које поседује књигу налога или омогући објављивање налога који се може лако извршити чим то тржишни услови дозволе.

Инвестиционо друштво је дужно да клијенту достави извештаје о извршеним услугама који садрже и трошкове у вези са трансакцијама и услугама извршеним у име клијента, а форму и садржину извештаја прописује Комисија.

Место и начин пријема налога клијената

Члан 177

Инвестиционо друштво је дужно да:

- 1) води књигу налога у електронском облику у коју се уписују налози клијената за куповину или продају хартија од вредности, као и опозиви тих налога, на начин којим се одмах бележи време пријема налога и који спречава накнадну измену налога коју није одобрио клијент;
- 2) прима налоге клијената у својим пословним просторијама.

Инвестиционо друштво може уговором овластити друго инвестиционо друштво да у својим пословним просторијама у име и за рачун првог инвестиционог друштва прима налоге клијената, а уколико су испуњени услови из одредаба члана 152. овог закона које прописују пружање услуга посредством другог инвестиционог друштва.

Правна лица са седиштем у Републици која се једино баве пријемом и преносом налога из члана 2. тачка 8) подтачка (1) овог закона могу да врше пријем и пренос налога за преносиве хартије од вредности и инвестиционе јединице при чему, током пружања те услуге, могу преносити налоге само:

- 1) инвестиционим друштвима;
- 2) институцијама колективног инвестирања и друштвима за управљање на које се примењују одредбе закона којим се уређују инвестициони фондови.

Инвестиционо друштво може одлучити да прима налоге клијената телекомуникационим или другим електронским средствима, уколико је то предвиђено уговором са клијентом и у том случају инвестиционо друштво ради обезбеђивања

тачности и интегритета налога у евиденцији инвестиционог друштва примењује одговарајуће механизме заштите, као што су уређаји за снимање.

Одбијање извршења налога за куповину и продају

Члан 178

Инвестиционо друштво може одбити извршење:

1) налога за куповину када утврди да на новчаном рачуну клијента нема довољно средстава за измирење његових обавеза које би настале по основу извршења налога за куповину;

2) налога за продају када утврди да клијент на рачуну хартија од вредности нема довољно хартија од вредности које су потребне да се изврши налог.

Изузетно од става 1. овог члана, инвестиционо друштво неће одбити извршење налога уколико се налог клијента може извршити у потпуности или делимично:

1) од реализованих, а несалдираних трансакција;

2) давањем кредита уз сагласност клијента, а на основу важећих прописа;

3) позајмљивањем хартија од вредности у складу са правилима која уређују позајмљивање хартија од вредности.

Инвестиционо друштво је дужно да одбије извршење налога за куповину, односно продају уколико има разлога за основану сумњу да би извршењем таквог налога:

1) биле прекршене одредбе овог закона или закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма;

2) било учињено дело кажњиво по закону као кривично дело, привредни преступ или прекршај.

У случају из става 3. овог члана, инвестиционо друштво без одлагања обавештава Комисију.

Приликом утврђивања околности из става 3. овог члана, инвестиционо друштво има право да се ослања на сопствене информације, као и на информације које добије од својих клијената или потенцијалних клијената, осим уколико не поседује сазнање, односно треба да поседује сазнање да су такве информације очигледно застареле, нетачне или непотпуне.

Потврда о извршењу налога

Члан 179

Потврду о извршењу трансакција између учесника на тржишту инвестиционо друштво издаје до краја првог радног дана након извршења трансакције, а на начин предвиђен уговором са клијентом.

Клијент се не може одрећи права да буде обавештен о извршењу налога, али може наложити слање обавештења другом лицу које он овласти.

Новчани рачуни

Члан 180

Брокерско-дилерско друштво које има дозволу Комисије да води новац клијената на свом новчаном рачуну за клијенте код кредитне институције, дужно је да код кредитне институције - члана Централног регистра отвори новчани рачун клијената који је одвојен од новчаног рачуна друштва, а посебна сагласност клијента или овлашћење за отварање рачуна са новчаним средствима није неопходна.

Инвестиционо друштво може користити један или више рачуна за новчана средства клијената и дужно је да у континуитету води тачну евиденцију о средствима сваког од клијената која се држе на збирном рачуну.

Клијент има право да услуге отварања и вођења новчаног рачуна користи или директно код кредитне институције - члана Централног регистра или код брокерско-дилерског друштва које има дозволу Комисије да води новчане рачуне клијената.

Средства с новчаног рачуна клијената инвестиционо друштво може да користи само за плаћање обавеза у вези са инвестиционим услугама и активностима, као и додатним услугама које обавља за клијенте и не могу се користити за плаћање обавеза другог клијента.

Средства на новчаном рачуну клијената, укључујући и средства која су у поступку преноса, нису у власништву и не улазе у имовину брокерско-дилерског друштва, не могу се користити за плаћање обавеза тог друштва према повериоцима нити бити предмет принудне наплате.

У случају овлашћене банке средства на новчаном рачуну клијената не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу инвестиционог друштва или кредитне институције чији је та банка део, нити користити за плаћање обавеза инвестиционог друштва или те кредитне институције.

Инвестиционо друштво је дужно да обезбеди да на новчаном рачуну клијената има довољно средстава на дан салдирања.

Рачуни финансијских инструмената

Члан 181

Уговором из члана 171. овог закона инвестиционо друштво се обавезује да ће код Централног регистра отворити рачун финансијских инструмената за клијента, директно или посредством кредитне институције - члана Централног регистра, а за лица из члана 175. овог закона за која уговор са клијентом није обавезан, рачун се отвара на основу налога тих лица у складу са правилима Централног регистра.

Инвестиционо друштво може користити финансијске инструменте са рачуна клијената само на основу налога клијента.

Инвестиционо друштво је дужно да води свој сопствени рачун финансијских инструмената код Централног регистра, одвојено од финансијских инструмената својих клијената.

Финансијски инструменти клијената инвестиционог друштва нису власништво и не улазе у имовину инвестиционог друштва и не могу се користити за плаћање обавеза инвестиционог друштва према повериоцима.

У случају овлашћене банке финансијски инструменти клијената не могу се укључити у ликвидациону или стечајну масу инвестиционог друштва или кредитне институције чији је овлашћена банка део, нити користити за плаћање обавеза инвестиционог друштва или те кредитне институције.

Инвестиционо друштво дужно је да обезбеди да на власничком рачуну клијента има довољно финансијских инструмената на дан салдирања.

Услуге управљања портфолиом

Члан 182

Уговор о управљању портфолијом финансијских инструмената могу закључити инвестиционо друштво које испуњава услове из овог закона и акта Комисије о пружању услуга управљања портфолијом и клијент који није инвестициони фонд у смислу закона којим се уређују инвестициони фондови.

Уговор из става 1. овог члана даје овлашћење инвестиционом друштву да може да управља, односно улаже новчана средства у финансијске инструменте и продаје финансијске инструменте без сагласности клијента.

Уговором из става 1. овог члана прописује се да инвестиционо друштво може да наплаћује накнаде и провизије за пружање услуга управљања портфолијом и тај уговор најмање садржи:

- 1) опис инвестиционе политике коју инвестиционо друштво обавља;
- 2) друга ограничења дискреционих права датих инвестиционом друштву;
- 3) износ накнада и провизија;
- 4) право клијента да може у сваком тренутку опозвати уговор под условом да су испуњене преостале обавезе клијента и инвестиционог друштва.

Инвестиционо друштво може улагати средства клијента коме пружа услуге управљања портфолијом у складу са уговором.

Позајмљивање финансијских инструмената

Члан 183

Позајмљивање финансијских инструмената, закључивање репо уговора и друге сличне трансакције врше се преко члана Централног регистра.

Инвестиционо друштво води евиденцију у вези са тим трансакцијама у својим месечним извештајима које подноси Комисији.

Профит остварен позајмљивањем финансијских инструмената клијента приписује се клијенту, с тим да инвестиционо друштво може да наплати услуге уговарања позајмљивања у складу са правилником о тарифи.

Инвестиционо друштво може позајмљивати финансијске инструменте клијента другом клијенту, другом инвестиционом друштву или кредитној институцији члану Централног регистра уколико је уговором из члана 171. овог закона или писаним овлашћењем клијент на то овластио инвестиционо друштво.

Инвестиционо друштво може позајмљивати финансијске инструменте са свог рачуна лицима из става 4. овог члана, а профит остварен позајмљивањем финансијских инструмената приписује се инвестиционом друштву.

Евиденција и извештавање Комисије о извршеним трансакцијама

Члан 184

Инвестиционо друштво које извршава трансакције са финансијским инструментима дужно је да Комисији поднесе извештај о појединостима у вези са тим трансакцијама у што краћем року, а најкасније до краја следећег радног дана од дана извршене трансакције на начин прописан актом Комисије.

Инвестиционо друштво је дужно да води у електронском облику, чува најмање пет година и омогућава Комисији увид у податке који се односе на све трансакције финансијским инструментима које је извршило, било за сопствени рачун или у име клијента, а када су трансакције извршене у име клијента, евиденција садржи све податке и појединости у вези са идентитетом клијента, као и податке прописане законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма.

Извештај из става 1. овог члана нарочито садржи податке о називу и броју продатих или купљених финансијских инструмената, количини, датуму и времену извршења налога, ценама по којима је извршена трансакција и начине идентификовања инвестиционог друштва које је извршило ту трансакцију.

Извештај из става 1. овог члана Комисији може поднети инвестиционо друштво, односно организатор тржишта на коме је извршена трансакција на начин предвиђен актом Комисије.

Објава података о трговању

Члан 185

Инвестиционо друштво које, за свој рачун или у име клијената, закључује трансакције акцијама које су укључене у трговање на регулисано тржиште, односно МТП, дужно је да обелодани обим и цену тих трансакција, као и време када су трансакције закључене на прихватљивој комерцијалној основи и на начин који омогућава лаку доступност другим тржишним учесницима.

Информације из става 1. овог члана се објављују јавности што је могуће више у реалном времену и без обзира на то да ли се трансакција закључује на регулисаном тржишту, односно МТП или ван њега.

Информације које се објављују у складу са ставом 1. овог члана, као и рокови за њихово објављивање, треба да буду у складу са одредбама члана 125. овог закона, узимајући у обзир и одложено извештавање о трансакцијама одређеним категоријама власничких хартија од вредности на регулисаном тржишту, односно МТП, а које се примењују на те трансакције уколико се врше ван регулисаног тржишта, односно МТП.

Подаци се сматрају објављеним или датим на увид јавности уколико су инвеститорима доступне преко интернет странице организатора тржишта, односно инвестиционог друштва.

Адекватност капитала

Члан 186

Брокерско-дилерско друштво дужно је да у свом пословању обезбеди да његов капитал увек буде у висини која није мања од минималног износа капитала прописаног одредбама члана 149. овог закона.

У случају да капитал брокерско-дилерског друштва из става 1. овог члана падне испод минималног износа капитала прописаног одредбама члана 149. овог закона, Комисија ће таквом брокерско-дилерском друштву наложити да у одређеном периоду отклони одступања, односно изрећи неку од надзорних мера прописаних одредбама овог закона.

Капитал брокерско-дилерског друштва чини збир основног капитала, допунског капитала I и допунског капитала II, као и других облика капитала умањен за одбитне ставке у складу са актом Комисије.

Комисија прописује начин израчунавања капитала и адекватности капитала брокерско-дилерског друштва, као и из ког дела се покривају поједине врсте ризика.

Управљање ризицима

Члан 187

Капитал брокерско-дилерског друштва мора увек да одговара износу капитала који је потребан за покриће његових обавеза и могућих губитака због ризика којима је брокерско-дилерско друштво изложено у свом пословању и како се не би нанела штета клијентима или учесницима у трансакцијама са овим друштвом.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да израчунава износ капитала, ризике и изложеност на начин који је прописан актом Комисије.

Управљање ризицима је скуп радњи и метода за утврђивање, мерење, праћење ризика, укључујући и извештавање о ризицима којима је брокерско-дилерско друштво изложено или би могло бити изложено у свом пословању.

Брокерско-дилерско друштво идентификује, мери и процењује ризике којима је изложено у свом пословању и управља тим ризицима.

Брокерско-дилерско друштво прописује процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика, као и управљање ризицима, а у складу са прописима, стандардима и правилима струке.

Акти из става 5. овог члана садрже:

- 1) одредбе којима се обезбеђује функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима и редовних пословних активности брокерско - дилерског друштва;
- 2) процедуре за идентификовање, мерење и процену ризика;
- 3) процедуре за управљање ризицима;
- 4) процедуре којима се обезбеђује контрола и доследна примена свих унутрашњих процедура брокерско-дилерског друштва у вези са управљањем ризицима;
- 5) процедуре за редовно извештавање управе брокерско-дилерског друштва и Комисије о управљању ризицима.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да успостави стабилан систем управљања који подразумева јасну организациону структуру са дефинисаним, транспарентним и усклађеним описима дужности, ефикасним мерама за идентификовање, управљање, праћење и извештавање о ризицима и великој изложености или потенцијалној изложености, као и адекватне механизме унутрашње контроле, укључујући адекватне административне и рачуноводствене процедуре.

Комисија може прописати ближе услове и начин идентификације, мерења и процене ризика из овог члана, као и управљање тим ризицима.

Врсте ризика

Члан 188

Акти брокерско-дилерског друштва из члана 187. овог закона обухватају све врсте ризика којима је инвестиционо друштво изложено у свом пословању, а нарочито:

- 1) тржишни ризици;
- 2) кредитни ризик;
- 3) ризик ликвидности;
- 4) оперативни ризици;
- 5) ризици изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Тржишни ризици

Члан 189

Тржишни ризици су: ризик промене цене, ризик измирења обавеза и ризик друге уговорне стране, ризик прекорачења допуштених изложености, валутни ризик и робни ризик.

Ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента или, у случају изведеног финансијског инструмента, из промене цене основе из које произилази тај инструмент.

Ризик промене цене дели се на:

- 1) општи ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента услед промене висине каматних стопа или већих промена на тржишту капитала независно од било које специфичне карактеристике тог финансијског инструмента;
- 2) специфични ризик промене цене је ризик губитка који произилази из промене цене финансијског инструмента услед чињеница у вези са издаваоцем односно, у случају изведеног финансијског инструмента, чињеница у вези са издаваоцем основног финансијског инструмента.

Ризик измирења и ризик друге уговорне стране су ризици губитка који произилазе из неиспуњавања обавеза друге уговорне стране на основу позиција из књиге трговања.

Валутни ризик је ризик губитка који произилази из промене курса валута.

Робни ризик је ризик губитка који произилази из промене цене роба.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да изради и примењује одговарајуће политике и поступке мерења и управљања свим значајним елементима и ефектима тржишних ризика.

Кредитни ризик

Члан 190

Кредитни ризик је ризик губитка који настаје због неиспуњавања новчане обавезе неког лица према брокерско - дилерском друштву.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да кредитни ризик идентификује, мери и процењује према бонитету клијента и његовој уредности у извршавању обавеза према брокерско-дилерском друштву, као и према квалитету инструмената обезбеђења потраживања тог друштва.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да изради и примењује одговарајуће политике и поступке за управљање кредитним ризиком.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да успостави и спроводи примерен систем управљања и праћења портфолиа и појединачних изложености које носе кредитни ризик, као и одговарајуће вредносне усклађености.

Ризик ликвидности

Члан 191

Ризик ликвидности је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал брокерско-дилерског друштва услед неспособности тог друштва да испуњава доспеле обавезе.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да изради и примењује политике и поступке континуираног мерења и управљања ризиком ликвидности, да редовно проверава исправност поставки на којима је заснован систем за управљање ризиком ликвидности, да управља текућим и будућим новчаним приливима и одливима, као и да усвоји планове поступања у ситуацијама кризе ликвидности.

Оперативни ризик

Члан 192

Оперативни ризик је ризик губитка због грешака, прекида или штета које могу да настану услед неадекватних интерних процедура, поступања лица, система или спољних догађаја, укључујући и ризик измене правног оквира.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да изради и примењује одговарајуће политике и поступке за мерење и управљање оперативним ризиком, укључујући и догађаје који нису чести, али имају значајан утицај и да одреди шта чини оперативни ризик у смислу тих политика и поступака.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да усвоји план за случај непредвиђених околности и план континуитета пословања којима се осигурава континуитет пословања и ограничавање губитака у случајевима значајнијег нарушавања или прекида пословања.

Ризик изложености брокерско-дилерског друштва

Члан 193

Изложеност брокерско-дилерског друштва према једном лицу је укупан износ потраживања која се односе на то лице или групу повезаних лица (кредити, улагања у дужничке хартије од вредности, власнички улози и учешћа, издате гаранције и авали и слично).

Група повезаних лица, у смислу става 1. овог члана, су два или више правних или физичких лица која, ако се супротно не докаже, представљају један ризик за брокерско-дилерско друштво и:

- 1) једно од тих лица има посредну или непосредну контролу над другим лицем;
- 2) међусобно су повезана на начин да постоји велика вероватноћа да услед промене пословног и финансијског стања једног лица може доћи до промене пословног и финансијског стања другог лица, а између њих постоји могућност преноса губитка, добити или кредитне способности;
- 3) међусобно су повезана као чланови породице.

Ризик прекорачења дозвољених изложености је ризик губитка због прекорачења изложености према једном лицу или групи повезаних лица на основу позиција из књиге трговања.

Велика изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према једном лицу или групи повезаних лица јесте изложеност у износу од 10% или више капитала брокерско-дилерског друштва.

Највећа дозвољена изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према лицу или групи повезаних лица не сме прећи 25% капитала брокерско-дилерског друштва.

Члан 194

Уколико изложеност ризику брокерско-дилерског друштва прелази ограничења из члана 193. овог закона, брокерско-дилерско друштво је дужно да о износу овакве изложености одмах обавести Комисију у складу са одредбама члана 199. овог закона.

После извршене процене, Комисија може дати брокерско-дилерском друштву ограничен рок за усклађивање са предвиђеним ограничењима.

Укупна изложеност ризику брокерско-дилерског друштва према лицима из одредбе члана 170. овог закона не сме да пређе 50% капитала брокерско-дилерског друштва.

Збир укупних изложености ризику брокерско-дилерског друштва не сме да пређе 800% капитала брокерско-дилерског друштва.

Књига трговања и књига позиција којима се не тргује

Члан 195

Књига трговања садржи позиције у финансијским инструментима које брокерско-дилерско друштво држи са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима које се воде у тој књизи и за које не постоје ограничења да се њима тргује, нити постоје ограничења да се ове позиције заштите од ризика.

Књига позиција којима се не тргује садржи све позиције финансијских инструмената и роба које нису обухваћене књигом трговања.

Комисија прописује садржај књиге трговања и књиге позиција којима се не тргује.

Стратегије и политике управљања ризицима

Члан 196

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, осим испуњавања организационих захтева у сврху доследне примене стратегије и политика управљања ризицима, утврди и доследно примењује административне и рачуноводствене поступке за ефикасан систем унутрашње контроле, и то:

- 1) за израчунавање и проверавање капиталних захтева за те ризике;
- 2) за утврђивање и праћење великих изложености, промена у великим изложеностима и за проверавање усклађености великих изложености са политикама брокерско-дилерског друштва у односу на ту врсту изложености.

Начело солвентности и начело ликвидности

Члан 197

Брокерско-дилерско друштво је дужно да обавља послове тако да је трајно способно да испуњава све своје новчане обавезе (начело солвентности) и да у сваком тренутку правовремено испуњава доспеле новчане обавезе (начело ликвидности).

Минимални износ капитала у односу на капиталне захтеве

Члан 198

Капитал брокерско-дилерског друштва мора бити већи или једнак збиру капиталних захтева за тржишне ризике, кредитни ризик и оперативни ризик.

Капитал брокерско-дилерског друштва не сме бити мањи од једне четвртине општих трошкова из претходне пословне године.

Комисија прописује начин израчунавања капиталних захтева за управљање појединим врстама ризика, нарочито узимајући у обзир врсте инвестиционих услуга и активности које обавља брокерско-дилерско друштво.

Мере за обезбеђење адекватности капитала

Члан 199

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, у складу са актом Комисије, поднесе извештај Комисији о сваком паду капитала друштва испод прописаног нивоа из чл. 149. и 186. овог закона, као и да у извештају наведе конкретне чињенице и околности које су довеле до пада капитала брокерско-дилерског друштва испод тог нивоа.

Нивои капитала из става 1. овог члана не могу прећи 120% прописаног капитала брокерског-дилерског друштва у складу са чл. 149. и 186. овог закона и акта Комисије.

Комисија може захтевати од брокерско-дилерског друштва које не достиже капитал из става 1. овог закона, односно чији капитал падне испод прописаног нивоа, да одмах престане са пружањем инвестиционих услуга и обављањем активности брокерско-дилерског друштва за које друштво не испуњава обавезу адекватности капитала и може му наложити да:

- 1) одмах предузме мере за обезбеђење капитала изнад нивоа прописаних ст. 1. и 2. овог члана;
- 2) ограничи своје инвестиционе услуге и активности на начин који одреди Комисија све док се не достигну или пређу прописани нивои;
- 3) достави Комисији благовремене извештаје о износу капитала брокерско-дилерског друштва док се не достигну или пређу прописани нивои.

Вођење евиденције инвестиционог друштва

Члан 200

Инвестиционо друштво је дужно да води и чува евиденције о свим извршеним услугама и трансакцијама како би Комисија могла да прати усклађеност пословања са одредбама овог закона и актима Комисије.

Инвестиционо друштво је дужно да у вези са сваким налогом који прими од клијената и у вези са сваком одлуком коју донесе у пружању услуга управљања портфолиом, одмах начини евиденцију са следећим подацима:

- 1) ознака клијента;
- 2) име или ознака лица која заступају клијента;
- 3) куповна, односно продајна ознака, идентификациони број финансијског инструмента, цена јединице и количина;
- 4) природа налога уколико се не ради о продајном или куповном налогу;
- 5) врста налога;
- 6) све остале појединости, услови и одређена упутства примљена од клијента у вези са начином извршења налога;
- 7) датум и тачно време пријема налога или одлуке о трговању инвестиционог друштва.

Одмах након извршења налога клијента или, у случају инвестиционог друштва које преноси налоге другом инвестиционом друштву на извршење, одмах након добијања потврде о обављеној трансакцији, инвестиционо друштво је дужно да забележи следеће податке:

- 1) ознака клијента;
- 2) датум трговања, време трговања, куповна, односно продајна ознака, идентификациони број финансијског инструмента, цена јединице, ознака цене, количина, ознака количине и ознака места;
- 3) укупна вредност која је производ цене по јединици и количине;
- 4) природа трансакције уколико се не ради о продајној или куповној трансакцији;
- 5) овлашћено лице које је обавило трансакцију или које је одговорно за њено извршење.

Ако инвестиционо друштво пренесе налог другом инвестиционом друштву на извршење, дужно је да одмах забележи следеће податке након преноса налога:

- 1) ознака клијента чији је налог прослеђен;
- 2) пословно име или друга ознака инвестиционог друштва којој је налог прослеђен;
- 3) услови преноса налога;
- 4) датум и тачно време преноса налога.

Извештавање брокерско-дилерског друштва

Члан 201

Комисија прописује ближу садржину и форму месечних извештаја које брокерско-дилерско друштво подноси Комисији, и то најкасније 15 дана након завршетка месеца за који се извештај подноси.

Месечни извештаји из става 1. овог члана показују усклађеност друштва са захтевима у погледу капитала из одредаба чл. 149. и 186. овог закона и акта Комисије, укључујући и изложеност ризику брокерско - дилерског друштва.

Комисија прописује садржину и форму, као и рок за подношење годишњих финансијских извештаја и извештај независног ревизора, припремљене у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, а које је брокерско-дилерско друштво дужно да поднесе Комисији.

Брокерско-дилерско друштво је дужно да, у року који не може бити краћи од 60 дана нити дужи од 120 дана од последњег дана пословне године, достави Комисији годишњи извештај о пословању чију ближу садржину и форму утврђује Комисија.

Извештај независног ревизора из става 3. овог члана показује и адекватност механизма унутрашње контроле брокерско-дилерског друштва, рачуноводствених процедура за одређивање адекватности капитала, управљање изложености ризицима и наводи све битније слабости унутрашње контроле и процедура.

Обавезе у вези са ревизијом брокерско-дилерског друштва

Члан 202

Лице које врши ревизију финансијских извештаја брокерско-дилерског друштва дужно је да Комисију одмах обавести писаним путем о свим чињеницама или одлукама у вези са предметом ревизије за које је сазнало током вршења ревизије, а које могу да:

- 1) представљају тежу повреду одредаба овог закона, акта Комисије, општих аката организатора тржишта или Централног регистра, а које прописују услове за давање дозволе или које уређују обављање активности инвестиционог друштва;
- 2) утичу на несметано функционисање инвестиционог друштва;
- 3) доведу до одбијања одобравања извештаја о ревизији финансијских извештаја или до изражавања сумње у погледу валидности таквих извештаја инвестиционог друштва.

Лице из става 1. овог члана је дужно да пријави чињенице и одлуке за које је сазнало током обављања ревизије, а у вези са друштвом које има блиске везе са инвестиционим друштвом за које обавља ревизију.

Уколико такво лице саопшти Комисији, у доброј намери, чињеницу или одлуку из става 1. овог члана, такво обавештење се не сматра повредом обавезе чувања тајности података и та лица не носе било какву одговорност.

Надзор Комисије над пословањем инвестиционог друштва и лица са дозволом за рад

Члан 203

Комисија је овлашћена да изрекне инвестиционом друштву и физичком лицу са дозволом за рад све мере и санкције прописане овим законом како би била у могућности да испуни сва законска овлашћења, а посебно да осигура законито и уредно трговање финансијским инструментима, заштиту интереса инвеститора, обезбеђење праведног, ефикасног и транспарентног тржишта капитала и смањење системског ризика на тржишту капитала, као и да у случају утврђених незаконитости и неправилности подноси одговарајуће пријаве, односно захтеве.

Надзор Комисије над инвестиционим друштвима заснива се на процени ризика која подразумева непосредну контролу нарочито оних инвестиционих друштава које представљају највећи системски ризик у смислу обима и врсте инвестиционих услуга и активности које пружају, односно обављају, а Комисија је дужна да спроводи најмање једном годишње непосредну контролу свих инвестиционих друштава са дозволом за обављање делатности.

Комисија је овлашћена да обавља надзор и над другим лицем које супротно одредби чл. 147. и 148. овог закона обавља инвестиционе услуге и инвестиционе активности.

Мере за отклањање утврђених незаконитости и неправилности

Члан 204

Када Комисија у поступку надзора утврди незаконитости и неправилности решењем налаже њихово отклањање или престанак поступања и изриче мере надзора.

Комисија у решењу из става 1. овог члана наводи и рокове у којима је инвестиционо друштво дужно да отклони незаконитости и неправилности, а који не може бити дужи од шест месеци.

О решењу из става 1. овог члана Комисија ће обавестити организатора тржишта, Централни регистар, Народну банку Србије, организатора МТП и кредитну институцију када је то неопходно.

Лица из става 3. овог члана су дужна да на основу решења Комисије за време трајања надзорне мере онемогуће инвестиционом друштву учествовање и коришћење права члана регулисаног тржишта, односно корисника МТП.

Када Комисија утврди незаконитости и неправилности које се односе на вођење пословних књига и друге пословне документације коју је инвестиционо друштво дужно да води у складу са одредбама закона или акта Комисије, може да наложи инвестиционом друштву да уз извештај о отклањању незаконитости и неправилности приложи и мишљење независног овлашћеног ревизора из кога је видљиво да су незаконитости и неправилности отклоњене.

Мере надзора

Члан 205

Ако у поступку надзора над инвестиционим друштвом Комисија утврди да је дошло до непоступања по одредбама овог закона, аката Комисије, општих аката организатора тржишта или Централног регистра, а које не обавезује Комисију да предузме мере из

члана 206. овог закона, Комисија доноси решење којим налаже инвестиционом друштву, односно физичком лицу са дозволом за рад који чине повреду одредаба, да отклоне те незаконитости у одређеном року и може предузети једну или више следећих мера:

- 1) изрећи јавну опомену;
- 2) привремена забрана обављања појединих или свих послова и са њима повезаних помоћних послова инвестиционом друштву, односно лицу са дозволом за рад, у трајању од највише 60 радних дана;
- 3) забранити инвестиционом друштву, односно лицу са дозволом за рад примање налога клијената у пословним просторијама инвестиционог друштва;
- 4) дати налог за привремену забрану располагања средствима с новчаних рачуна, рачуна хартија од вредности и другом имовином у трајању до три месеца;
- 5) привремено забранити инвестиционим друштвима држање и располагање финансијским инструментима и новчаним средствима клијената;
- 6) предузети друге мере и санкције које не представљају привремено одузимање или одузимање дозволе за обављање делатности, а које се у складу са одредбама овог закона могу предузети против лица која поседују дозволу за рад.

Члан 206

Лицу које стекне квалификовано учешће у брокерско-дилерском друштву супротно одредбама члана 150. овог закона, Комисија:

- 1) одузима право гласа која произилазе из тако стеченог квалификованог учешћа, односно спречава вршење контроле над брокерско-дилерским друштвом;
- 2) налаже продају квалификованог учешћа.

Комисија може повући сагласност на квалификовано учешће ако је лице које поседује квалификовано учешће ту сагласност добило давањем нетачних и непотпуних података или на неки други недозвољени начин, односно зато што више не испуњава услове предвиђене одредбама члана 150. овог закона за добијање сагласности на квалификовано учешће и у тим случајевима примењују се мере из члана 205. овог закона.

Одлуку о предузетим мерама у складу са ставом 1. овог члана и члана 207. овог закона Комисија објављује на својој интернет страници.

Комисија прописује ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимања мера, као и рокове за извршавање налога и трајање мера.

Привремено или трајно одузимање дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва и дозволе за обављање послова физичког лица

Члан 207

Комисија може привремено, на период до две године или трајно решењем да одузме дозволу за обављање делатности инвестиционом друштву, као и дозволу за пружање инвестиционих услуга и обављање послова физичком лицу из члана 153. овог закона, уколико утврди следеће:

- 1) инвестиционо друштво не користи своју дозволу за обављање делатности током 12 месеци, отворено се одриче дозволе или није пружило инвестиционе услуге и активности током претходних шест месеци;
- 2) инвестиционо друштво, односно физичко лице је дозволу добило на основу нетачних, непотпуних података или на други недозвољени начин;
- 3) инвестиционо друштво или физичко лице даље не испуњавају услове прописане за добијање дозволе;
- 4) инвестиционо друштво или физичко лице су починили значајну повреду одредаба закона или акта Комисије, а у случају одузимања дозволе, такве значајне повреде биле су озбиљне и системске;
- 5) инвестиционо друштво или физичко лице није поступило на начин и у року из решења Комисије издатог у складу са одредбама члана 205. овог закона;
- 6) инвестиционо друштво не испуњава обавезе у вези са правовременим и тачним извештавањем Комисије више од два пута у периоду од три године или ако на други начин ономогућава надзор Комисије над својим пословањем;
- 7) инвестиционо друштво системски и у већој мери не испуњава обавезе у вези са организационим, техничким, кадровским и другим условима за пружање инвестиционих услуга и обављање инвестиционих активности;
- 8) инвестиционо друштво не извршава обавезе прописане одредбама закона који уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма;
- 9) инвестиционо друштво, односно руководилац са дозволом за обављање делатности из одредаба члана 151. овог закона, не врши разуман надзор над физичким лицем које поседује дозволу или другим лицем запосленим у том друштву чије несавесно пословање проузрокује значајне повреде одредаба овог закона, акта Комисије, општих аката организатора тржишта или Централног регистра, а таква повреда одредаба је могла да буде спречена да је спроведен разуман надзор.

Када инвестиционо друштво не испуњава организационе, кадровске или друге услове за пружање инвестиционих услуга и обављање инвестиционих активности прописаних овим законом, уместо одузимања дозволе за рад Комисија може решењем забранити пружање само оних инвестиционих услуга или обављање инвестиционих активности за које инвестиционо друштво не испуњава услове прописане овим законом и актима Комисије.

Решењем из става 2. овог члана Комисија може одредити да се неизвршени налози и друга документација клијената инвестиционог друштва којем Комисија одузима дозволу пренесе на друго инвестиционо друштво, уз сагласност тог клијента.

Од дана коначности решења о одузимању одобрења инвестиционо друштво не сме да уговара, започиње обављање или да обавља инвестициону услугу или активност за које је одобрење одузето.

Члан 208

Инвестиционо друштво и физичко лице које поседује дозволу која је предмет предложеног привременог или трајног одузимања из члана 207. овог закона има право да буде саслушано пре него што Комисија наложи такво одузимање дозволе, а у складу са актом који у ту сврху Комисија доноси.

Надлежност Комисије да привремено или трајно одузме дозволу за рад у складу са одредбама овог члана, не искључује могућност примене и других мера које предузима Комисија:

- 1) против лица која поседују дозволу, а у складу са одредбама поглавља XIII. овог закона;
- 2) у складу са другим одредбама овог закона према члановима управе, руководиоцима и лицу са квалификованим учешћем у инвестиционом друштву које је брокерско-дилерско друштво, односно руководиоцима овлашћене банке.

Уколико инвестиционо друштво или физичко лице са дозволом поднесу захтев Комисији за одузимање те дозволе из разлога престанка обављања делатности или промене делатности за које је добило дозволу према одредбама овог закона, Комисија ће обавити надзор над пословањем и зависно од утврђеног стања пословања може донети решење о одузимању дозволе и њено брисање из регистра који се води у Комисији.

Управа инвестиционог друштва дужна је да поднесе захтев и обавести Комисију о одлуци о престанку или промени обављања делатности, и то следећег радног дана након доношења такве одлуке.

Комисија не мора да одузме дозволу инвестиционом друштву или физичком лицу против кога се води истрага или се терети за повреду одредаба овог закона, акта Комисије, општих аката организатора тржишта, односно Централног регистра, све док се та питања у потпуности не реше.

Посебна правила у вези са инвестиционим друштвима чије су дозволе за обављање делатности привремено или трајно одузете

Члан 209

У случају да Комисија привремено или трајно одузме дозволу за обављање делатности инвестиционом друштву, друштво је у обавези да достави свим клијентима писано обавештење, тако да они могу да повуку своја средства са рачуна у инвестиционом друштву или да их пребаце у друго инвестиционо друштво које има дозволу за обављање делатности.

У случају трајног одузимања дозволе за обављање делатности брокерско-дилерском друштву, покреће се поступак ликвидације, односно стечаја у складу са законом којим се уређују привредна друштва, односно законом који уређује стечајни поступак.

Ако ликвидациони управник утврди постојање стечајних разлога дужан је без одлагања да обустави поступак ликвидације и покрене поступак стечаја.

Имовина клијената инвестиционог друштва не може се укључити у ликвидациону, односно стечајну масу тог друштва.

Трошкове обавештавања клијената из става 1. овог члана сноси инвестиционо друштво.

Одредбе које се примењују на друштва за управљање

Члан 210

Уколико друштво за управљање инвестиционим фондовима пружа услуге управљања портфолиом из члана 2. тачка 8) подтачка (4) овог закона клијентима који нису инвестициони фондови у смислу закона којим се уређују инвестициони фондови, друштво за управљање може пружати и услуге инвестиционог саветовања из члана 2. тачка 8) подтачка (5) овог закона, као и додатне услуге чувања и управљања финансијским инструментима за рачун клијента из члана 2. тачка 9) подтачка (1) овог закона.

На друштво за управљање из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе члана 2. тач. 10) и 16), члана 4. тач. 2), 3) и 4), члана 151, чл. 164 - 171, чл. 176, 179, 182. и 200. и члана 201. став 5. овог закона.

Х ОВЛАШЋЕНЕ БАНКЕ

Дозвола за пружање инвестиционих услуга и активности

Члан 211

Кредитна институција не може да обавља једну или више инвестиционих услуга и активности из одредаба члана 2. тач. 8) и 9) овог закона, а у вези са финансијским инструментима из одредаба члана 2. тачка 1) овог закона, без дозволе за обављање делатности инвестиционог друштва коју Комисија издаје за овлашћену банку - организациони део те кредитне институције.

Овлашћена банка из става 1. овог члана може обављати прописане услуге путем система овлашћене банке или других система кредитне институције, односно користећи комбинацију ових система.

Кредитна институција која нема дозволу из става 1. овог члана може обављати додатне услуге из члана 2. тачка 9) овог закона без дозволе Комисије.

Овлашћена банка из става 1. овог члана не може да обавља послове организатора тржишта.

Услови за обављање послова овлашћене банке

Члан 212

Овлашћена банка је дужна да:

1) има посебан организациони део намењен за обављање послова из члана 211. овог закона;

2) у пословним књигама обезбеђује посебну евиденцију и податке о пословању тог организационог дела;

3) испуњава све услове из поглавља IX. овог закона, осим уколико је изричито изузета од примене одредаба тог поглавља.

Примена овог закона и аката Комисије

Члан 213

На овлашћену банку не примењују се следеће одредбе:

1) члан 150. овог закона који регулише квалификовано учешће;

2) чл. 149. и 162. и чл. 186 - 199. овог закона који регулишу висину капитала, адекватност капитала и управљање ризицима, као и упис у Регистар привредних субјеката.

Народна банка Србије доставља Комисији извештаје или информације које прикупља у вези са адекватношћу капитала и изложености ризику овлашћене банке, без обзира на то да ли су такви извештаји и информације засебни или су део извештаја и информација прикупљених у вези са кредитном институцијом чији је овлашћена банка део.

Извештаји и информације из става 2. овог члана представљају инсајдерске информације и сходно актима Комисије чувају се као пословна тајна.

Мере надзора Комисије

Члан 214

Комисија врши надзор над овлашћеним банкама у складу са овим законом.

У вршењу надзора из става 1. овог члана сходно се примењују мере и санкције у надзору, као и мере престанка обављања делатности које су овим законом прописане за инвестиционо друштво.

Информације које Комисија прикупи у поступку надзора су инсајдерске информације и оне се, са мерама које предузима у вези са овлашћеном банком, уступају Народној банци Србије.

Народна банка Србије информације из става 3. овог члана чува као пословну тајну сходно одредбама овог закона и својим актом.

XI ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР

Организација Централног регистра

Члан 215

Централни регистар је правно лице које се организује и послује као акционарско друштво у складу са овим законом и законом којим се уређују привредна друштва.

Удео државног капитала у Централном регистру не може бити мањи од 51%.

Акције Централног регистра су обичне са правом гласа.

Седиште Централног регистра је у Београду.

Делатност

Члан 216

Централни регистар обавља следеће послове:

- 1) вођење регистра финансијских инструмената;
- 2) вођење евиденције о финансијским инструментима на рачунима издавалаца;
- 3) вођење и евиденција рачуна чланова Централног регистра и њихових клијената;
- 4) упис права трећих лица на финансијским инструментима;
- 5) чување електронске евиденције о финансијским инструментима и чување материјализованих хартија од вредности;
- 6) вођење новчаних рачуна чланова Централног регистра, укључујући послове у вези са плаћањем и другим приносима на финансијске инструменте;
- 7) укњижавање власништва над материјализованим хартијама од вредности у дематеријализованој форми;
- 8) клиринг и салдирање на основу закључених трансакција са финансијским инструментима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова Централног регистра и њихових клијената након измирења међусобних обавеза и потраживања;
- 9) пренос финансијских инструмената на рачуне чланова Централног регистра;
- 10) утврђивање и додела једнообразног идентификационог броја финансијских инструмената;
- 11) вођење шифарника врста финансијских инструмената;
- 12) послове у вези са корпоративним радњама издавалаца финансијских инструмената;
- 13) послове депоновања акција у вези са преузимањем акционарских друштава;
- 14) обрачунавање пореза на пренос финансијских инструмената, у складу са законом;

15) учествовање у међународним организацијама које се баве пословима регистрације, клиринга и салдирања, као и сарадња са тим организацијама;

16) друге послове у вези са финансијским инструментима, укључујући активности чије је обављање неопходно ради вршења послова из његове делатности.

Централни регистар не може поверити обављање својих послова другом лицу без претходне сагласности Комисије.

Централни регистар у управним стварима примењује одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Решења Централног регистра су коначна и против њих се може покренути управни спор.

Минимални капитал и стицање квалификованог учешћа у капиталу Централног регистра

Члан 217

Основни капитал Централног регистра не може бити мањи од 750.000 евра у динарској противвредности.

Средства за рад Централног регистра обезбеђују се из накнада за пружање услуга у складу са правилником о тарифи Централног регистра, као и из других извора, у складу са законом.

Одредбе овог закона које уређују стицање квалификованог учешћа у капиталу регулисаног тржишта, односно организатора тржишта, сходно се примењују и на стицање квалификованог учешћа у капиталу Централног регистра.

Одредбе става 3. овог члана не примењују се када квалификовано учешће стиче Република.

Органи Централног регистра

Члан 218

Централни регистар има скупштину акционара, управни одбор и директора.

Овлашћења скупштине врши Влада преко овлашћених представника.

Представнике у скупштини и директора именује и разрешава Влада на предлог министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Министарство).

Скупштина именује и разрешава чланове управног одбора.

Мандат директора и чланова управног одбора траје четири године и могу бити поново бирани.

Управни одбор има председника и четири члана.

Директор не може бити председник управног одбора.

Уколико се промени власничка структура, органи из става 1. овог члана бирају се у складу са уговором о оснивању Централног регистра.

Сагласност за именовање директора и чланова управног одбора и запослени

Члан 219

Централни регистар је дужан да од Комисије прибави претходну сагласност за именовање директора и чланова управног одбора.

Приликом давања претходне сагласности из става 1. овог члана, Комисија сходно примењује стандарде и процедуре прописане одредбама чл. 107. и 108. овог закона које уређују услове за избор директора и чланова управног одбора организатора тржишта.

Запослени Централног регистра не могу бити директори, чланови управног одбора нити запослени код организатора тржишта или у инвестиционим друштвима, код чланова Централног регистра или јавних друштава за чије се финансијске инструменте врши клиринг и салдирање код Централног регистра, односно за које Централни регистар води регистар тих финансијских инструмената.

На права и обавезе запослених у Централном регистру примењују се општи прописи о радним односима.

Општи акти; сагласност Комисије

Члан 220

Општи акти Централног регистра су статут, правила пословања, правилник о тарифи и други општи акти којима се уређује пословање Централног регистра.

Комисија даје претходну сагласност на опште акте Централног регистра и све измене општих аката у року од 30 дана од дана пријема захтева, а предложени акт ступа на снагу по добијању сагласности Комисије.

Централни регистар може доносити и друга правила и процедуре којима ближе уређује послове из своје надлежности.

Комисија може повући сагласност на општи акт Централног регистра и наложити Централном регистру усвајање општих аката.

Ако Централни регистар не усвоји општи акт који Комисије наложи, Комисија може донети тај акт.

Општи акти из ст. 1. и 5. овог члана објављују се на интернет страници Централног регистра одмах након добијања сагласности или доношења.

Саставни део општих аката су и правила понашања директора, чланова управног одбора и запослених, а која садрже одредбе о чувању пословне тајне и процедуре чији је циљ спречавање злоупотребе поверљивих или инсајдерских информација, а те процедуре су у значајној мери исте као и процедуре које се односе на Комисију и њене запослене и прописане су одредбама чл. 254 - 256. овог закона.

Правила пословања

Члан 221

Правилима пословања Централног регистра се утврђују:

- 1) вођење регистара;
- 2) отварање и вођење рачуна финансијских инструмената;
- 3) отварање и вођење новчаних рачуна;
- 4) чување финансијских инструмената;
- 5) вршење клиринга и салдирања обавеза и потраживања насталих по основу закључених трансакција;
- 6) пренос права из финансијских инструмената и преноса тих инструмената, као и садржина налога за пренос (у даљем тексту: налози за пренос) и налога за упис права трећих лица на финансијским инструментима (у даљем тексту: налози за упис);
- 7) образовање и коришћење гарантног фонда и други начини смањења ризика у случају неизвршења обавеза члана Централног регистра;
- 8) друга питања од значаја за рад Централног регистра.

Правилник о тарифи

Члан 222

Правилником о тарифи Централног регистра утврђује се висина чланарине и накнада које Централни регистар наплаћује за обављање својих услуга.

Централни регистар је дужан да о доношењу, односно измени правилника о тарифи обавести кориснике својих услуга најмање седам дана пре почетка примене тог правилника.

Чланство у Централном регистру

Члан 223

Чланови Централног регистра могу бити Република, Народна банка Србије, инвестициона друштва, кредитне институције, организатори тржишта, регулисано тржиште, друштва за управљање фондовима, инострана правна лица која обављају послове клиринга и салдирања, односно регистрације финансијских инструмената или друга лица ако испуњавају услове чланства прописане актима Централног регистра.

Пријем у чланство Централног регистра врши се на основу поднетог захтева и документације прописане актима Централног регистра.

Централни регистар је дужан да, у року од 30 дана од дана пријема захтева из става 2. овог члана донесе решење о пријему у чланство Централног регистра.

Решење из става 3. овог закона је коначно, а против њега се може покренути управни спор.

Централни регистар је дужан да редовно обавештава Комисију о сваком новом члану и престанку чланства, као и да доставља ажуриран попис чланова на начин прописан актом Комисије.

Права и обавезе према члановима

Члан 224

Права и обавезе Централног регистра према члану Централног регистра, као и права и обавезе тог члана, утврђују се актима Централног регистра.

Контрола коју врши Централни регистар

Члан 225

Централни регистар врши контролу над својим члановима у делу послова из надлежности Централног регистра.

У вршењу контроле Централни регистар има право непосредног увида у документацију у вези са пословима из става 1. овог члана.

Када Централни регистар у контроли утврди незаконитости, односно неправилности које представљају повреду одредаба овог закона, акта Комисије и акта Централног регистра, налаже решењем члану да у одређеном року отклони такве неправилности.

Централни регистар без одлагања обавештава Комисију и организатора тржишта на начин прописан актом Комисије о свакој значајној повреди одредаба овог закона или акта Комисије, односно Централног регистра коју почини члан Централног регистра.

Престанак чланства

Члан 226

Члану Централног регистра престаје чланство у Централном регистру:

- 1) ако му је трајно одузета дозвола за рад;
- 2) ако не испуњава услове за чланство у Централном регистру;
- 3) ако у значајној мери и систематски не извршава обавезе према Централном регистру, односно не поштује друге опште акте Централног регистра;
- 4) у другим случајевима предвиђеним актом Централног регистра.

Централни регистар може и привремено да суспендује чланство у складу са својим правилима пословања.

Рачуни

Члан 227

У Централном регистру отварају се и воде рачуни чланова Централног регистра са следећим подрачунима финансијских инструмената:

- 1) депо рачуни;
- 2) емисиони рачуни;
- 3) власнички рачуни;
- 4) рачуни управљања;
- 5) збирни, односно кастоди рачуни.

У Централном регистру отварају се и воде следећи новчани рачуни:

- 1) чланова Централног регистра;
- 2) гарантног фонда.

У оквиру новчаног рачуна Републике код Централног регистра отвара се подрачун Акцијског фонда, односно његовог правног следбеника, на који се прикупљају средства од продаје акција коју врши Акцијски фонд, односно његов правни следбеник.

Акtima Централног регистра се може предвидети отварање и других рачуна и подрачуна.

Новчане рачуне Централног регистра отвара и води Народна банка Србије.

Финансијски инструменти и новчана средства чланова Централног регистра на рачунима које води Централни регистар не улазе у имовину, нити у стечајну или ликвидациону масу Централног регистра и не могу бити предмет принудне наплате.

Настанак и пренос права из финансијских инструмената

Члан 228

Законити ималац финансијског инструмента (у даљем тексту: законити ималац) који се обавезно евидентира у Централном регистру је лице у чије име је отворен рачун хартија од вредности код Централног регистра на којем се води тај финансијски инструмент.

Права законитог имаоца из финансијског инструмента настају уписом финансијског инструмента на његов рачун који се води у Централном регистру.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, када инвестиционо друштво или кредитна институција води рачун код Централног регистра за клијенте којима пружа додатне услуге из члана 2. тачка 9) овог закона, законитим имаоцима финансијских инструмената на том рачуну сматрају се лица за чији рачун се те додатне услуге пружају.

Пренос права из хартија од вредности и упис права трећих лица

Члан 229

Пренос права из финансијских инструмената врши се на основу налога за пренос који даје члан Централног регистра, као и на основу одговарајућег правног посла, а у складу са правилима Централног регистра.

Пренос права из финансијских инструмената врши се на основу одредаба закона и правноснажне судске одлуке, односно одлуке надлежног органа.

Пренос права из финансијских инструмената по основу уговора о поклону, односно уговора о уступању хартија од вредности без накнаде врши се на основу писменог уговора о поклону, односно уговора о уступању хартија од вредности без накнаде који је оверио надлежни орган, с тим што овера надлежног органа није неопходна када је Република једна од уговорних страна.

Упис права трећих лица на финансијским инструментима, Централни регистар врши на основу налога за упис који даје члан Централног регистра у име законитог имаоца финансијских инструмената, лица које он овласти, законског заступника, као и на основу судске одлуке.

Обавезе у погледу клиринга и салдирања

Члан 230

Обавезе у погледу клиринга и салдирања, настале по основу трансакција финансијским инструментима закљученим у Републици, извршавају се преко Централног регистра у складу са одредбама овог закона и правилима Централног регистра.

Став 1. овог члана се не односи на трансакције финансијским инструментима издаваоца из Републике, уколико се њима тргује ван Републике, а инвестиционо друштво наложи клиринг и салдирање тих инструмената путем система који се налазе ван Републике.

Чланови Централног регистра извршавају новчане обавезе настале по основу закључених трансакција преко новчаних рачуна који се воде код Централног регистра.

Дужности и одговорности Централног регистра

Члан 231

Централни регистар је дужан да информациони систем и податке којима располаже заштити од неовлашћеног коришћења, измена и губитака, као и да најмање пет година чува на сигурном месту оригиналну документацију на основу које су извршени уписи.

Централни регистар је дужан да трајно чува документацију и податке забележене на електронским медијима.

Централни регистар је дужан да сигурност непрекидног функционисања информационог система обезбеди формирањем секундарне базе података и секундарног рачунарског система чиме се обезбеђује континуитет његовог рада у случају поплаве, пожара и слично, и који мора бити удаљен од места на коме се налази примарни информациони систем Централног регистра и повезан на другу електричну мрежу.

Подаци које води Централни регистар о рачунима законитих ималаца су тајни подаци и саопштавају се само под условом и на начин који су прописани овим законом, по налогу суда, на захтев Комисије или другог надлежног органа.

Централни регистар је дужан да члану Централног регистра омогући увид у део базе података Централног регистра који се односи на тог члана и његове клијенте, односно да му изда извод са тим подацима, у складу са актом Централног регистра.

Централни регистар је дужан да установи и примењује стабилан и сигуран систем управљања укључујући:

- 1) поуздану организациону структуру, надзорне процедуре и упутства о пословању;
- 2) ефикасне процедуре за утврђивање, процену и контролу ризика којима је Централни регистар у свом пословању изложен;
- 3) ефикасан систем унутрашње контроле, одговарајуће административне, рачуноводствене и процедуре унутрашње ревизије;
- 4) одговарајуће мере за спречавање, утврђивање и решавање сукоба интереса између Централног регистра и члана Централног регистра.

Право приступа подацима

Члан 232

Право приступа подацима из члана 231. ст. 1. и 2. овог закона имају законити ималац финансијског инструмента, члан Централног регистра који води рачуне за те законите имаоце, као и лице које докаже своје законски интерес у вези са тим финансијским инструментом.

Централни регистар има право на надокнаду трошкова израде и достављања података које доставља на захтев лица из ст. 1. и 2. овог члана у складу са својим правилником о тарифи.

Јавност података

Члан 233

Подаци из централне евиденције акционара издавалаца су јавни подаци и објављују се на интернет страници Централног регистра на начин прописан актима Централног регистра.

Централни регистар је дужан да следеће податке учини доступним јавности, као и да те податке редовно ажурира на својој интернет страници:

- 1) податке о издавању, замени и брисању финансијских инструмената;
- 2) податке о корпоративним активностима које Централни регистар обавља у вези са тим финансијским инструментима;
- 3) податке о акционарима из регистра који води, укључујући износе и проценат класе финансијског инструмента у укупном обиму тог инструмента.

Комисија може прописати садржај података из става 2. овог члана.

Одговорност за податке у Централном регистру

Члан 234

Централни регистар одговара издаваоцу, законитом имаоцу финансијских инструмената која су предмет уписа у Централни регистар за штету насталу неизвршењем, односно неправилним извршењем налога за пренос или повредом других обавеза утврђених овим законом, као и за штету насталу због нетачности или губитка података.

Ако је члан Централног регистра или издавалац коме тај члан пружа услуге довео до нетачног или незаконитог уписа у Централни регистар у вези са финансијским инструментима, одговара за штету нанесену стицаоцима или лицима којима се преносе финансијски инструменти, односно права која из њих проистичу.

Члан или издавалац не одговара за штету проузроковану неисправношћу система обраде података Централног регистра уколико такву неисправност није сам проузроковао.

Извештавање Централног регистра

Члан 235

Централни регистар подноси Народној скупштини, Влади и Комисији годишњи извештај о пословању најкасније четири месеца након завршетка пословне године.

Комисија прописује ближи садржај и начин подношења извештаја из става 1. овог члана, као и садржину, начин и рокове подношења и других извештаја.

Централни регистар јавно објављује годишње финансијске извештаје, израђене у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија и исте доставља Влади и Комисији са извештајем независног ревизора у року из става 1. овог члана.

Овлашћења Народне банке Србије

Члан 236

Народна банка Србије доноси прописе којима се уређује начин обављања платног промета преко новчаних рачуна код Централног регистра.

Народна банка Србије врши контролу законитости пословања Централног регистра и његових чланова у делу који се односи на обављање платног промета преко новчаних рачуна код Централног регистра.

Комисија и Народна банка Србије у вршењу надзора, односно контроле размењују информације сходно примењујући одредбе члана 213. став 2. и члана 214. став 3. овог закона.

Надзор Комисије над Централним регистром

Члан 237

Комисија врши надзор над пословањем Централног регистра.

Надлежности и овлашћења Комисије у вези са надзором прописаним у поглављу XIII. овог закона сходно се примењују на надзор Комисије над Централним регистром, а у циљу праћења да ли Централни регистар послује на законит и професионалан начин који унапређује интегритет тржишта капитала у Републици, укључујући законито и ефикасно вршење клиринга, салдирања и регистравања финансијских инструмената у складу са циљевима овог закона.

Надзор Комисије над Централним регистром заснива се на начелу надзора заснованом на процени ризика, који подразумева непосредну контролу области пословања које представљају највећи системски ризик у смислу обима и врсте трансакција и послова, а Комисија је дужна да најмање једном годишње спроводи непосредну контролу Централног регистра.

Мере надзора

Члан 238

Ако у поступку надзора над Централним регистром Комисија утврди да је дошло до повреде општих аката Централног регистра, одредаба овог закона или акта Комисије које не обавезују Комисију да предузме мере из става 2. овог члана, Комисија доноси решење којим налаже Централном регистру да отклони те незаконитости и неправилности у одговарајућем року, а може предузети једну или више следећих мера:

- 1) изрицање јавне опомене;
- 2) издати налог за измену, допуну или доношење општег акта Централног регистра;
- 3) предузимање других мера и санкција у складу са поглављем XIII. овог закона, осим привременог одузимања или одузимања дозволе за рад Централном регистру.

Комисија може да забрани лицу које поседује квалификовано учешће у Централном регистру, осим Републици, коришћења права гласа на основу квалификованог учешћа, односно може да повуче претходно дату сагласност члану управе и директору Централног регистра уколико утврди следеће:

- 1) лице је извршило значајну повреду одредаба општих аката Централног регистра, овог закона или акта Комисије;
- 2) директор или члан управног одбора је добио дозволу на основу значајно нетачних или обмањујућих информација, тако што су изостављене чињенице захваљујући којима обелодањене информације не би биле обмањујуће или на други недозвољени начин;
- 3) директор или члан управног одбора даље не испуњава услове прописане за добијање сагласности;
- 4) лице не поступи у року и на начин одређен решењем Комисије из става 1. овог члана;
- 5) директор или члан управног одбора Централног регистра не врши одговарајући надзор над запосленима у Централном регистру чије несавесно пословање

проузрокује значајне повреде општих аката Централног регистра, одредаба овог закона или акта Комисије од стране Централног регистра, односно запосленог, а такве повреде су могле бити спречене да је спроведен одговарајући надзор.

Лице из става 2. овог члана има право да буде саслушано пре него што Комисија донесе решење о предузимању мера, а у складу са актом који доноси Комисија.

Решење о предузетим мерама у складу са ст. 1. и 2. овог члана Комисија објављује на својој интернет страници.

Ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања решења и предузимања мера, као и рокове за извршавање налога и трајање мера прописује Комисија.

XII КОМИСИЈА ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Статус Комисије

Члан 239

Комисија је правно лице, независна и самостална организација Републике Србије која за обављање својих послова одговара Народној скупштини Републике Србије.

Седиште Комисије је у Београду.

Статут Комисије

Члан 240

Комисија доноси статут којим, у складу са овим законом, уређује своје надлежности, као и организацију и начин обављања послова из тих надлежности, права, обавезе и одговорности чланова, председника и секретара Комисије, права и обавезе осталих запослених, начин обезбеђења средстава за рад, начин доношења општих и појединачних аката и друга питања значајна за рад Комисије.

Сагласност на статут Комисије даје Народна скупштина Републике Србије.

Подзаконска акта и други документи

Члан 241

Ради спровођења и извршавања послова утврђених овим и другим законима Комисија доноси правилнике, упутства и друге документе.

Примена закона којим се уређује општи управни поступак

Члан 242

Комисија у решавању у управним стварима примењује одредбе закона којим се уређује општи управни поступак.

Решења Комисије су коначна, а против њих се може покренути управни спор.

Саопштења, мишљења и ставови Комисије

Члан 243

Комисија може давати мишљења, као и друге облике јавних саопштења, када је то потребно ради примене и спровођења појединих одредаба овог закона или акта Комисије.

Захтеви у погледу објављивања

Члан 244

Статут и подзаконска акта Комисије објављују се на интернет страници Комисије.

Чланови Комисије

Члан 245

Комисија има пет чланова, укључујући и председника Комисије.

Председника и чланове Комисије бира и разрешава Народна скупштина Републике Србије на предлог надлежног радног тела за послове финансија Народне скупштине Републике Србије.

Комисију представља председник, који руководи њеним радом.

Председник и чланови Комисије бирају се на пет година и остају на дужности све док не буду разрешени дужности у складу са ставом 2. овог члана.

Ако председнику, односно члану Комисије престане функција пре истека мандата, нови председник, односно члан Комисије бира се на период до истека мандата председника, односно члана коме је функција престала.

Председник и чланови Комисије могу бити поново бирани.

Председник и чланови Комисије стално су запослени у Комисији.

Квалификације

Члан 246

За председника и чланове Комисије може бити биран држављанин Републике који поседује општу радну способност, има високу стручну спрему и најмање пет година радног искуства стеченог у обављању послова у вези са хартијама од вредности у Републици или иностранству.

Неподобност за обављање посла

Члан 247

Председник и члан Комисије, као и запослени у Комисији не може бити лице које:

- 1) подлеже примени правних последица осуде;
- 2) је у сродству или у браку с другим чланом Комисије;
- 3) обавља функцију у државном органу или организацији по основу избора или именовања.

Председник, чланови и запослени Комисије не могу имати власничко учешће или управљати правним лицима којима Комисија даје дозволе за обављање делатности, нити могу представљати интересе тих лица пред Комисијом, државним органима или другим органима.

Председник, чланови и запослени Комисије не могу обављати друге послове који би могли утицати на њихову самосталност, непристрасност и јавни углед, односно углед Комисије.

Повреда одредаба овог члана представља основ за разрешење функције и прекид радног односа.

Разрешење функције и прекид радног односа

Члан 248

Председник, чланови и запослени Комисије разрешавају се функције, односно престаје им радни однос:

- 1) ако су осуђени за кривично дело на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци или за кривично дело из радних односа, привреде, имовине, правосуђа, прања новца и финансирања тероризма, јавног реда и правног саобраћаја и службене дужности;
- 2) ако се на основу налаза и мишљења надлежне здравствене установе утврди да су због здравственог стања трајно изгубили радну способност за вршење функције;
- 3) ако се утврди да своје задатке обављају непрофесионално;
- 4) ако се утврди да је испуњен један или више услова из одредаба члана 247. овог закона.

Надлежно тело за разрешење дужности и прекид радног односа

Члан 249

Надлежно радно тело за послове финансија Народне скупштине Републике Србије утврђује испуњеност услова за престанак функције, односно разрешење председника и члана Комисије покретањем поступка пред Народном скупштином у року од 60 дана од дана утврђивања тих услова.

Одлуку о престанку функције, односно разрешењу члана Комисије доноси Народна скупштина којом утврђује и дан престанка функције, односно разрешења.

Комисија је одговорна за прекид радног односа осталих запослених лица Комисије.

Радни односи

Члан 250

На права и обавезе запослених у Комисији примењују се општи прописи о радним односима.

Квалификовани имунитет; обештећење

Члан 251

Члан Комисије, запослени или лице ангажовано од стране Комисије не може бити лично одговоран за било коју радњу или пропуст који се догоди у току вршења службене дужности у складу са надлежностима које Комисија има по овом закону, законима из члана 4. овог закона и актима Комисије, изузев ако се ради о злој намери и намерној злоупотреби положаја.

Комисија ће лицима из става 1. овог члана, надокнадити све судске трошкове, укључујући претрпљену штету и новчане казне, под условом да то лице није осуђено за дело које произлази из тих активности.

Одлучивање и кворум

Члан 252

Комисија одлучује на седницама, које води председник Комисије или члан кога он власти.

Три члана Комисије чине кворум.

Комисија одлучује већином гласова свих чланова, укључујући и председника.

У случају једнаког броја гласова, одлучује глас председника Комисије.

Председник и чланови Комисије изузимају се од гласања при одлучивању о захтевима правних лица у којима имају учешће у капиталу.

Принцип рада

Члан 253

Председник, чланови и запослени Комисије дужни су да у вршењу своје дужности поступају стручно, савесно и непристрасно.

Председник, чланови и запослени Комисије при доношењу одлука не могу довести у питање своју самосталност, као ни самосталност Комисије.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима било коју радњу којом утиче на самосталност у раду и одлучивању Комисије или било ког њеног члана, осим права таквог лица, органа или организације да наступа и да буде саслушана од стране Комисије, а у складу са актима Комисије.

Забрањено је сваком лицу, органу или организацији да предузима послове који су законом предвиђени као надлежност Комисије, осим ако овим законом није друкчије одређено.

Забрана трговања финансијским инструментима и давања савета, као и коришћења статуса Комисије за личну добит

Члан 254

Председник, чланови и запослени Комисије не могу се бавити пословима трговања финансијским инструментима нити давањем савета о улагањима у финансијске инструменте.

Лица из става 1. овог члана не могу свој рад у Комисији користити за остваривање сопствених интереса или интереса других лица.

Личне трансакције хартијама од вредности

Члан 255

Председник, чланови и запослени Комисије обавезни су да Комисији дају податке о хартијама од вредности којима располажу, као и податке о свакој промени стања у вези с тим хартијама.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на чланове породице лица из тог става.

Подаци о хартијама од вредности из ст. 1. и 2. овог члана морају бити доступни јавности.

Обавеза чувања пословне тајне

Члан 256

Прошли и садашњи председник, чланови и запослени Комисије, као и лица којима Комисија повери обављање послова из своје надлежности дужни су да чувају податке о издаваоцима хартија од вредности, лицима над којима Комисија врши надзор и којима даје дозволе, као и друге податке о чињеницама и околностима о којима су сазнали у вези са вршењем функције, односно рада, осим података који су доступни јавности, а те податке не смеју користити у личне сврхе, саопштавати трећим лицима, нити омогућити трећим лицима да их користе.

Подаци из става 1. овог члана, осим података који су доступни јавности, сматрају се пословном тајном.

Подаци који се сматрају пословном тајном могу се саопштавати и ставити на увид на основу налога суда, односно налога Комисије.

Комисија може да достави податке из става 2. овог члана и да их стави на увид:

1) надлежним органима у Републици;

2) надлежним органима у другим земљама од којих је Комисија овлашћена да добија или да са њима размењује податке у сврху надзора, регулације, истраге или спровођења закона, а у складу са одредбама овог закона.

Информациони систем

Члан 257

Комисија је дужна да успостави информациони систем користећи електронска средства, а који омогућава комуникацију са Централним регистром, организатором тржишта, регулисаним тржиштем, инвестиционим друштвима, друштвима за управљање и инвестиционим фондовима, као и другим учесницима на тржишту капитала.

Комисија прописује критеријуме сигурности комуникација и заштите података који се достављају Комисији, укључујући техничку усклађеност са опремом и информационим системима Комисије и коришћење електронских средстава за пријем, преношење и објављивање информација.

Информације примљене електронским средствима путем информационог и телекомуникационог система се, у складу са условима које прописује Комисија, сматрају оригиналним документом.

Правилник о тарифи

Члан 258

Комисија доноси правилник о тарифи, којим утврђује висину накнада за послове из свог делокруга.

Правилник о тарифи из става 1. овог члана објављује се на интернет страници Комисије.

Средства за рад Комисије

Члан 259

Средства за рад Комисије обезбеђују се из накнада које се, у складу с правилником о тарифи, наплаћују за обављање послова из њене надлежности, као и из других извора, у складу са законом.

Из прихода које оствари издвајају се средства за резерве Комисије.

Вишак расхода над приходима Комисија покрива из својих резерви, а ако та средства нису довољна - из буџета Републике.

Вишак годишњих прихода над расходима уплаћују се у буџет Републике.

Финансијски извештај; финансијски план; подношење извештаја

Члан 260

Комисија подноси годишњи извештај Народној скупштини Републике Србије, у року од четири месеца од завршетка пословне године.

Годишњи извештај из става 1. овог члана садржи финансијске извештаје за претходну годину, извештај овлашћеног ревизора и извештај о пословању Комисије током претходне године.

Годишњи финансијски извештаји и ревизија годишњих финансијских извештаја Комисије врши се на начин утврђен законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Комисија именује ревизора који врши ревизију из става 2. овог члана.

Финансијски план за наредну годину Комисија доноси до 30. новембра текуће године и доставља га Народној скупштини на потврђивање.

Извештавање Владе

Члан 261

Комисија је дужна да, једном у шест месеци, информише Владу о свом раду и кретањима на тржишту капитала, и да приложи документацију у вези са:

- 1) издатим и одузетим дозволама за рад, овлашћењима и сагласностима у вези са пословима хартија од вредности, у складу са овим законом и другим законима за чију примену је Комисија надлежна;
- 2) остваривањем надзорне функције Комисије и мерама предузетим у надзору у току извештајног периода;
- 3) реализацију финансијског плана Комисије за текућу годину;
- 4) правилнике Комисије и остала акта и саопштења из чл. 241. и 243. овог закона који су донети у току извештајног периода;
- 5) друге прилоге о спровођењу надлежности Комисије.

XIII ОВЛАШЋЕЊА И НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ

Надлежности Комисије

Члан 262

Комисија, у оквиру својих надлежности и у складу са одредбама закона надлежна је да:

- 1) доноси подзаконска и остала акта за спровођење закона;
- 2) одобрава објављивање проспекта за јавну понуду и укључење финансијских инструмената у трговање;
- 3) одобрава понуде и укључење финансијских инструмената у трговање који су изузети од обавезе објављивања проспекта, а одобрење Комисије је неопходно у складу са одредбама поглавља III. овог закона;

- 4) одобрава физичким и правним лицима статус квалификованих инвеститора;
- 5) даје дозволу за обављање делатности инвестиционим друштвима, дозволу за рад организатору тржишта, одбија захтев за давање дозволе, привремено или трајно одузима дозволе;
- 6) даје дозволу организатору Фонда и сагласност на општа акта Фонда и измене тих општих аката;
- 7) одобрава измене општих аката, стицање квалификованог учешћа, даје претходну сагласност на именовање чланова управе организатора тржишта, инвестиционих друштава и Централног регистра;
- 8) организује наставу и полагање испита и издаје дозволу за обављање послова брокера, портфолио менаџера и инвестиционог саветника;
- 9) регулише, врши надзор и прати:
 - (1) послове издаваоца и јавних друштава;
 - (2) извршавање обавезе извештавања издавалаца и учесника на регулисаном тржишту, односно МТП;
 - (3) пословање лица из тачке 5) овог става, укључујући и лица која поседују квалификовано учешће, чланове управе и друге запослене код тих лица;
 - (4) пословање Централног регистра, лица са квалификованим учешћем, чланове управе и запослене у Централном регистру;
 - (5) секундарно трговање финансијским инструментима у Републици, без обзира на то да ли се такво трговање врши на регулисаном тржишту, односно МТП или ван њих;
 - (6) пословање Фонда, организатора Фонда и чланове Фонда;
- 10) прати усклађеност са одредбама и повреду одредаба закона, аката Комисије из члана 241. овог закона и општих аката организатора тржишта, инвестиционих друштава и Централног регистра;
- 11) организује, предузима и контролише спровођење мера и санкција којима се обезбеђује законито, правично, уређено и ефикасно функционисање регулисаног тржишта, односно МТП, а у циљу спречавања поремећаја на тржишту и заштите инвеститора;
- 12) води регистре;
- 13) обавља друге дужности у оквиру својих општих и посебних овлашћења ближе прописаних одредбама чл. 264. и 267. овог закона;
- 14) сарађује и закључује споразуме са међународним организацијама, страним регулаторним органима и другим домаћим, односно страним органима и организацијама ради пружања правне помоћи, размене информација и у другим случајевима кад за тим постоји потреба;

15) саставља извештаје и даје информације о регулисаном тржишту, односно МТП;

16) унапређује едукацију инвеститора;

17) издаје дозволе и доноси подзаконска акта у вези са издавањем дозвола, регулисањем и надзором агенција које се баве проценом кредитног ризика у Републици;

18) врши надзор, предузима и контролише спровођење мера и санкција у вези са применом закона којим се уређује преузимање акционарских друштава, закона којим се регулише пословање инвестиционих фондова и закона којим се регулише спречавање прања новца и финансирања тероризма;

19) обавља и друге послове утврђене овим и другим законом.

Послове из става 1. тач. 1) -13), 17) и 18) овог члана Комисија обавља као поверене послове.

Комисија може покренути и водити пред судом поступак против било ког лица ради заштите интереса инвеститора који улажу у финансијске инструменте и других лица за која утврди да им је повређено одређено право или на праву заснован интерес, а у вези са пословима са финансијским инструментима.

У случају да сматра да постоје чињенице које указују на постојање кривичног дела, привредног преступа или прекршаја, Комисија упућује предлог за пријаву, односно захтев органу надлежном за спровођење истраге, кривично гоњење и прекршајни поступак.

Поступак надзора који спроводи Комисија

Члан 263

Комисија спроводи надзор над субјектима надзора у складу са овим законом и актима донетим на основу овог закона.

На поступак који у оквиру своје надлежности спроводи Комисија, примењују се одредбе овог поглавља, ако није друкчије одређено овим законом.

Субјекти надзора над којима Комисија спроводи надзор су лица која су као таква одређена одредбама овог закона.

Начин обављања надзора

Члан 264

Комисија спроводи надзор:

1) непосредно у просторијама субјекта надзора, Комисије или правног лица са којима је субјект надзора директно или индиректно, пословно, управљачки или капиталом повезан;

2) континуирано на основу анализе извештаја које су субјекти надзора дужни да достављају Комисији у прописаним роковима, праћењем, прикупљањем и провером

документације, обавештења и података добијених на посебан захтев Комисије, као и праћењем, прикупљањем и провером података и сазнањем из других извора;

3) у сарадњи са другим органима или правним лицима на тржишту капитала;

4) поверавањем послова тим органима или правним лицима на тржишту капитала уз задржавање одговорности;

5) обраћањем надлежним судским органима.

Надзор из става 1. тачка 1) овог члана може бити редован и ванредан.

Поступак надзора над лицима која супротно забрани из овог закона пружају инвестиционе услуге и обављају инвестиционе активности Комисија спроводи по службеној дужности, на основу пријаве и када из сазнања којима располаже произлази да постоје разлози за такав надзор.

Налог за надзор

Члан 265

Надзор започиње издавањем налога за надзор и његовим достављањем субјекту надзора у писаном облику, који садржи: предмет надзора, податке о овлашћеним лицима за надзор, пословне просторије у којима ће се надзор обављати, као и друге податке који су од значаја за вршење надзора.

Комисија може током надзора допунити предмет надзора.

На допуну налога из става 2. овог члана сходно се примењују одредбе става 1. овог члана.

Достава налога за надзор

Члан 266

Налог за надзор доставља се субјекту надзора у року који не може бити краћи од осам дана од дана почетка надзора.

Изузетно од става 1. овог члана, како се не би угрозила сврха надзора, налог за надзор се може доставити и у краћем року на основу одлуке Комисије.

У случају из става 2. овог члана овлашћено лице Комисије уручује налог за надзор непосредно пре вршења надзора.

Општа овлашћења Комисије у спровођењу надзора

Члан 267

Комисија може да захтева достављање података и докумената од:

1) ревизора, чланова управе и директора;

2) издавалаца и јавних друштава;

- 3) понуђача или лица која траже укључење у трговање на регулисано тржиште, односно МТП;
- 4) инвестиционих друштава и посредника који обављају послове у вези са јавном понудом или укључењем финансијских инструмената у трговање;
- 5) регулисаног тржишта, односно МТП;
- 6) Централног регистра;
- 7) организатора Фонда;
- 8) кредитних институција;
- 9) лица која врше контролу над наведеним лицима или их та лица контролишу;
- 10) свих других лица која могу дати податке и информације у вези са сврхом и предметом надзора.

Комисија врши надзор непосредним увидом у општа акта, пословне књиге, изводе са рачуна, преписку и друге документе, укључујући и електронске медије и остале податке које су субјекти надзора обавезни да воде и достављају Комисији, врши анализу тих података, узима изјаве од одговорних лица и осталих запослених у субјекту надзора, као и од других лица која имају сазнања од интереса за надзор.

Надзор из става 2. овог члана врши овлашћено лице Комисије - инспектор у просторијама субјекта надзора или лица са којим субјект надзора има блиске везе.

У сврху провере података од интереса за надзор Комисија може дозволити ревизорима или специјализованим стручним лицима да врше провере одређених података.

Надзор из става 2. овог члана може се вршити и у пословним просторијама Комисије у присуству одговорног лица и овлашћеног лица субјекта надзора.

Субјекти надзора обавезни су да овлашћеним лицима Комисије омогуће приступ у пословне просторије и организационе делове, дају на увид тражену документацију, изјаве, као и да обезбеде друге услове за несметано обављање надзора.

Субјекти надзора су дужни да овлашћеном лицу Комисије на његов захтев предају тражену пословну документацију, евиденцију о телефонским позивима и другим облицима кореспонденције.

Ближе услове и начин спровођења надзора прописује Комисија.

Услови за обављање надзора

Члан 268

Субјект надзора дужан је да овлашћеном лицу Комисије осигура одговарајуће просторије у којима је могуће несметано и без присутности других лица обављање надзора пословања.

На захтев овлашћеног лица Комисије субјект надзора дужан је да осигура стручну и техничку помоћ, као и потребна објашњења и да омогући спровођење надзора у свом седишту.

Субјект надзора дужан је на захтев овлашћеног лица Комисије да осигура и друге услове потребне за обављање надзора.

Надзор из ст. 1. и 2. овог члана обавља овлашћено лице Комисије током радног времена субјекта надзора, а ако је због обима или природе надзора то неопходно, субјект надзора је дужан да омогући овлашћеном лицу Комисије обављање надзора и после радног времена.

Документацију, новац или предмете који могу послужити као доказ у кривичном поступку, поступку за привредни преступ и у прекршајном поступку, овлашћено лице Комисије може, уз издавање потврде, привремено одузети субјекту надзора, али само до покретања тих поступака, када их предаје надлежним органима за вођење поступка.

Завршетак поступка надзора

Члан 269

Записник се саставља у току обављања надзора и уручује се субјекту надзора, са детаљним описом чињеничног стања.

На чињенично стање констатовано записником одговорно лице или овлашћено лице субјекта надзора може ставити примедбе пре закључења записника.

Ако се записник сачињава након обављања непосредног надзора, записник се доставља субјекту надзора и на достављени записник субјект надзора има право да уложи приговор у року од осам дана од дана пријема истог.

Изузетно од става 3. овог члана Комисија може одредити и краћи рок када је то потребно ради спречавања могућих значајних штетних последица.

Разлози за приговор

Члан 270

Приговор на записником констатовано чињенично стање дозвољен је ако је у записнику погрешно или непотпуно констатовано чињенично стање.

Садржај приговора

Члан 271

Приговор мора да садржи: ознаку записника на који се приговор односи, разлоге приговора и друге податке које мора садржавати сваки поднесак у складу са законом којим се уређује општи управни поступак.

Ако се субјект надзора у изјави позива на исправе, односно документацију, дужан је да их као доказе приложи приговору.

Ако субјект надзора као доказ приговору не приложи исправе, односно документацију, Комисија ће код доношења одлуке узети у обзир само оне доказе који су приговору приложени.

Након протеча рока за приговор субјект надзора нема право да наводи нове чињенице и износи нове доказе.

Ако субјект надзора приговором основано оспори чињенично стање из записника, саставља се допуна записника која се доставља субјекту надзора у року од 15 дана од дана уложеног приговора.

Ако се субјекту надзора не достави допуна записника сматраће се да је његов приговор оцењен неоснованим.

Изрицање надзорних мера

Члан 272

Незаконитости, у смислу овог закона, су стања и поступци који нису у складу са овим законом, актима Комисије, другим законима и подзаконским актима, међународним актима и прописима којима је Комисији дата надлежност за примену, спровођење надзора или надзора над применом.

Неправилности, у смислу овог закона, су стања и активности којима се усвојене пословне политике, мере и поступци доследно не примењују ако се тиме угрожава пословање субјекта надзора.

На основу спроведеног поступка надзора, Комисија може субјекту надзора да изрекне надзорне мере и санкције прописане овим законом, а у сврху законитог, поштеног, правичног и професионалног пословања који унапређује интегритет тржишта капитала.

Када Комисија утврди да постоји основана сумња о почињеном кривичном делу, привредном преступу или прекршају, подноси надлежном органу одговарајућу пријаву, односно захтев.

Континуирани надзор

Члан 273

Овлашћено лице Комисије током континуираног надзора субјектата:

1) утврђује да ли су прописани извештаји, обавештења и други подаци достављени у прописаном року и прописаној форми;

2) утврђује да ли су подаци у извештајима, обавештењима и другој траженој документацији тачни и исправни.

У случају констатованих незаконитости и неправилности током континуираног надзора у пословању субјекта надзора, Комисија може одредити непосредни надзор или на основу утврђеног чињеничног стања у том надзору донети одговарајуће решење за отклањање утврђених незаконитости и неправилности.

Изрицање мера у скраћеном поступку

Члан 274

Ако је доношење мера неопходно ради уредног функционисања финансијског тржишта или заштите инвеститора, а ради се о мерама које се не могу одложити и чињенице на којима се мера заснива су утврђене, Комисија може о њиховом изрицању одлучити по скраћеном поступку.

Опште надзорне мере и санкције

Члан 275

Надзорним мерама налаже се отклањање незаконитости и неправилности, као и предузимање активности за њихово отклањање.

У случају утврђених незаконитости и неправилности Комисија ће решењем наложити предузимање мера и активности ради успостављања законитости и правилног пословања.

Решењем из става 2. овог члана Комисија одређује рок за извршење решења и обавезу да се Комисији достави доказ о исправљеној незаконитости и неправилности.

Комисија независно од других предузетих мера из овог закона, субјекту надзора као и члану управе може изрећи новчану казну, која не може бити мања од 1% ни већа од 5% прописаног минималног капитала, односно капитала субјекта надзора по последњем финансијском извештају, односно не може бити мања од једне зараде ни већа од збира дванаест зарада које је директор или члан управног одбора друштва примио у периоду од дванаест месеци пре дана доношења решења.

Уколико је субјект надзора физичко лице које је извршило повреду одредаба поглавља VI - ЗЛОУПОТРЕБЕ НА ТРЖИШТУ, Комисија ће приликом одмеравања новчане казне из става 4. овог члана узети у обзир и вредност обављене трансакције, вредност прибављене имовинске користи, вредност измакле користи или избегнутог губитка насталог услед утврђених повреда, с тим да максимални износ новчане казне не може бити већи од користи прибављене злоупотребом на тржишту.

Приход остварен по основу наплаћених новчаних казни из става 4. овог члана представља приход буџета Републике.

Решење из става 4. овог члана након достављања субјекту надзора представља извршну исправу.

Комисија, пре изрицања мере лицу коме издаје дозволу, односно претходну сагласност, омогућава саслушање, а у складу са актом Комисије.

Ако Комисија утврди да незаконитости и неправилности нису отклоњене, Комисија може изрећи нову меру.

Када Комисија утврди учестало кршење одредаба закона и аката донетих на основу закона, може изрећи јавну опомену.

О решењу из става 2. овог члана Комисија ће обавестити регулисано тржиште, односно МТП, Централни регистар, Народну банку Србије и кредитну институцију када је то неопходно.

Ближе услове и начин вршења надзора, поступак издавања налога и предузимање мера и санкција, рокове за извршење налога и трајање мере и критеријуме за изрицање санкција прописује Комисија.

Писмена опомена

Члан 276

Када Комисија у спроведеном надзору утврди незаконитости, односно неправилности које представљају повреду одредаба овог закона и аката Комисије и других закона из члана 262. овог закона и аката донетих на основу тих закона, а природа и обим утврђених незаконитости и неправилности немају значајан утицај и последице, Комисија може субјекту надзора изрећи писмену опомену.

Писмена опомена може садржавати и налог да субјект надзора исправи утврђене незаконитости и неправилности и рок у којем је у обавези да то учини.

Ако у року из става 2. овог члана субјект надзора не исправи утврђене незаконитости и неправилности Комисија ће издати решење за отклањање утврђених незаконитости и неправилности.

Извештај о отклањању незаконитости и неправилности

Члан 277

Субјект надзора дужан је, по решењу Комисије, да отклони утврђене незаконитости и неправилности и да Комисији поднесе извештај о активностима које су предузете за њихово отклањање у року који је Комисија одредила.

Уз извештај из става 1. овог члана субјект надзора је дужан да приложи документацију и друге доказе из којих је видљиво да су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене.

Када извештај из става 1. овог члана није потпун или из документације у прилогу не произлази да су незаконитости отклоњене, Комисија може наложити допуну извештаја и рок у коме се извештај мора допунити.

Ако из извештаја, приложене документације и других доказа произлази да су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене, Комисија ће усвојити тај извештај.

Када Комисија не наложи допуну извештаја из става 1. овог члана у року од 60 дана од дана подношења извештаја, сматраће се да су незаконитости и неправилности отклоњене.

Члан 278

Пре разматрања извештаја из члана 277. овог закона, Комисија је овлашћена да спроведе надзор над субјектом надзора у мери и обиму потребном како би се утврдило да ли су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене на одговарајући начин и у одговарајућем обиму.

Регистри у оквиру службеног регистра информација

Члан 279

Комисија је дужна да води следеће врсте јавних регистара, као и да објави на интернет страници Комисије:

1) регистар издавалаца којима је Комисија одобрила објављивање проспекта за јавну понуду хартија од вредности;

2) регистар издавалаца чији су финансијски инструменти укључени у трговање на регулисано тржиште, односно МТП у Републици;

3) регистар јавних друштава, укључујући подрегистре:

(1) финансијских извештаја, годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја, битних информација и прописаних података које свако друштво доставља;

(2) издавалаца који су издали финансијске инструменте, а Комисија је одобрила понуду без обавезе објављивања проспекта;

(3) ималаца значајних учешћа у јавним друштвима који су доставили информације у складу са поглављем V. овог закона;

(4) јавних друштава која не испуњавају своје обавезе из поглавља V. овог закона или акта Комисије и изречене мере и санкције;

(5) друштава којима је престало својство јавног друштва;

4) регистар правних и физичких лица којима је одобрен статус квалификованог инвеститора;

5) регистар издатих и одузетих дозвола за рад, дозвола за обављање делатности, укључујући подрегистре: сагласности на општа акта, чланове управе, стицање квалификованог учешћа у капиталу, изречених мера и санкција;

6) регистар лица која имају дозволу за обављање послова брокера, портфолио менаџера и инвестиционог саветника и лица којима је одузета дозвола;

7) регистар који се води у складу са законом којим се уређују инвестициони фондови укључујући подрегистре: издатих и одузетих дозвола за рад друштвима за управљање инвестиционим фондовима и фондовима уписаним у регистар инвестиционих фондова, сагласности на општа акта, чланове управе, стицање квалификованог учешћа у капиталу, изречених мера и санкција;

8) регистар који се води у складу са законом којим се уређује преузимање акционарских друштава.

Ближу садржину и начин вођења регистара из овог члана прописује Комисија.

Мултилатерални меморандум о разумевању Међународне организације комисија за хартије од вредности (IOSCO)

Члан 280

Комисија је потписница Мултилатералног Меморандума о разумевању (ММОР) Међународне организације комисија за хартије од вредности (IOSCO) и овлашћена је да чланицама IOSCO које су потписнице ММОР пружа услуге и да са њима размењује:

1) информације и документа у вези са траженим подацима, укључујући:

(1) ажурирану евиденцију из које се могу реконструисати све трансакције финансијским инструментима, као и евиденцију свих новчаних средстава и имовине са рачуна кредитне институције и брокерско-дилерског друштва у вези са тим трансакцијама;

(2) евиденцију о посредном власнику и лицу које врши контролу;

(3) податке о свакој трансакцији, власнику рачуна, износу куповине или продаје, време трансакције, цену, као и лице, кредитну институцију или инвестиционо друштво које је извршило трансакцију;

2) изјаве које лица дају под материјалном и кривичном одговорношћу, а у вези са питањима која су предмет сарадње.

Информације се размењују, односно пружају се услуге из става 1. овог члана уз објашњење због чега тело које упућује молбу тражи информације или помоћ и уколико се дају одговарајући докази о чувању поверљивих информација.

Државни органи Републике, као и остала лица која поседују информације које су предмет сарадње из става 1. овог члана, дужна су да их доставе Комисији у складу са одредбама овог закона, а уколико то не представља повреду закона или других прописа које ти органи примењују.

XIV КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Забрана манипулације на тржишту

Члан 281

Ко предузима манипулације на тржишту на основу којих оствари имовинску корист за себе или друго лице или нанесе штету другим лицима тако што:

1) закључи трансакцију или изда налоге за трговање којима се дају или који ће вероватно пружити неистините или обмањујуће информације о понуди, потражњи или цени финансијских инструмената или којима лице, односно лица која делују заједнички, одржавају цену једног или више финансијских инструмената на нереалном нивоу;

2) закључи трансакције или изда налоге за трговање у којима се употребљавају фиктивни поступци или сваки други облик обмане или преваре;

3) шири информације путем медија, укључујући и интернет или било којим другим путем преноси неистините вести или вести које могу изазвати заблуду о финансијским инструментима, ако је знало или је морало знати да су те информације неистините или да доводе у заблуду,

казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

Ако је услед дела из става 1. овог члана дошло до знатног поремећаја на регулисаном тржишту, односно МТП учинилац ће се казнити затвором од три до осам година.

За покушај дела из става 1. овог члана казниће се.

Коришћење, откривање и препоручивање инсајдерских информација

Члан 282

Ко у намери да себи или другом лицу оствари имовинску корист или нанесе штету другим лицима, употреби инсајдерску информацију:

- 1) непосредно или посредно при стицању, отуђењу и покушају стицања или отуђења за сопствени рачун или за рачун другог лица финансијских инструмената на које се та информација односи;
- 2) за откривање и чињење доступним инсајдерске информације било ком другом лицу;
- 3) за препоручивање или навођење другог лица да на основу инсајдерске информације стекне или отуђи финансијске инструменте на које се та информација односи,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором до три године и новчаном казном.

Ако је дело из става 1. учинило лице које поседује инсајдерске информације путем чланства у управним или надзорним органима издаваоца или јавног друштва, учешћа у капиталу издаваоца или јавног друштва, приступа информацијама до којих долази обављањем дужности на радном месту, вршењем професије или других дужности, односно путем кривичних дела које је починило,

учинилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

Ако је делом из става 3. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.

За покушај дела из става 1. овог члана казниће се.

Неовлашћено пружање инвестиционих услуга

Члан 283

Ко неовлашћено пружа инвестиционе услуге у намери да себи или другом лицу оствари имовинску корист, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист или другим лицима нанета имовинска штета у износу који прелази милион и петсто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором до три године и новчаном казном.

2. Привредни преступи

Члан 284

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ издавалац, јавно друштво и понуђач ако:

- 1) поступи супротно одредбама чл. 11. и 25. овог закона, а у вези са обавезама објављивања проспекта;
- 2) дозволи даљу продају хартија од вредности које су издате на основу изузетака предвиђених у члану 12. овог закона;
- 3) поступи супротно одредбама члана 19. став 5. овог закона тако што посредно или непосредно представља да је Комисија одобрила истинитост и целовитост података наведених у проспекту или делу проспекта за јавну понуду или укључење у трговање;
- 4) не достави и не објави податке о коначној продајној цени и количини хартија од вредности које ће бити предмет јавне понуде, у складу са одредбама члана 21. став 2. овог закона;
- 5) објаве или на други начин користе проспект, основни проспект или документ о регистрацији или део тих докумената након истека рока прописаног одредбама члана 22. овог закона;
- 6) у вези са додатком проспекта не поступа у складу са одредбама члана 33. овог закона;
- 7) поступи супротно одредбама члана 34. овог закона о почетку јавне понуде и року за упис и уплату;
- 8) не објави извештај о исходу јавне понуде у складу са одредбама члана 36. овог закона;
- 9) не поднесе организатору тржишта захтев за укључење у трговање у складу са одредбама члана 38. овог закона;
- 10) издавалац хартија од вредности за које није потребно објављивање проспекта поступи супротно одредбама члана 41. ст. 1. и 4. овог закона;
- 11) не поднесе захтев за укључење својих власничких хартија од вредности у трговање у складу са одредбама члана 46. став 1. овог закона;
- 12) поступа супротно одредбама чл. 57, 58, 59. и 61. овог закона које регулишу стицање квалификованог учешћа;
- 13) поступи супротно одредбама члана 64. став 1. или члана 66. овог закона о једнаком третману;

14) ако овлашћеним лицима Комисије не омогући вршење надзора у складу са одредбама чл. 71. и 264. овог закона;

15) не обавештава у вези са инсајдерском информацијом, односно супротно одредбама чл. 79, 80, 81, 82. и 83. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице издаваоца, јавног друштва и понуђача хартија од вредности новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 285

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ организатор тржишта, односно организатор МТП ако:

1) обавља послове организатора тржишта, односно МТП без дозволе Комисије супротно одредбама члана 95. овог закона;

2) поступа супротно одредбама члана 104. овог закона које регулишу стицање квалификованог учешћа;

3) не поступи у складу са одредбама чл. 111. и 112. овог закона о достављању Комисији захтева за измену дозволе;

4) овлашћеним лицима Комисије не омогући да изврше надзор у складу са одредбама чл. 131. или 264. овог закона;

5) уколико директор и чланови управног одбора обављају дужност без сагласности Комисије, а супротно одредбама чл. 154. и 155. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице организатора тржишта, односно МТП новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 286

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ организатор Фонда за заштиту инвеститора, односно члан Фонда ако овлашћеним лицима Комисије не омогуће да изврше надзор у складу са одредбама чл. 145, 146. и 264. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ одговорно лице организатор Фонда новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 287

Новчаном казном од 750.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ инвестиционо друштво, односно овлашћена банка ако:

- 1) посредује у трансакцији препродаје хартија од вредности које се издају на основу изузетака предвиђених одредбом члана 12. овог закона не поштујући предвиђена ограничења наредне продаје;
- 2) обавља послове организатора тржишта, односно МТП без дозволе Комисије, а супротно одредбама члана 95. овог закона;
- 3) обавља инвестиционе услуге и активности без дозволе Комисије, а супротно одредбама члана 147. став 1. и члана 211. овог закона;
- 4) пружа услуге или обавља активности које нису у складу са одредбама члана 148. овог закона;
- 5) поступа супротно одредбама о стицању квалификованог учешћа (члан 150);
- 6) пружа услуге другом инвестиционом друштву или путем другог инвестиционог друштва супротно одредбама члана 152. овог закона;
- 7) дозволи да лица која не поседују дозволу Комисије у складу са одредбама члана 153. овог закона пружају инвестиционе услуге и обављају инвестиционе активности;
- 8) уколико директор и чланови управног одбора обављају дужност без сагласности Комисије, а супротно одредбама чл. 154. и 155. овог закона;
- 9) обавља послове у филијалама супротно одредби члана 158. овог закона;
- 10) не поступи у складу са одредбама чл. 159. и 160. овог закона о достављању Комисији захтева за измену дозволе;
- 11) обавља делатности без уговора са клијентом, а супротно одредбама члана 171. овог закона;
- 12) овлашћеним лицима Комисије не омогући да изврше надзор, односно поступи супротно одредбама чл. 203 - 208. овог закона;

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ и одговорно лице инвестиционог друштва или овлашћене банке новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 288

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ Централни регистар, односно члан Централног регистра ако:

1) ограничи или забрани пренос финансијског инструмента или права која из њих произилазе супротно одредбама чл. 5. и 9. овог закона;

2) Централни регистар не примени налог Комисије о одузимању права гласа у складу са чл. 62, 105. и 206. овог закона;

3) Централни регистар повери обављање својих послова трећем лицу без одобрења Комисије супротно одредбама члана 216. став 2. овог закона;

4) уколико директор и чланови управног одбора обављају дужност без сагласности Комисије, а супротно одредбама члана 219. овог закона;

5) Централни регистар не обавештава Комисију у складу са чланом 225. овог закона у вези са контролом коју врши;

6) врши пренос права из хартија од вредности и упис права трећих лица супротно одредбама члана 229. овог закона;

7) Централни регистар не испуни обавезе и дужности предвиђене одредбама члана 231. овог закона;

8) Централни регистар не омогући вршење надзора у складу са одредбама чл. 236. и 237. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ одговорно лице Централног регистра новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

Члан 289

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) ревизор који не обавести Комисију и јавно друштво о уоченим повредама закона, аката, материјалним променама и околностима наведеним у одредбама члана 54. овог закона;

2) не испуни обавезе у вези са подацима о значајном учешћу из одредаба чл. 57, 58. и 59. овог закона;

3) овлашћеним лицима Комисије не омогући да изврше надзор, односно поступи супротно одредбама чл. 93, 94 и 264. овог закона;

4) стекне и увећа без одобрења Комисије квалификовано учешће у организатору тржишта, односно регулисаном тржишту, инвестиционом друштву и Централном регистру супротно одредбама чл. 100, 150. и 217. овог закона;

За радње из става 1. овог члана за привредни преступ казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Уз казну за привредне преступе из ст. 1. и 2. овог члана може се изрећи заштитна мера забране вршења одређених дужности одговорном лицу у трајању од једне до пет година и заштитна мера јавног објављивања пресуде.

3. Прекршаји

Члан 290

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај издавалац, јавно друштво и понуђач ако:

- 1) изда финансијске инструменте супротно одредбама члана 8. овог закона;
- 2) издавалац не испуњава обавезе у вези са документом о објављеним информацијама прописане одредбама члана 23. овог закона;
- 3) у вези са објављивањем и оглашавањем не поступа у складу са одредбама чл. 31. и 32. овог закона;
- 4) врши упис и уплату хартија од вредности супротно одредбама члана 35. овог закона;
- 5) не поднесе Централном регистру захтев прописан одредбама члана 37. овог закона;
- 6) не достави на време или не објави финансијске извештаје у складу са одредбама чл. 50, 52. и 53. овог закона;
- 7) не испуњава обавезе у вези са објављивањем података у складу са одредбама члана 55. овог закона;
- 8) на објављује јавности податке у складу са одредбама члана 63. овог закона;
- 9) не испуни обавезе прописане одредбама члана 67. овог закона, у вези са приступом прописаним подацима;
- 10) *(брисана)*
- 11) ако не обавештава на начин предвиђен одредбама члана 84. овог закона.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 290а

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај лице из члана 84. ст. 1. и 2. овог закона ако не обавештава на начин предвиђен одредбама члана 84. овог закона.

Члан 291

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај организатор тржишта, односно МТП ако:

- 1) не испуњава обавезе обавештавања прописане одредбама члана 38. став 2. овог закона;
- 2) дозволи лицу које није инвестиционо друштво са дозволом за обављање делатности да тргује супротно одредбама члана 45. став 1. овог закона;
- 3) не поступа у складу са одредбама чл. 75, 76, 77. и 78. овог закона о забрани злоупотребе инсајдерских информација;
- 4) не испуњава одредбе члана 86. став 4. овог закона о обавештавању Комисије;
- 5) обавља активности које нису у складу са одредбама чл. 97, 98. и 129. овог закона;
- 6) почне да обавља делатност за коју је добио дозволу за рад пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката супротно одредбама члана 114. овог закона;
- 7) запошљава лица супротно ограничењима из одредаба члана 115. овог закона;
- 8) врши пријем чланова супротно одредбама члана 117. овог закона;
- 9) не испуњава обавезе у вези са надзором које су прописане одредбама члана 119. овог закона;
- 10) не поступи у складу са правилима и процедурама за укључење и искључење финансијских инструмената из трговања, а у складу са одредбама чл. 120 -123. овог закона;
- 11) не испуњава обавезе прописане одредбама чл. 124 - 126. овог закона, у вези са обелодањивањима података пре и после вршења трансакције;
- 12) не води евиденције и не извештава у складу са одредбама члана 130. овог закона.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 292

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај организатор Фонда, односно члан Фонда ако:

- 1) не уплати обавезни допринос Фонду, не зарачуна затезну камату и не обавести Комисију, односно не држи средства на рачуну у складу са одредбама члана 136. овог закона;
- 2) не поступи у складу са одредбама члана 137. овог закона у вези са располагањем и евидентирањем средстава Фонда и извештавањем Комисије о средствима Фонда;
- 3) утврђује износ накнаде и услове њеног плаћања који нису у складу са одредбама члана 138. овог закона;

4) организатор Фонда поступи супротно одредбама чл. 139 - 141. овог закона у вези са осигурањем потраживања и управљањем потраживањима клијената према члану Фонда;

5) организатор Фонда не врши извештавање у складу са одредбама члана 143. овог закона.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 293

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај инвестиционо друштво, односно овлашћена банка ако:

1) тргује на регулисаном тржишту, односно МТП чији није члан, односно корисник супротно одредбама члана 45. овог закона;

2) не доставља благовремено податке у вези са обављеним трансакцијама супротно одредбама члана 47, односно члана 185. овог закона;

3) не поступа у складу са одредбама чл. 75, 76, 77, 78, 82. и 83. овог закона о забрани злоупотребе инсајдерских информација;

4) почне да обавља делатност за коју је добило дозволу за рад пре уписа те делатности у регистар привредних субјеката супротно одредбама члана 162. овог закона;

5) наплаћује накнаде супротно одредбама члана 163. овог закона;

6) не послује у најбољем интересу клијента и не поштује принципе сигурног и доброг пословања прописано одредбама чл. 164 - 168. овог закона;

7) не поступа у складу са одредбама чл. 169. и 176 - 178. овог закона у вези са поступањем са налозима клијената;

8) на поступа у складу са одредбама члана 170. овог закона о спречавању сукоба интереса;

9) не поступа у складу са одредбама чл. 172 - 175. овог закона које се односе на професионалне клијенте;

10) не поступа у складу са одредбама чл. 179. и 180. овог закона у вези са потврдом извршења налога клијента, новчаним рачунима и финансијским инструментима;

11) обавља услуге управљања портфолиом у супротности са одредбама члана 182. овог закона;

12) позајмљује финансијске инструменте у супротности са одредбама члана 183. овог закона;

13) не испуњава обавезе у складу са одредбама члана 184. овог закона у вези са вођењем евиденције и извештавањем;

14) не поступа у складу са одредбама члана 185. овог закона у вези са објавом података о трговању;

15) не обезбеди и не одржава капитал, односно не управља ризицима у складу са одредбама чл. 186. и 187. овог закона;

16) не изради или не примењује процедуре и поступке за управљање ризицима супротно одредбама чл. 189 - 192. овог закона;

17) прекорачује дозвољене изложености ризику супротно одредбама чл. 193. и 194. овог закона;

18) не поступа у складу са одредбама члана 199. овог закона у вези са обезбеђењем адекватности капитала;

19) не води евиденције и не извештава у складу са одредбама чл. 200. и 201. овог закона;

20) не испуњава одредбе члана 209. овог закона у вези са одузимањем дозволе.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 294

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај Централни регистар, односно члан Централног регистра ако:

1) поступи супротно одредбама члана 37. овог закона у вези са уписом и преносом хартија од вредности на рачуне законитих ималаца;

2) не поступа у складу са одредбама чл. 75 - 77. овог закона у вези са инсајдерским информацијама;

3) наплаћује накнаде супротно одредбама члана 217. став 2. овог закона;

4) Централни регистар поступи супротно одредбама чл. 223. и 226. овог закона у вези са пријемом у чланство и прекидом чланства у Централном регистру;

5) обавезе у погледу клиринга и салдирања изврши супротно одредбама члана 230. овог закона;

6) изврши нетачан или незаконит упис у Централни регистар супротно одредбама члана 234. овог закона;

7) Централни регистар поступи супротно одредбама члана 235. овог закона у вези са обавезом подношења и објављивања годишњег извештаја.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 295

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) поступи супротно одредбама чл. 75, 76, 77. и 78. овог закона о забрани злоупотребе инсајдерских информација;

2) ако даје препоруке супротно одредбама чл. 87 - 92. овог закона.

За радње из става 1. овог члана за прекршај казниће се и одговорно лице правног лица новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

Члан 296

Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице за радње из члана 289. овог закона.

Новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник за радње из члана 289. овог закона.

XV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Комисија за хартије од вредности

Члан 297

Комисија која обавља послове у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) наставља да обавља послове у складу са овим законом.

Комисија је дужна да се организује у складу са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Дозволе, решења, мере, сагласности и друге одлуке које је донела Комисија у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Поступци који су пред Комисијом покренути до почетка примене овог закона, окончаће се у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06).

Чланови Комисије изабрани у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона настављају да обављају своје дужности у складу са својим мандатом, до избора нових чланова у складу са одредбама овог закона.

Приликом првог избора председника и чланова Комисије у смислу става 5. овог члана, председник се бира на пет година, један члан на четири године, један члан на три године, један члан на две године и један члан на једну годину.

Централни регистар

Члан 298

Централни регистар који обавља послове у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) наставља да обавља послове у складу са овим законом и дужан је да се организује и усклади своја акта са одредбама овог закона, у року од девет месеци од дана његовог ступања на снагу.

Решења, мере и друге одлуке које је донео Централни регистар у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Берза

Члан 299

Берза која обавља послове у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) наставља да обавља послове у складу са овим законом и дужна је да се организује и усклади своја акта са одредбама овог закона, у року од девет месеци од дана његовог ступања на снагу.

Решења, мере и друге одлуке које је берза из става 1. овог члана донела у складу са Законом о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) остају на снази након ступања на снагу овог закона.

Хартије од вредности укључене на берзанско тржиште у смислу Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) након ступања на снагу овог закона сматрају се укљученим на регулисано тржиште, односно листинг регулисаног тржишта, у складу са актима организатора тржишта и одредбама члана 121. овог закона.

Хартије од вредности укључене на ванберзанско тржиште у смислу Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) након ступања на снагу овог закона организатор тржишта укључује на МТП, односно сегмент регулисаног тржишта који није листинг, у складу са актом организатора тржишта и одредбама члана 121. овог закона.

Брокерско-дилерска друштва и овлашћене банке

Члан 300

Брокерско-дилерска друштва и овлашћене банке које су добиле дозволу за рад од Комисије до дана ступања на снагу овог закона настављају да обављају своју делатност и дужни су да своје пословање и акта ускладе са одредбама овог закона и одговарајућим актима Комисије, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Кастоди банке

Члан 301

Од дана ступања на снагу овог закона организационе јединице кредитних институција које имају дозволу Комисије за обављање послова кастоди банке у складу са Законом

о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06) не сматрају се лицима са дозволом у смислу овог закона.

Од дана ступања на снагу овог закона кастоди банке из става 1. овог члана сматрају се лицима са дозволом у смислу закона којим се уређују инвестициони фондови и настављају да обављају своју делатност у складу са тим законом.

Фонд за заштиту инвеститора

Члан 302

Агенција за осигурање депозита основана у складу са Законом о Агенцији за осигурање депозита ("Службени гласник РС", бр. 61/05, 116/08 и 91/10) дужна је да се организује и поднесе захтев Комисији за добијање дозволе за организатора Фонда, у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Стављање ван снаге ранијег закона

Члан 303

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06).

Рокови за доношење прописа

Члан 304

Прописи за чије је доношење дато овлашћење овим законом, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, прописи из члана 73. став 5, члана 186. ст. 3. и 4, члана 187. став 2, члана 195. став 3, члана 198. став 3, члана 199. ст. 1. и 2. и члана 279. став 2. овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка примене прописа из ст. 1. и 2. овог члана сходно ће се примењивати прописи донети на основу Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената ("Службени гласник РС", број 47/06), ако нису у супротности са овим законом.

Ступање на снагу

Члан 305

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се по истеку шест месеци од дана његовог ступања на снагу, осим одредаба којима се дају овлашћења за доношење прописа, општих и других аката којима се врши усклађивање рада и пословања одређених субјеката са одредбама овог и другог закона, које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.

**Самостални чланови Закона о изменама и допунама
Закона о тржишту капитала**

("Сл. гласник РС", бр. 112/2015)

Члан 7

Комисија за хартије од вредности и организатор тржишта у смислу Закона о тржишту капитала ("Службени гласник РС", број 31/11), дужни су да ускладе своја акта са овим законом у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 8

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

**Самостални чланови Закона о изменама и допунама
Закона о тржишту капитала**

("Сл. гласник РС", бр. 108/2016)

Члан 19

Поступци који су започети пред Комисијом за хартије од вредности до дана ступања на снагу овог закона окончаће се у складу са одредбама Закона о тржишту капитала ("Службени гласник РС", бр. 31/11 и 112/15).

Члан 20

Комисија за хартије од вредности је дужна да усклади своје акте са овим законом у року од 30 дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 21

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".